

KOUVOLLA

Kouvolan hyvinvointikertomuksen vuosiraportti 2024

Väestön hyvinvoinnin tila 2023

Sisältö

	Dianumero
Johdanto	3
1. Hyvinvointikertomuksen 2024 indikaattorit	4
1.1. Asuminen - Kouvola on turvallinen kotipesä	5
1.2. Liikunta ja kulttuuri - Kouvola on värikäs pelikenttä	13
1.3. Kestävä elämäntapa - Kouvola on luonnollinen perusta	17
1.4. Kasvatus ja opetus - Kouvola on kaikkien kampus	25
1.5. Työelämä - Kouvola on moderni työmahdollisuuksien keskus	38
1.6. Yrittäminen - Kouvola on logistisesti keskellä kaikkea	42
2. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	45
3. Yhteenveto: positiiviset kehityskulut, negatiiviset kehityskulut	49
4. Johtopäätökset ja kehittämiskohteet	50
5. Valtuustokäsittely	53

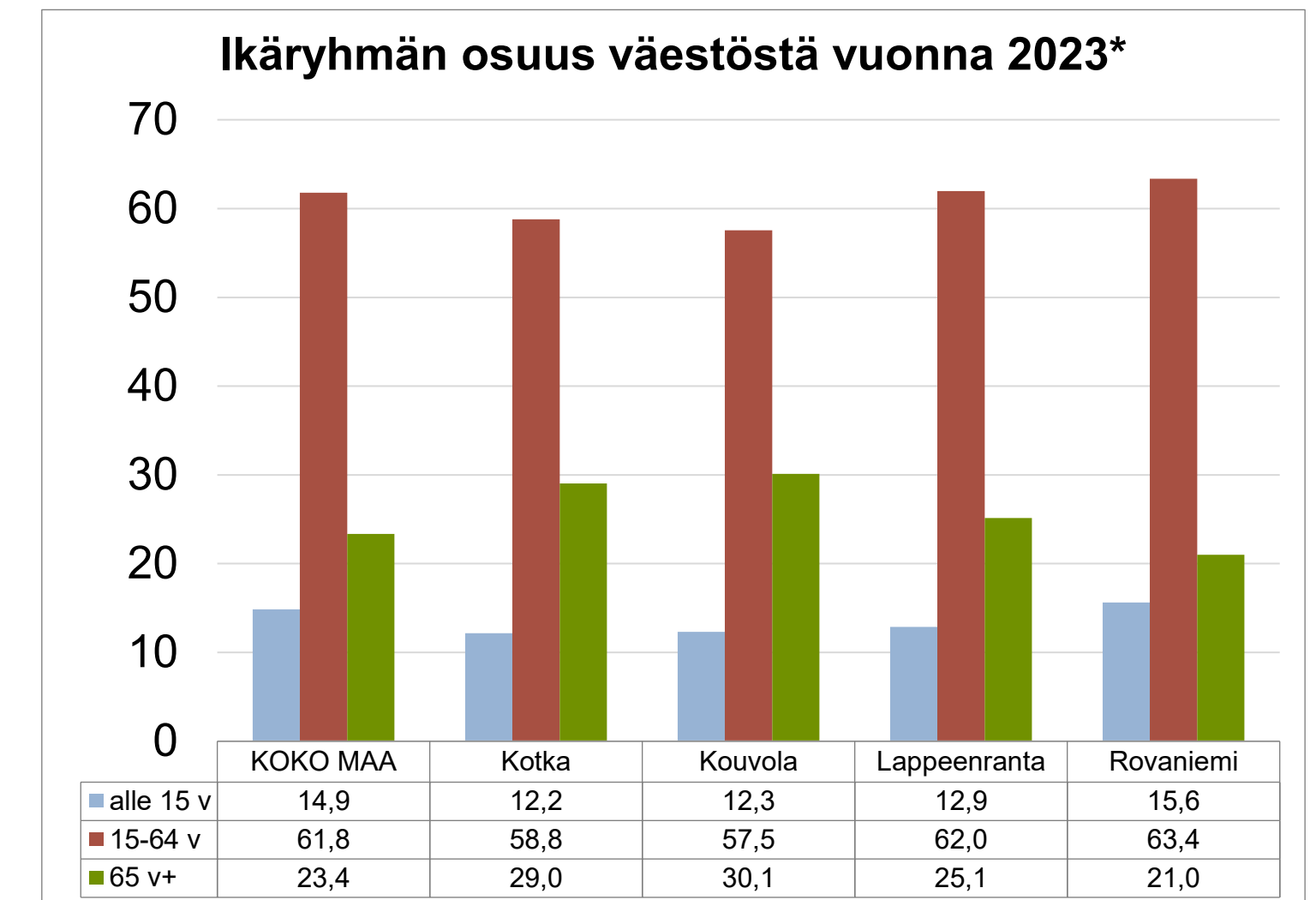
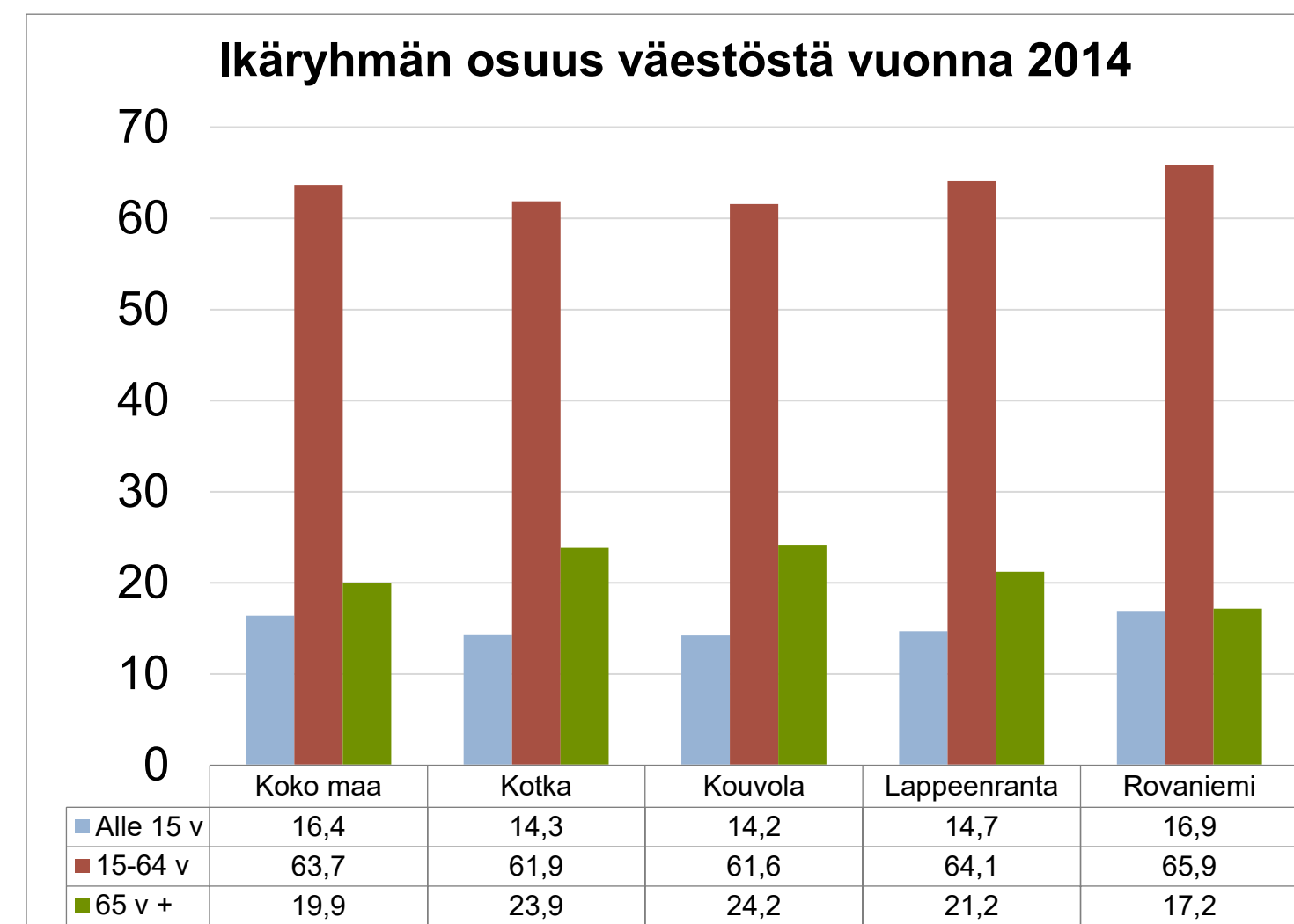
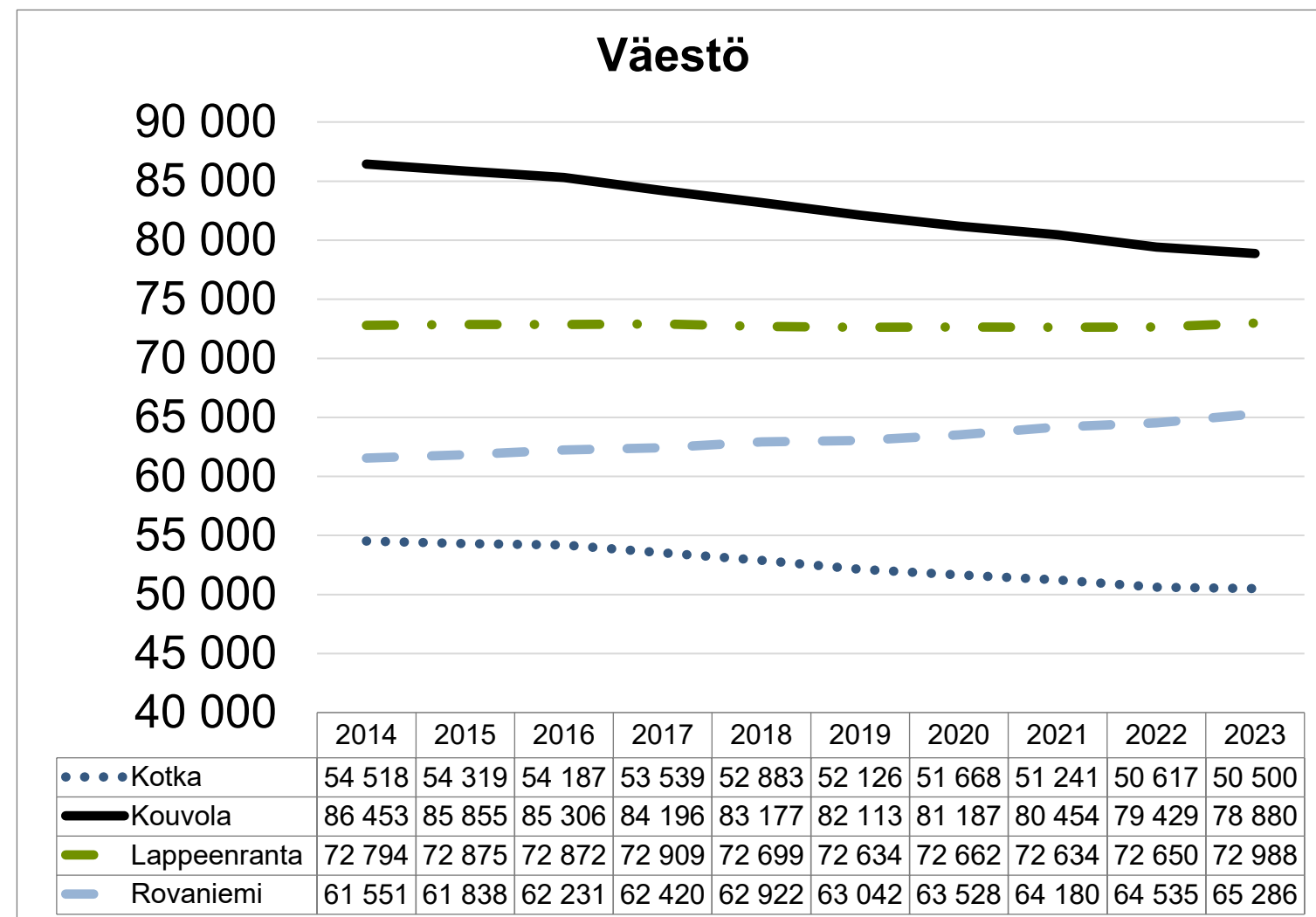
Johdanto

- Terveystalain 12 §:n mukaan **kunnan on raportoitava valtuustolle vuosittain kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista** sekä toteutetuista toimenpiteistä ja valmistettava vähintään kerran valtuustokaudessa laajempi hyvinvointikertomus.
- Hyvinvointikertomus 2024 kuvaa väestön hyvinvoinnin tilaa vuodelta 2023 ja erillisenä asiakirjana tuotettava Hyvinvointisuunnitelma 2025 kuvaa niitä toimenpiteitä joita toteutetaan ensi vuonna kertomuksessa havaittujen epäkohtien korjaamiseksi ja väestön hyvinvoinnin parantamiseksi.
- Kouvolan kaupungin vertailukohteiksi on valittu Lappeenranta ja Rovaniemi sekä Kotka toisena Kymenlaakson kaupunkina. Lisäksi tarkasteluun sisällytetään koko maan arvo siltä osin kuin se on vertailtavissa.
- Tässä vuosiraportissa on tarkasteltu pääosin sellaisia indikaattoreita, joista on päivitetty viime vuoden arvo.

1. Hyvinvointikertomuksen 2024 indikaattorit

Asuminen – Kouvola on turvallinen kotipesä	Liikunta ja kulttuuri – Kouvola on värikäs pelikenttä	Kestävä elämäntapa – Kouvola on luonnollinen perusta	Kasvatus ja opetus – Kouvola on kaikkien kampus	Työelämä – Kouvola on moderni työmahdollisuuksien keskus	Yrittäminen – Kouvola on logistisesti keskellä kaikkea
<ul style="list-style-type: none"> •Väestö, muutos ikäryhmittäin, asuntokunnat ja yhden hengen asuntokunnat •Joukkoliikenteen matkat •Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa •Kokenut vanhempien tai muiden huoltapitävien aikuisten henkistä väkivaltaa vuoden aikana •Vanhempien liiallinen alkoholinkäyttö aiheuttanut haittaa •Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 v. täyttäneet •Viranomaisten tietoon tulleet viharikokset 	<ul style="list-style-type: none"> •TEA-viisari kulttuuri •Vähintään tunnin päivässä liikkuvat •Lasten ja nuoret fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus) 	<ul style="list-style-type: none"> •TEA-viisari kuntajohto •Maatalousmaa /tilojen lukumäärä ja viljelyala •Kasvihuonekaasupäästöt •Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat •Avustettavat yhdistykset ja järjestöt •Arjen kestävät valinnat 	<ul style="list-style-type: none"> •Varhaiskasvatuksen osallistumisaste •Koululaisten ja opiskelijoiden lukumäärä •Koulutustaso •Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi •Ylipaino •Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus •Erittäin heikko osallisuuden kokemus •Tuntee itsensä yksinäiseksi •Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran •Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista 	<ul style="list-style-type: none"> •Työllisyysaste ja työttömyysaste •Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat •Nuorisotyöttömät •Pitkäaikaistyöttömät •Vaikeasti työllistyvät •Nettomaahanmuutto •Ulkomaisten työttömien työnhakijoiden osuus ulkomaalaisesta työvoimasta 	<ul style="list-style-type: none"> •Yrityskanta •Työpaikat •Yritysten toimipaikkojen liikevaihto •Yrittäjien lukumäärä

1.1. Asuminen – Kouvola on turvallinen kotipesä 1/8

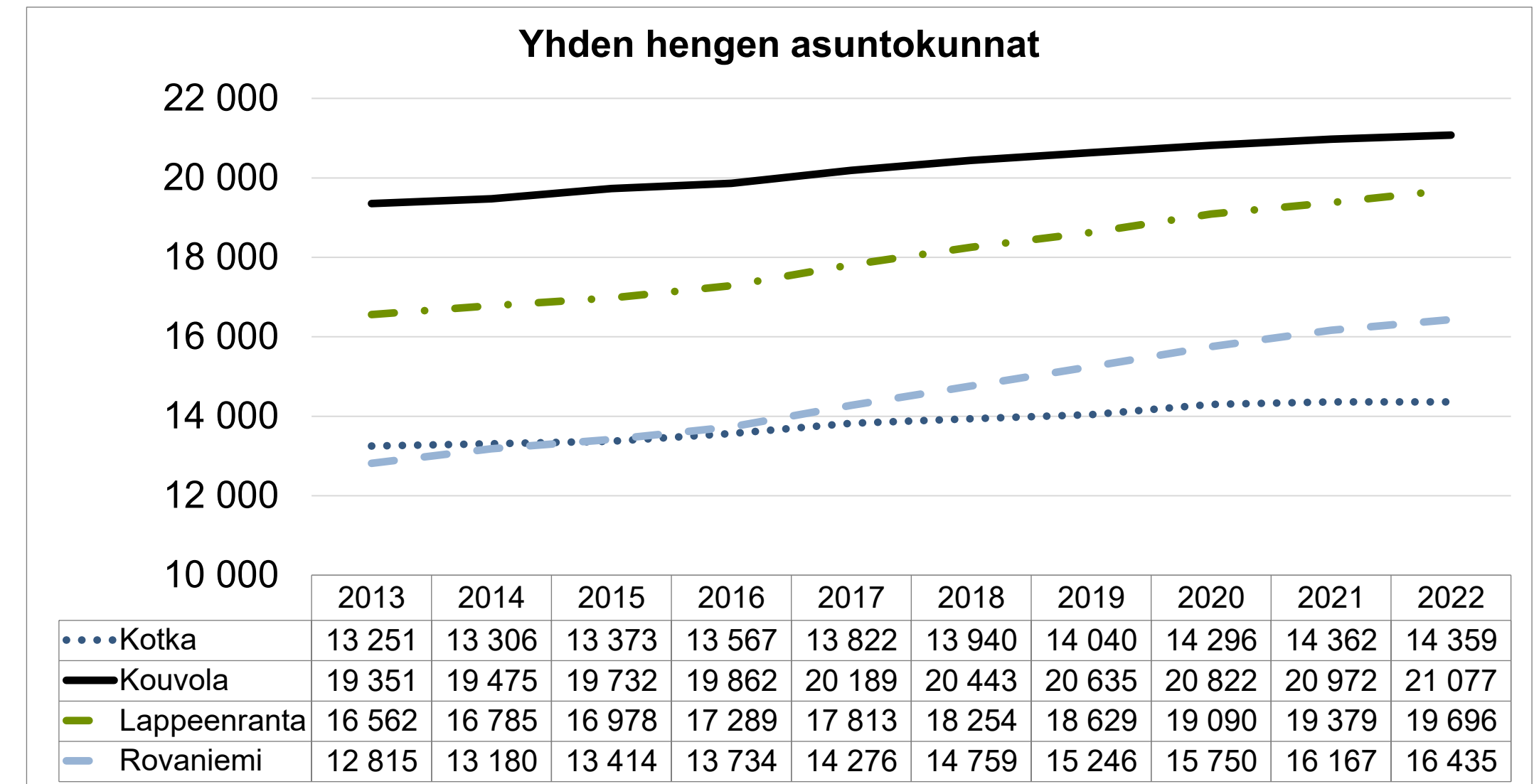
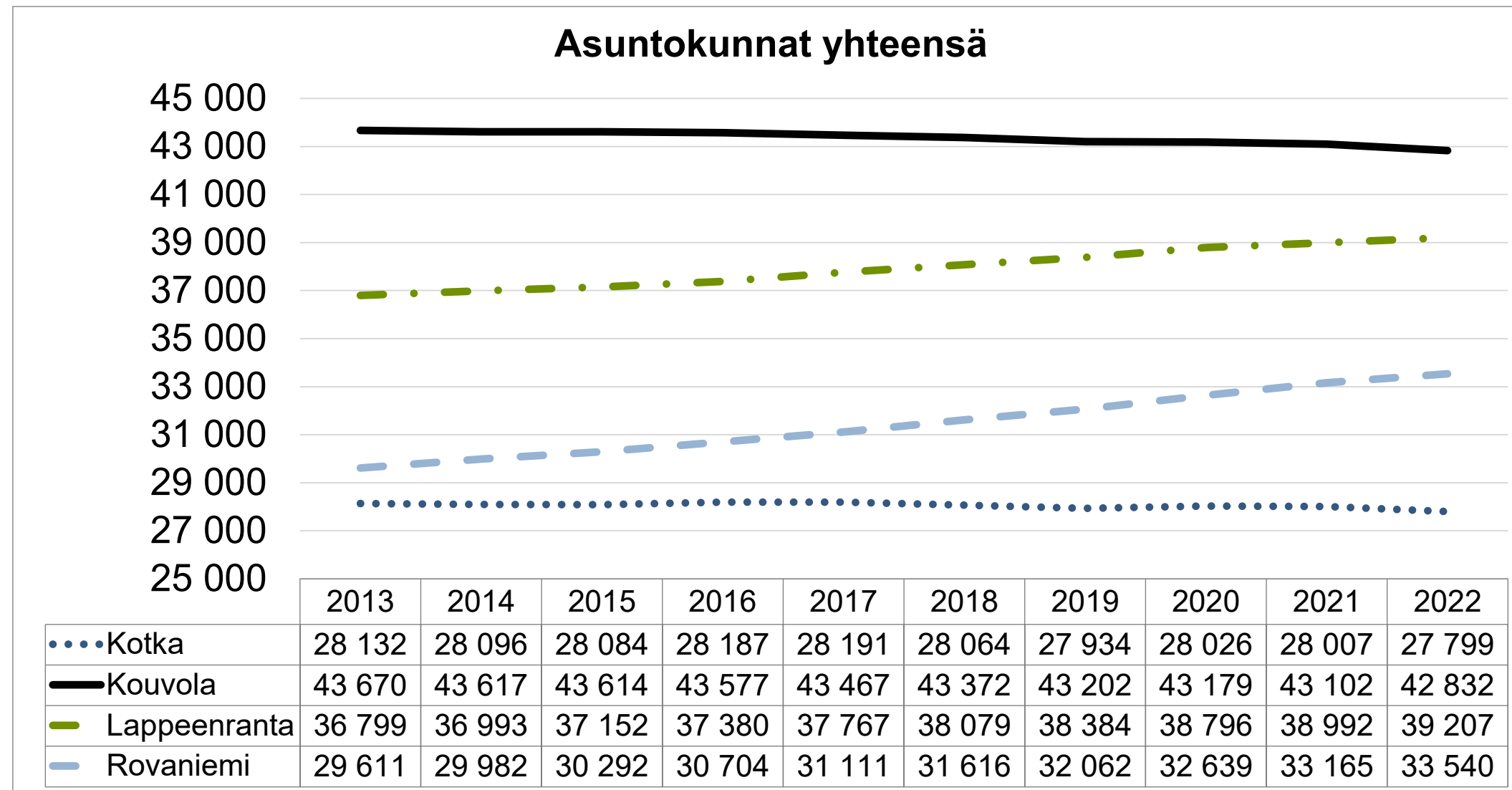
Kouvolassa väestö on vähentynyt sekä määrällisesti että suhteellisesti eniten vertailukunnista. Kymmenen vuoden aikana vähennys on 7 577 henkilöä eli 8,8 %. Rovaniemellä puolestaan kasvu on voimakkainta, tarkasteluajanjaksolla väestö on lisääntynyt 3 734 hengellä eli 6,1 %. Myös väestörakenne on Kouvolassa epäedullinen, työikäisten osuus väestöstä on vertailukunnista pienin ja 4,3 %-yksikköä pienempi kuin koko maassa. Alle 15-vuotiaiden osuus on Kotkassa pienin, mutta Kouvolassa samaa tasoa. Yli 65-vuotiaiden osuus on Kouvolassa suurin, 30,1 %.

Kaupungilla on vähän keinoja vaikuttaa väestömäärän kokonaiskehitykseen. Elinvoiman kasvun tähtäävät toimet kuten koulutustarjonnan laajentaminen, olemassa olevien yritysten toimintaedellytysten tukeminen ja uusien työllistävien yritysten sijoittuminen alueelle vahvistavat nuorten ja työikäisten pitovoimaa Kouvolassa ja muuttohalukkuutta Kouvolaan.

Lähde: Tilastokeskus

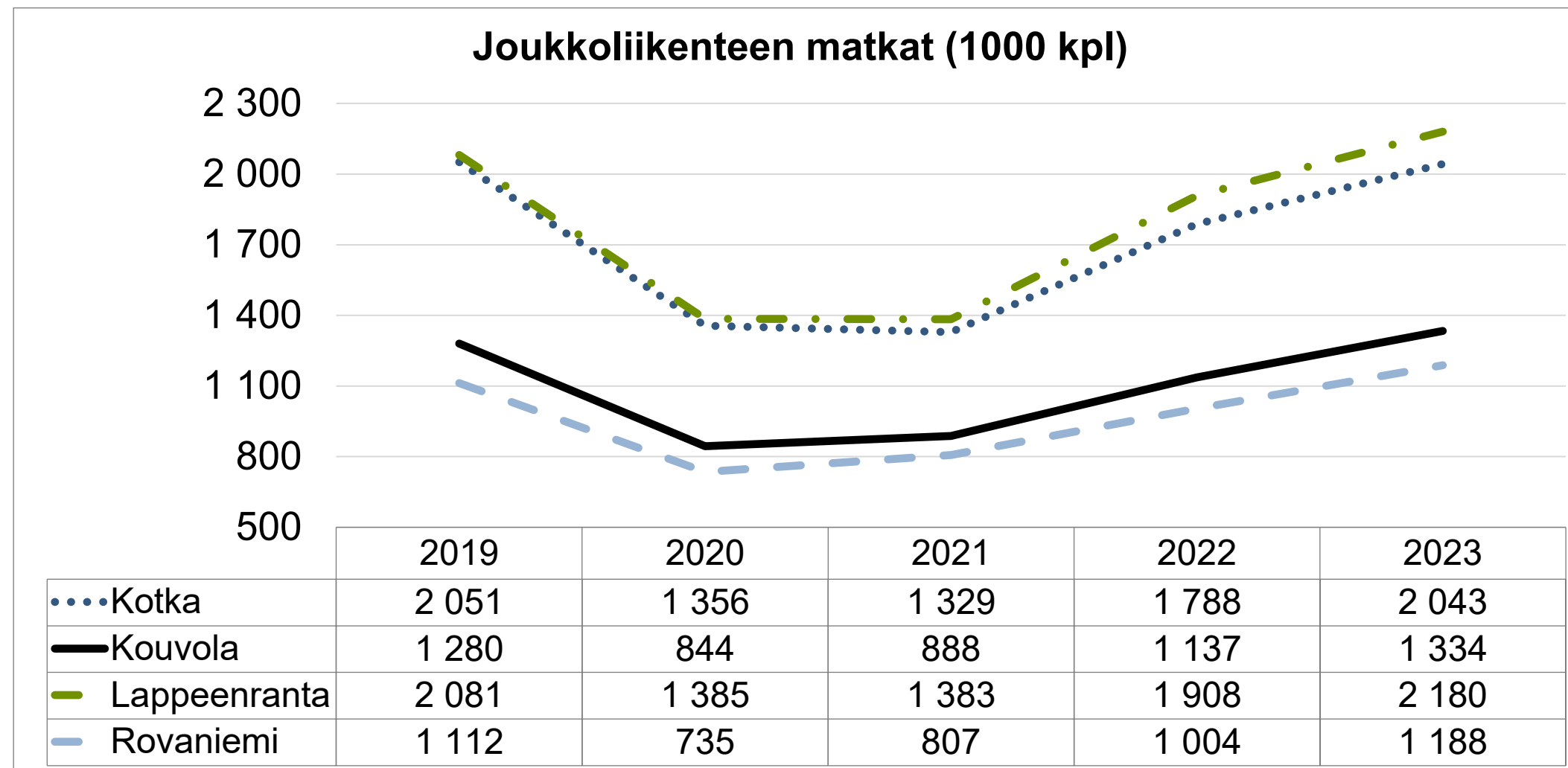
1.1. Asuminen – Kouvola on turvallinen kotipesä 2/8

Väestömäärän voimakas väheneminen Kouvolaissa ei kuitenkaan näy asuntokuntien lukumäärässä niin suurena vähennyksenä, koska asuntokuntien koko on pienentynyt. Vuonna 2022 Kouvolaissa oli 838 eli 1,9 % vähemmän asuntokuntia kuin kymmenen vuotta sitten. Yhden hengen asuntokuntien määrä on kasvanut voimakkaasti kaikissa vertailukunnissa. Kouvolaissa yhden hengen asuntokuntia on 21 077 kpl, mikä on 49,2 % kaikista asuntokunnista. Kouvolaissa yhden hengen asuntokuntien kasvu selittyy pääosin ikääntymisellä. Kouvolaissa yhden hengen asuntokunnista 52,7 % asukas on yli 60-vuotias, kun vastaava luku koko maassa on 44,6 %.

Asuntokuntien koolla on vaikutusta asuntotuotantoon kaupungissa. Suurten asuntojen kysyntä on pienentynyt ja vastaavasti pienten kasvanut. Sijainti myös määrittää asuntokysyntää. Kouvolaissa asuntorakentaminen on vähentynyt viimeisen kymmenen vuoden aikana voimakkaasti. Vuonna 2013 valmistui 175 asuntoa ja vuonna 2022 vain 46 asuntoa. Kouvolan vertailukunnista Rovaniemellä valmistui vuonna 2022 eniten asuntoja, 471 kappaletta. Toisaalta Kouvolan asuntokanta on vanhaa ja uudisrakentamisella olisi elinvoimaan ja työllisyyteen positiivinen vaikutus.

1.1. Asuminen – Kouvola on turvallinen kotipesä 3/8

Joukkoliikenteen käytössä nähdään koronapandemian vaikutus vuosina 2020 ja 2021. Sen jälkeen joukkoliikenteen matkoissa on kasvua kaikissa vertailukunnissa. Suurinta kasvu on ollut Lappeenrannassa, jossa matkamäärät lisääntyivät 797 matkalla eli 57,9 % vuodesta 2021 vuoteen 2023. Kouvolaassa vastaavalla ajalla kasvua oli 50,2 %.

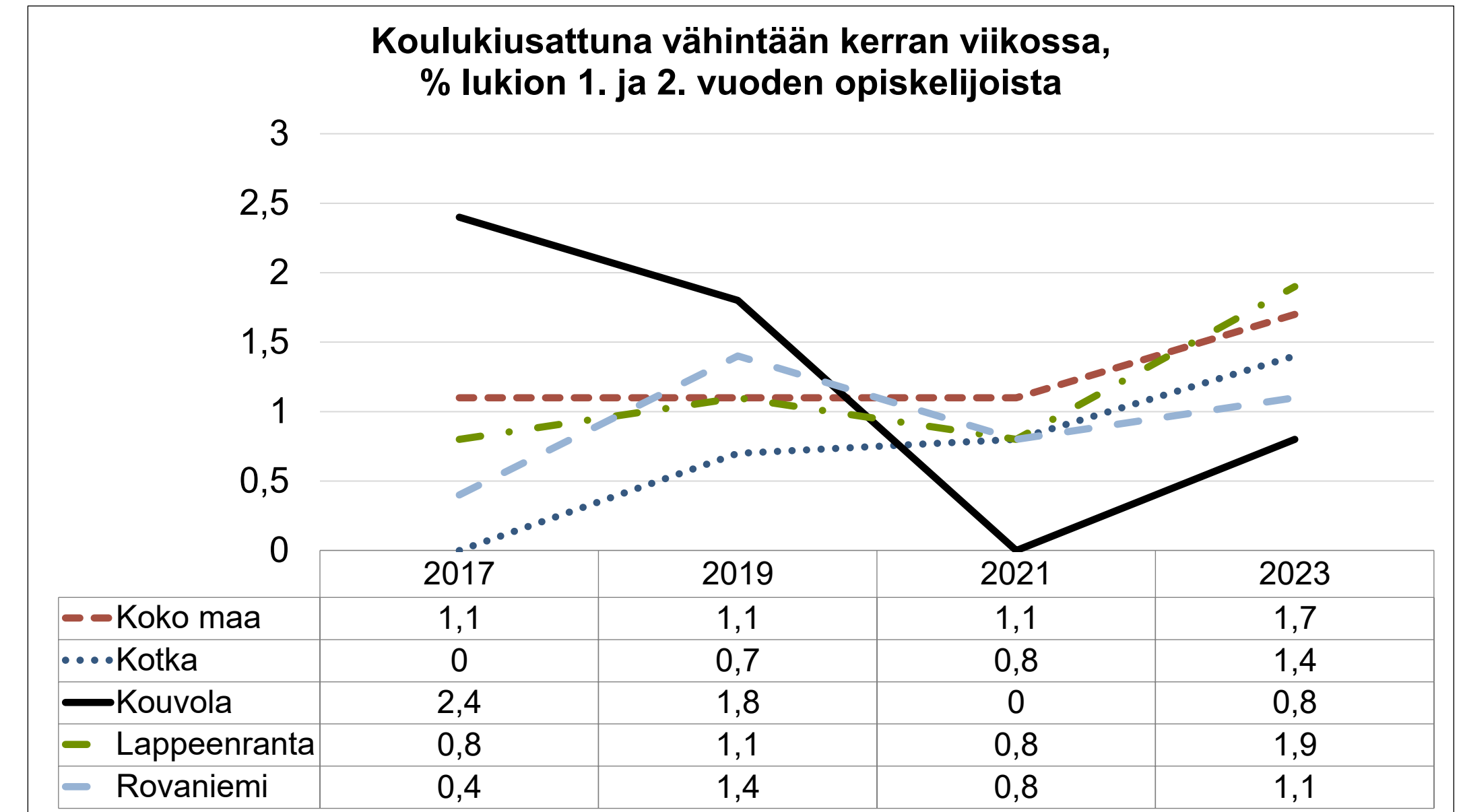
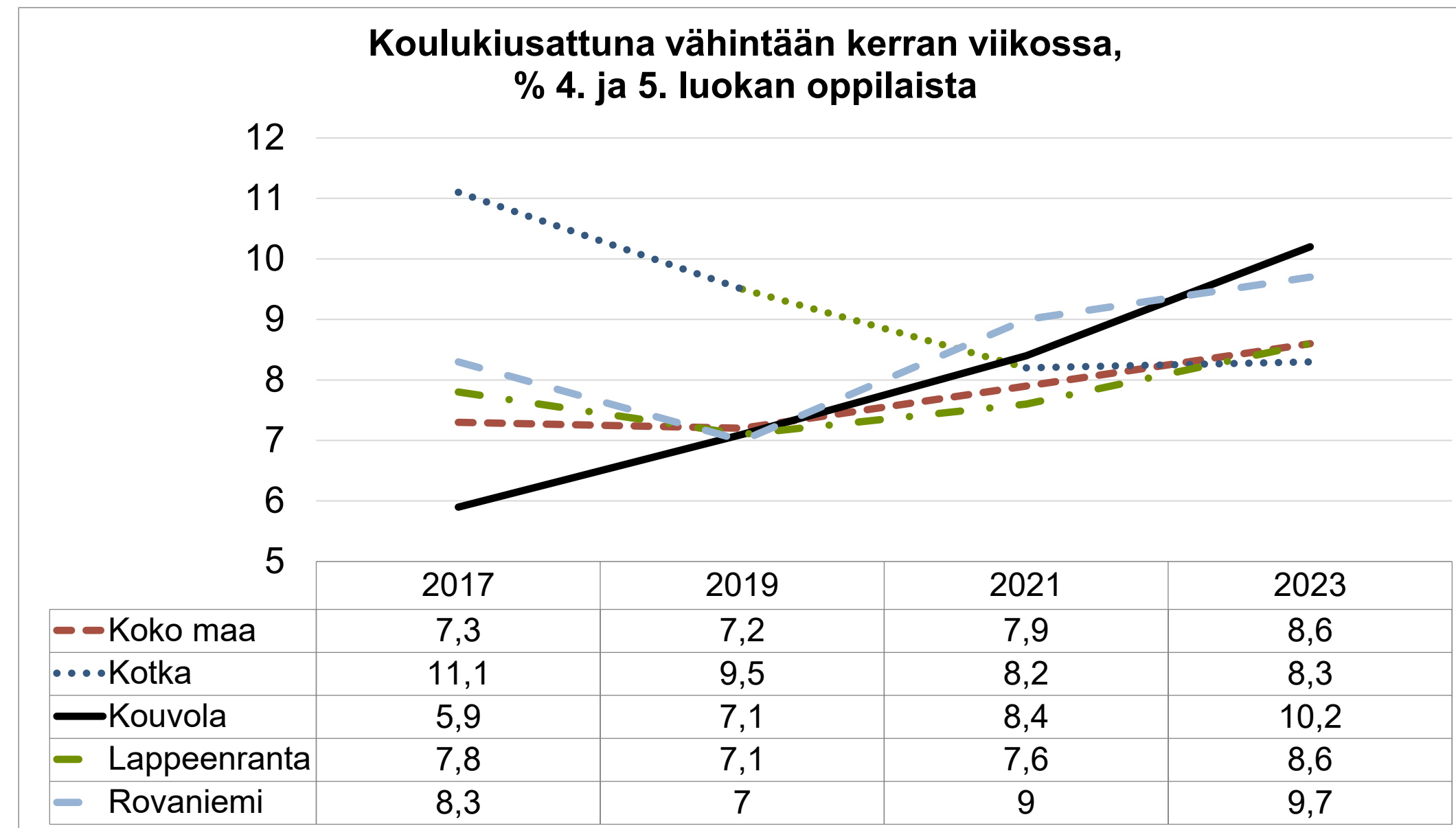
Joukkoliikennettä on kehitetty seuraavin toimenpitein:

- 2021: Kaikilla toisen asteen opiskelijoilla on maksuton matkustusoikeus, myös koulumatkatukilain ulkopuolella olevilla opiskelijoilla
- 2022: Kouvolaassa vain yksi maksuvyöhyke koko kaupungissa
- 2022: Vaihto-oikeus, matkalipun voimassaoloaika Kouvolaassa 2 tuntia
- 2023: Esi- ja perusopetuksen oppilasryhmät kulkevat opettajan johdolla maksutta klo 9-14

Matkalippujen hintoja ei ole korotettu vuoden 2015 jälkeen. Yleinen joukkoliikenteen käytön lisääntyminen joka näkyy joukkoliikenteen käytön kasvuna myös muissa kaupungeissa.

Lähde: Kouvolan kaupunki ja vertailukunnat

1.1. Asuminen – Kouvola on turvallinen kotipesä 4/8

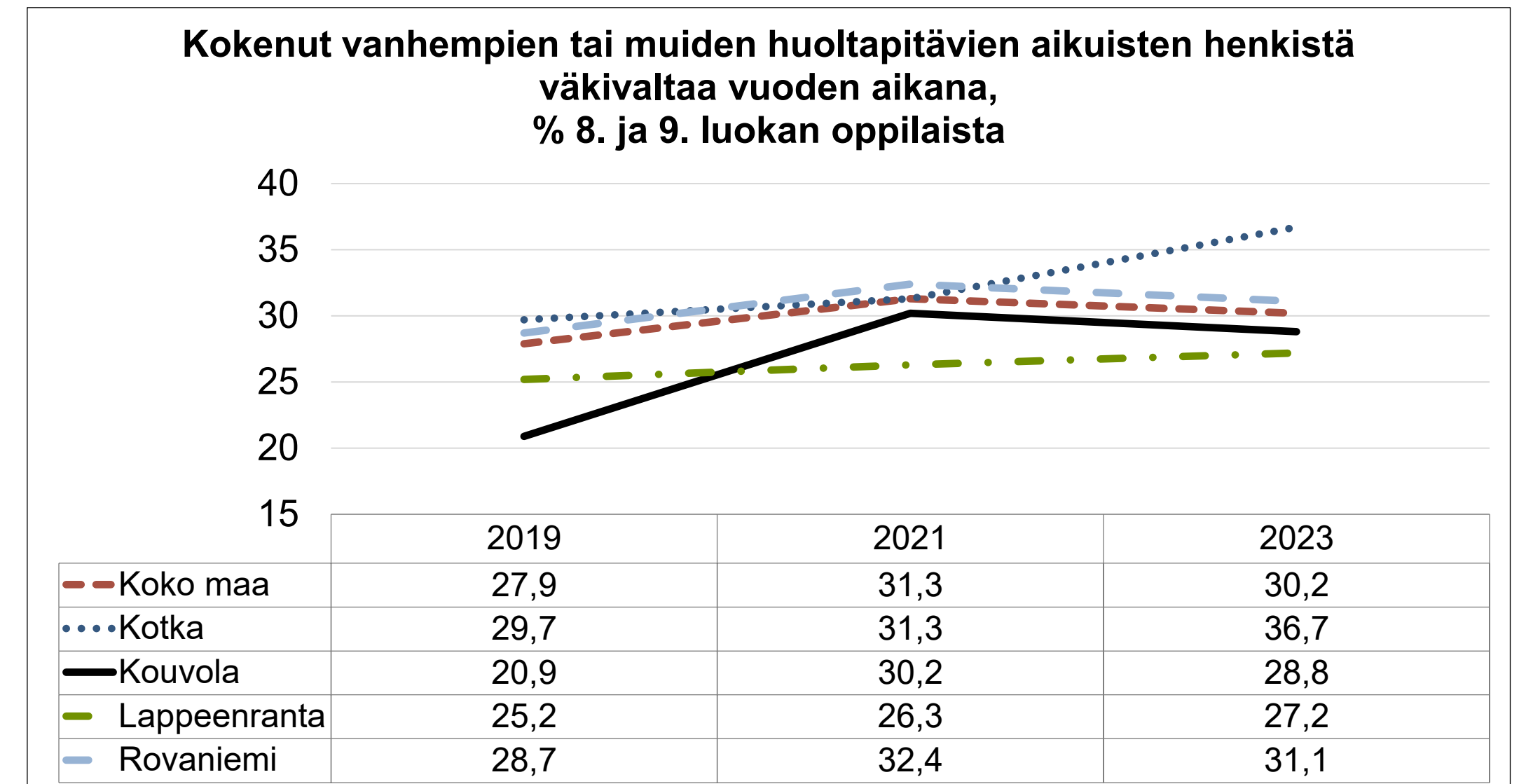
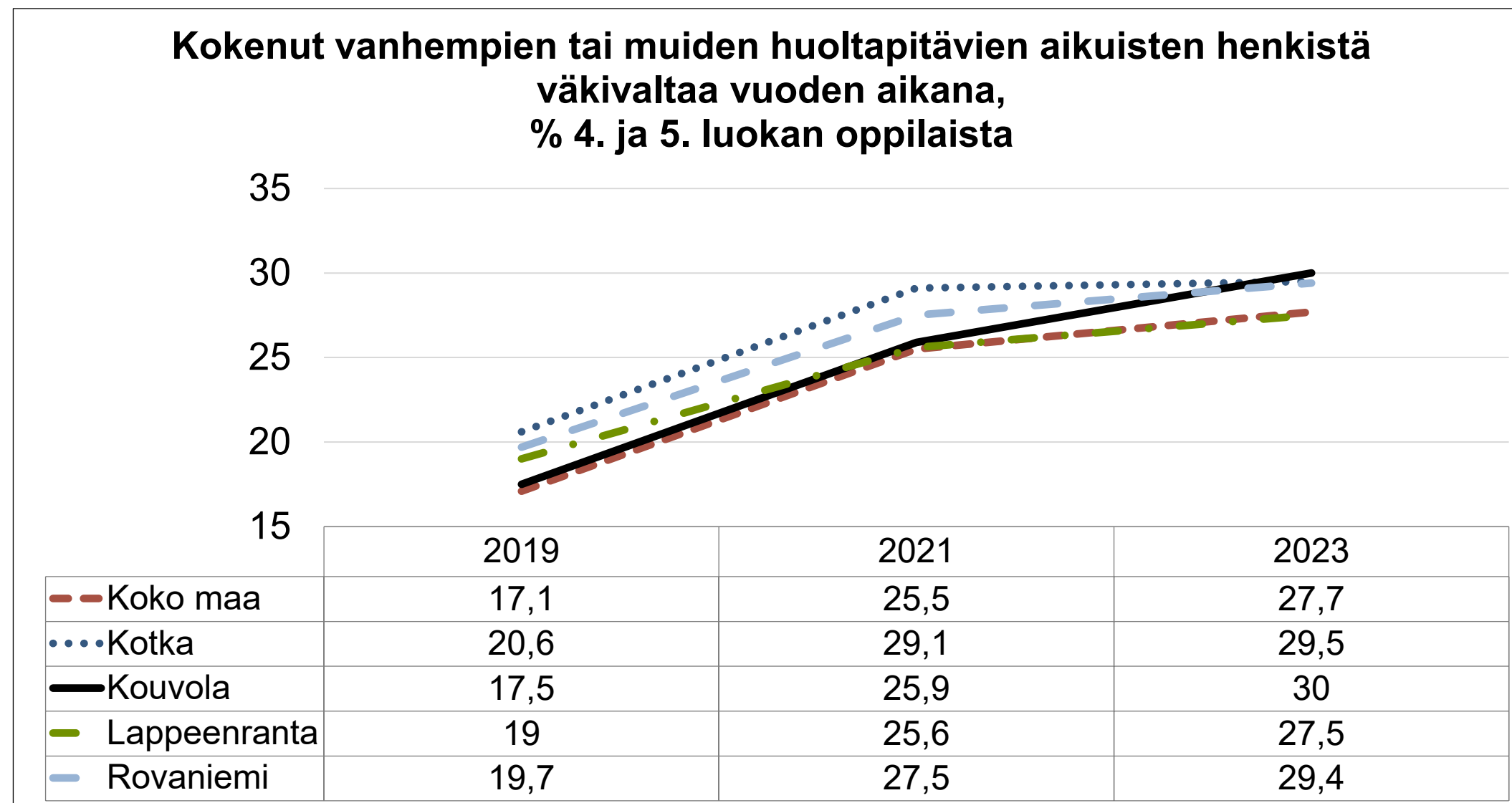

Vähintään kerran viikossa koulukiusattuna olevia on yli 10 % 4. ja 5. luokkalaisista. Määrä on Kouvolassa kasvanut jokaisella mittauskerralla ja noussut vuonna 2023 vertailukunnista suurimmaksi. Myös 8.- ja 9.-luokkalaisten vastaava tunnusluku on kasvanut edellisestä mittauskerrasta, mutta ei yhtä jyrkästi kuin 4.- ja 5.-luokkalaisilla jääden verrokkikuntien keskitasolle. Alle 1 % Kouvolan lukioiden 1. ja 2. vuoden opiskelijoita on koulukiusattu. Määrä on laskenut indikaattorin kuvaamana ajanjaksona vertailukaupunkien korkeimmasta alimmaksi. Sama kehitys on nähtävissä myös ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden vastaavassa tilastossa. *Vuoden 2021 kouluterveyskyselyn tulokset puuttuvat Kouvolan lukioista.*

Kiusaaminen on ryhmäilmiö, jolloin kiusaamisen lisääntymiseen vaikuttaa koko koulu yhteisön ja luokan välinen ryhmädynamiikka. Huolimatta panostuksesta yhteisöllisyyden tuohon, koulujen yhteisöllisyyteen ja yhteisöllisyystyöhön on kielteisesti vaikuttanut yhteiskunnalliset kriisit kuten korona. Lasten ja nuorten sekä heidän perheidensä pahoinvointi heijastuu myös kiusaamisen lisääntymisen tunnuslukuihin. Kiusaamisen vastaista työtä haastaa henkilöstön vaihtuvuus nuorille suunnatuissa palveluissa sekä ryhmäkokojen kasvu. Toisaalta kiusaamisen vastainen työ kouluissa on voinut vaikuttaa siihen, että kiusaaminen tunnustetaan paremmin ja siitä uskalletaan myös raportoida.

1.1. Asuminen – Kouvola on turvallinen kotipesä 5/8

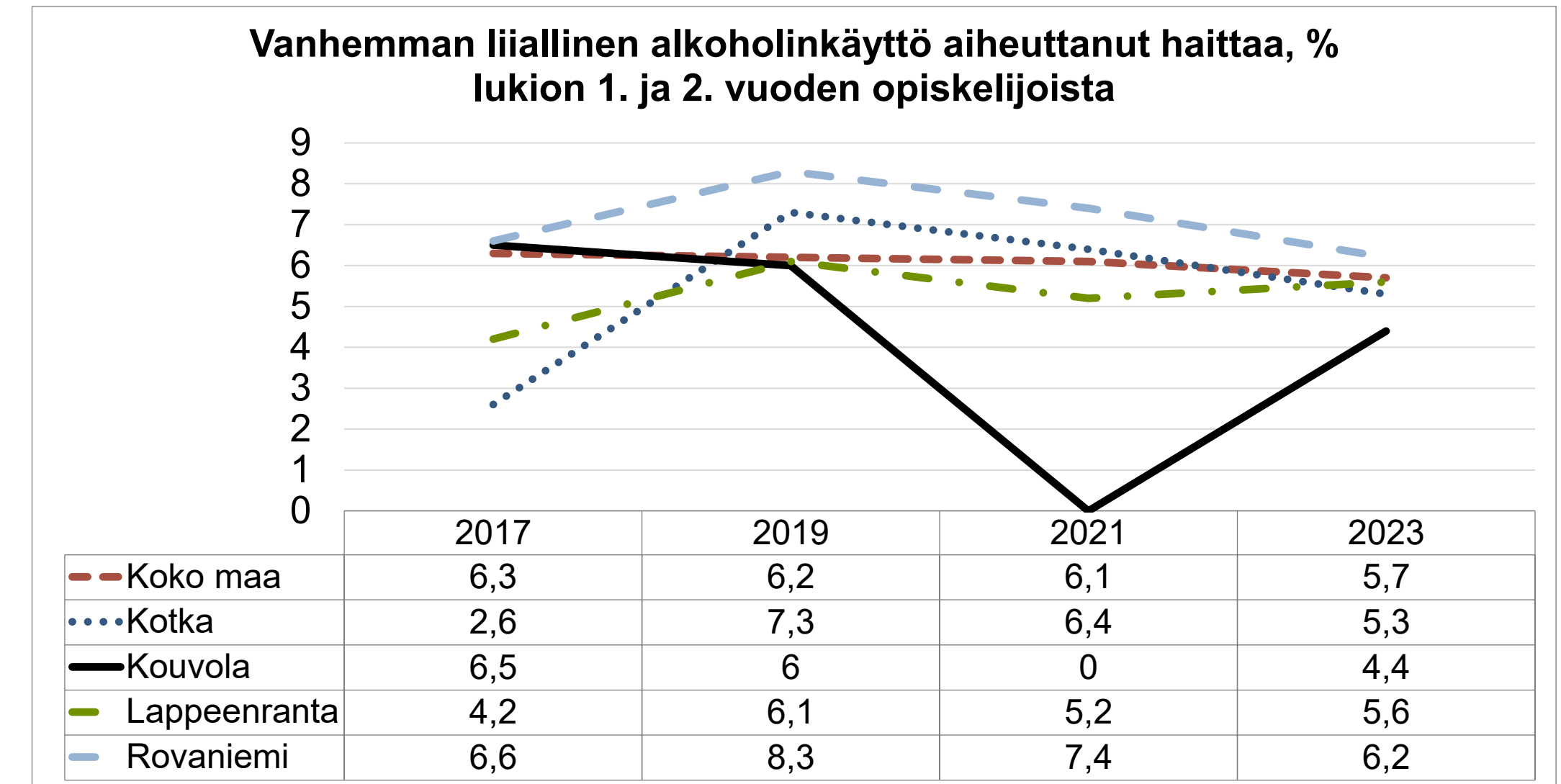
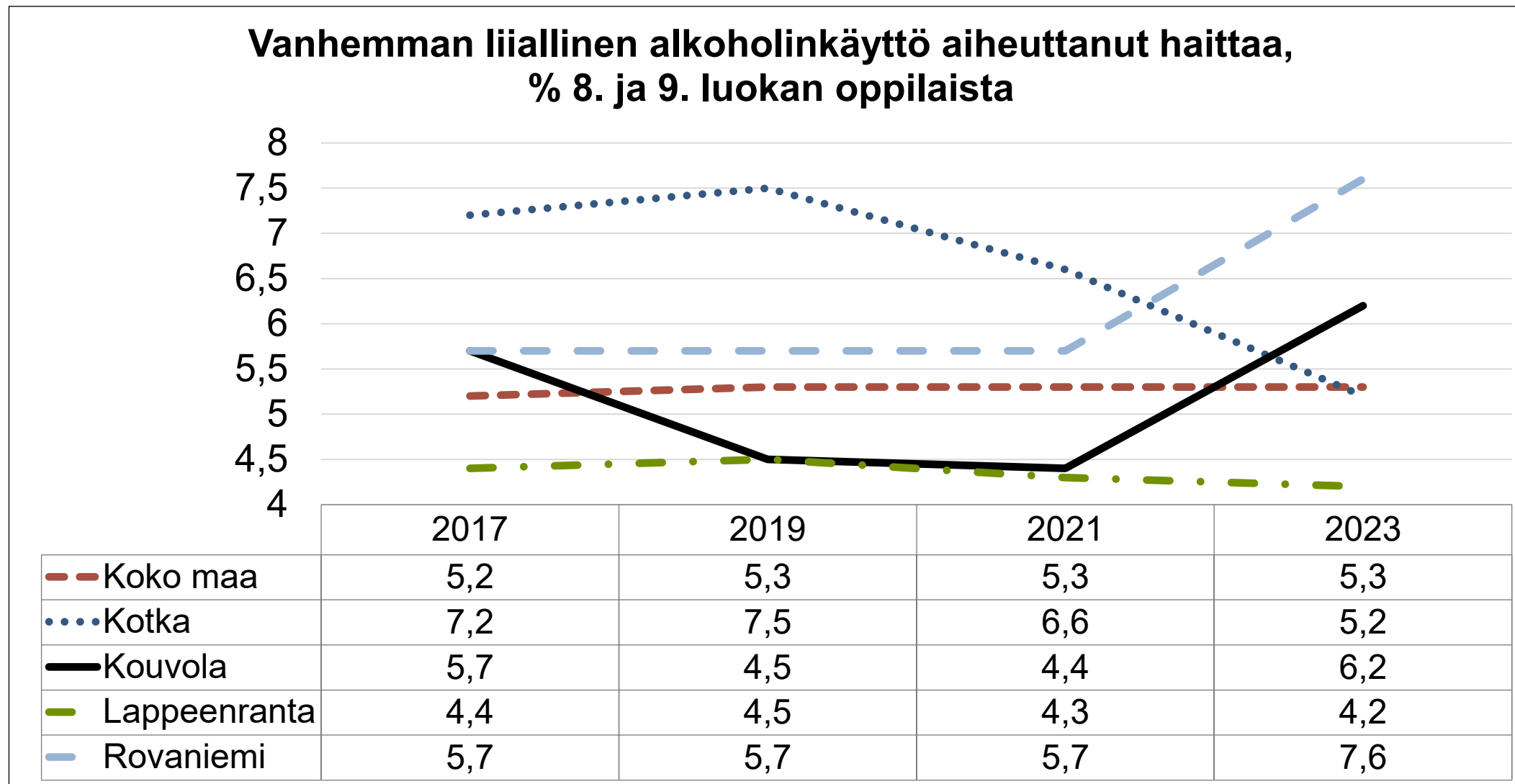
Vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten henkistä väkivaltaa on vuoden aikana kokenut 30 % Kouvolan 4.- ja 5.-luokkalaisista. Määrä on kasvanut samassa linjassa muun maan ja vertailukuntien kanssa ja Kouvola on miltei tuplaantunut tilaston kuvaamana ajanjaksona.

8.- ja 9.-luokkalaisista vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten henkistä väkivaltaa kokeneita on hieman alle 30 % oppilaista.

Perheiden hyvinvointi ei jakaudu tasaisesti ja perheiden pahoinvointi voi lisätä myös henkisen väkivallan määrää. Perheiden kuormittuneisuus vaikuttaa vanhempien mahdollisuuksiin ja kykyyn huolehtia lapsistaan sekä vaikuttaa perheiden ryhmädynamiikkaan. Lapsiperheiden palveluissa on tärkeä olla riittävästi resursseja ja taitoa luoda luottamuksellisia suhteita vanhempiin. Lisäksi tarvitaan valmiutta ja taitoa keskustella väkivaltaan ja ristiriitoihin liittyvistä kokemuksista, selvittää perheen tarvetta apuun ja tukeen sekä auttaa perhettä avun saamisessa. Palveluiden tulee olla saatavissa ja saavutettavissa.

Lähde: Sotkanet, THL

1.1. Asuminen – Kouvola on turvallinen kotipesä 6/8

Kouvolan 8.- ja 9.-luokkalaisista 6,2 % kokee että vanhempien liiallinen alkoholinkäyttö aiheuttaa haittaa. Määrä on kasvanut kolmanneksella edellisestä vuoden 2021 kyselystä. Kouvolan lukioiden 1. ja 2. vuoden opiskelijoista 4,4 % kokee vanhempien että vanhempien liiallinen alkoholinkäyttö aiheuttaa haittaa. Määrä on laskenut lähes kolmanneksella vuosien 2017 ja 2023 välillä ja on vuonna 2023 selvästi alle koko maan tason. *Vuoden 2021 kouluterveyskyselyn tulokset puuttuvat Kouvolan lukioista.* Ammatillisten opiskelijoiden vastaava tunnusluku on vertailukaupunkien keskitasolla ollen kuitenkin reilun kolmanneksen korkeampi kuin lukiolaisten tunnusluku.

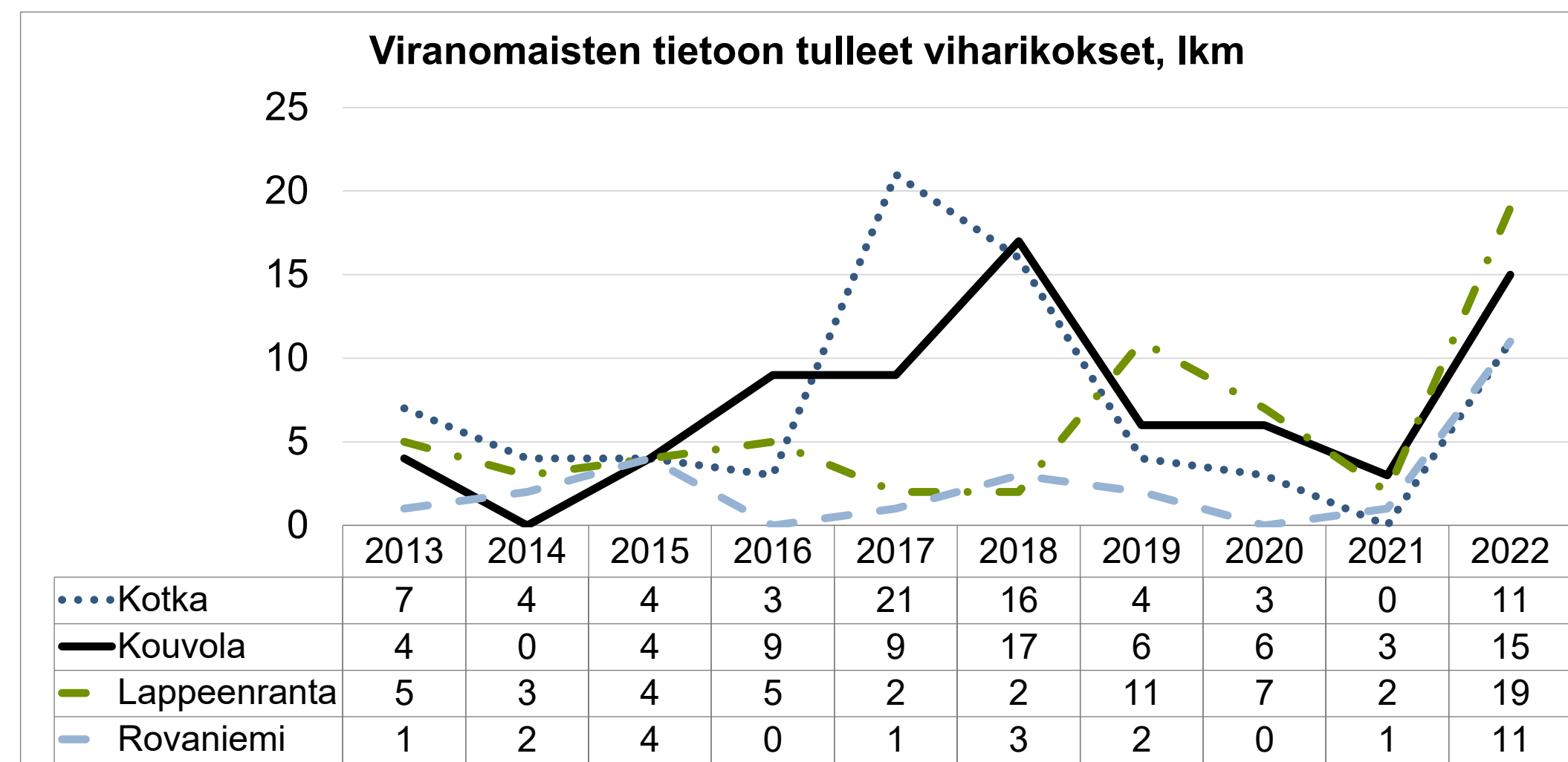
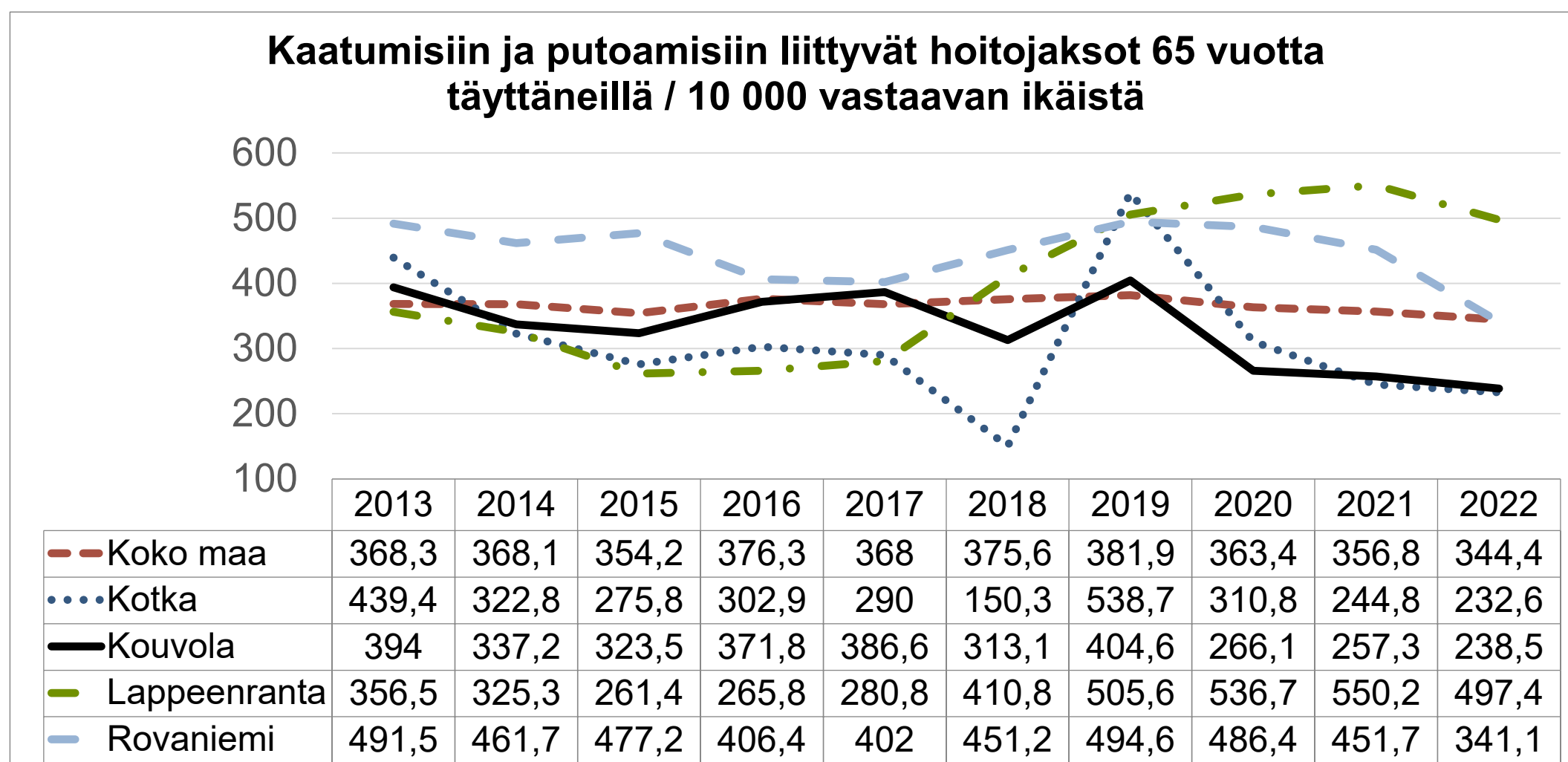
Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan vähintään viikoittain tapahtuva alkoholin käyttö on vähentynyt vuosien 2016 ja 2023 välillä. Alkoholin käyttö on kuitenkin siirtynyt vahvemmin ravintoloista kotiympäristöön. Alkoholin käytön taustalla, erityisesti runsaasti alkoholia käyttävillä, on muun muassa masennuksen, ahdistuksen ja stressin hallinta. Perheiden kasvanut pahoinvointi heijastuu lasten- ja nuorten kokemuksiin. Vanhempien liiallinen päihteidenkäyttö vaikuttaa aina haitallisesti lapsen ja nuoren kasvuun ja kehitykseen ja voi eristää lasta sosiaalisesti, vähentää kaveri- ja ystävyysuhteita sekä johtaa koulukiusaamiseen.

Myönteinen kehitys lukioissa voi viitata yhteiskunnassa olevaan päihteettömyyttä ja raittiutta korostavaa ilmapiiriin. Yhä useampi suomalainen valitsee raittiuden, mikä merkitsee myös sitä, että perheillä sujuu hyvin. Opiskelijoiden kannalta muutos näyttäytyy myönteisesti, jolloin lähipiiristä tulevat mallit ohjaavat myös nuoria päihteettömyyteen.

Lähde: Sotkanet, THL

1.1. Asuminen – Kouvola on turvallinen kotipesä 7/8

Tunnusluku kaatumisiin ja putoamisiin liittyvien hoitajaksojen määrä 65 vuotta täyttäneillä Kouvolaissa on 238,5. Tunnusluku on Kouvolaissa koko maan tasoa lähes kolmanneksen alempi ja verrokkikuntien matalimmalla tasolla Kotkan kanssa ja laskenut joka vuosi vuodesta 2019 lähtien.

Viharikoksella tarkoitetaan rikosta, jonka motiivina on ennakkoluulo tai vihamielisyys uhrin edustamaa kansanryhmää kohtaan. Teko voi kohdistua myös valtaväestöön. Valtakunnallisesti viharikoksista 76 % perustui etniseen tai kansalliseen taustaan, 10 % uskontoon tai vakaumukseen, seksuaaliseen suuntautumiseen tai sukupuolen ilmaisuun 10 % ja vammaisuuteen 4 %.

Kouvolaissa viranomaisten tietoon tuli vuonna 2022 15 viharikosta, määrä nousi voimakkaasti edellisestä vuodesta. Vastaava kehityssuunta näkyy myös verrokkikaupungeissa. Osin kasvua todennäköisesti selittää se, että elokuusta 2022 asti sähköisessä rikosilmoituksessa (pahoinpitely, laiton uhkaus, kunnianloukkaus) ilmoituslomakkeessa asianomistajan on pitänyt arvioida onko joutunut uhriksi vihavaikuttimesta johtuen.

Asuminen – Kouvola on turvallinen kotipesä 8/8

Tiivistelmä ja johtopäätökset

Kouvolassa väestö on vähentynyt sekä määrällisesti että suhteellisesti eniten vertailukunnista. Myös väestörakenne on Kouvolassa epäedullinen, työkäisten osuus väestöstä on vertailukunnista pienin. Elinvoiman kasvun tähtäävät toimet kuten koulutustarjonnan laajentaminen, olemassa olevien yritysten toimintaedellytysten tukeminen ja uusien työllistävien yritysten sijoittuminen alueelle vahvistavat nuorten ja työkäisten pitovoimaa Kouvolassa ja muuttohalukkuutta Kouvolaan.

Koulukiusaaminen lisääntynyt kaikissa muissa ikäryhmissä paitsi lukioiden 1.–2. vuoden opiskelijoilla. Koulujen yhteisöllisyyteen ja yhteisöllisyystyöhön on kielteisesti vaikuttanut yhteiskunnalliset kriisit kuten korona. Lasten ja nuorten sekä heidän perheidensä pahoinvointi heijastuu myös kiusaamisen lisääntymisen tunnuslukuihin. Henkilöstön vaihtuvuus koulussa ja nuorille suunnatuissa palveluissa sekä ryhmäkokojen kasvu on haastanut ennaltaehkäisevää kiusaamisen vastaista työtä. Toisaalta kiusaamisen vastainen työ kouluissa on voinut vaikuttaa siihen, että kiusaaminen tunnistetaan paremmin ja siitä uskalletaan myös raportoida.

Lukioissa kiusaaminen on vähentynyt. Lukiossa on keskitytty opiskelijoiden ryhmäyttämiseen ja huomioitu yhteisölliseen toimintaan liittyviin tekijät sekä opiskelijoiden uskallus ottaa asioita puheeksi. Lukiossa on kiinnitetty oppivelvollisuuden myötä entistä enemmän huomiota ryhmädynamiikkaan ja ryhmän ilmapiiriin. Erityisesti poikien hyvinvointi on käänntynyt parempaan suuntaan. Parantunut opiskelijahyvinvointi vaikuttaa opiskeluun, opiskeluilmapiiriin sekä välillisesti myös oppimiseen ja oppimistuloksiin.

Vanhempien tai muiden huoltapitävien aikuisten taholta koettu henkinen väkivalta lisääntynyt selvästi 4.–5.-luokkalaisilla ja lukioiden 1.–2.-luokkalaisilla. Lapsiperheiden palveluissa on tärkeä olla riittävästi resursseja ja taitoa luoda luottamuksellisia suhteita vanhempiin. Lisäksi tarvitaan valmiutta ja taitoa keskustella väkivaltaan ja ristiriitoihin liittyvistä kokemuksista, selvittää perheen tarvetta apuun ja tukeen sekä auttaa perhettä avun saamisessa.

1.2. Liikunta ja kulttuuri – Kouvola on värikäs pelikenttä 1/4

Terveydenedistämistä TEA kulttuuri 2023

Kulttuuri yhteensä	Koko maa	Kotka	Kouvola	Lappeenranta	Rovaniemi
	71	76	78	80	87
Sitoutuminen	66	62	75	78	88
Johtaminen	72	100	80	80	82
Seuranta ja tarveanalyysi	65	50	100	75	75
Voimavarat	65	85	60	56	87
Osallisuus	78	61	55	88	92
Muut ydintoiminnot	82	100	100	100	100

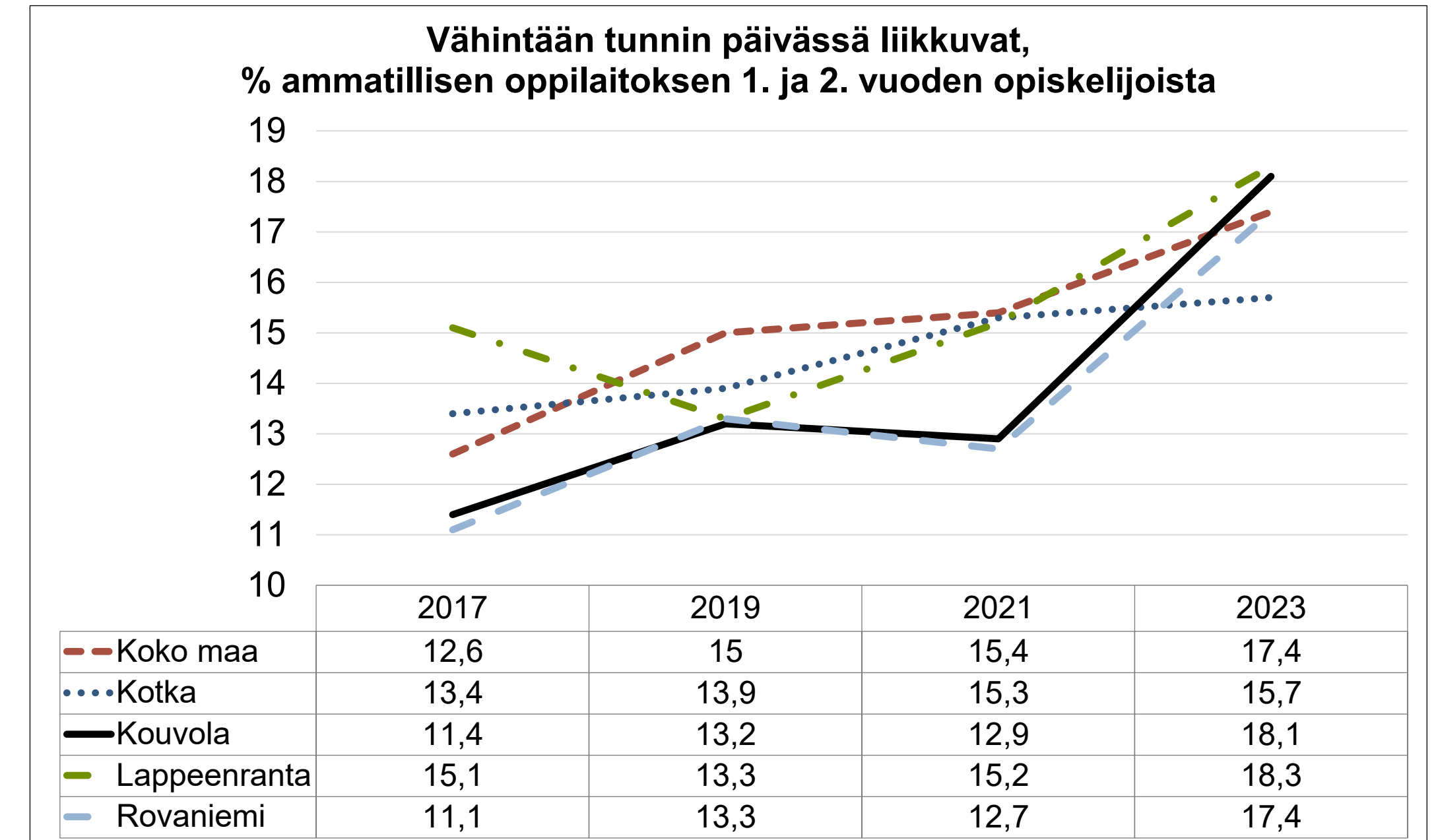
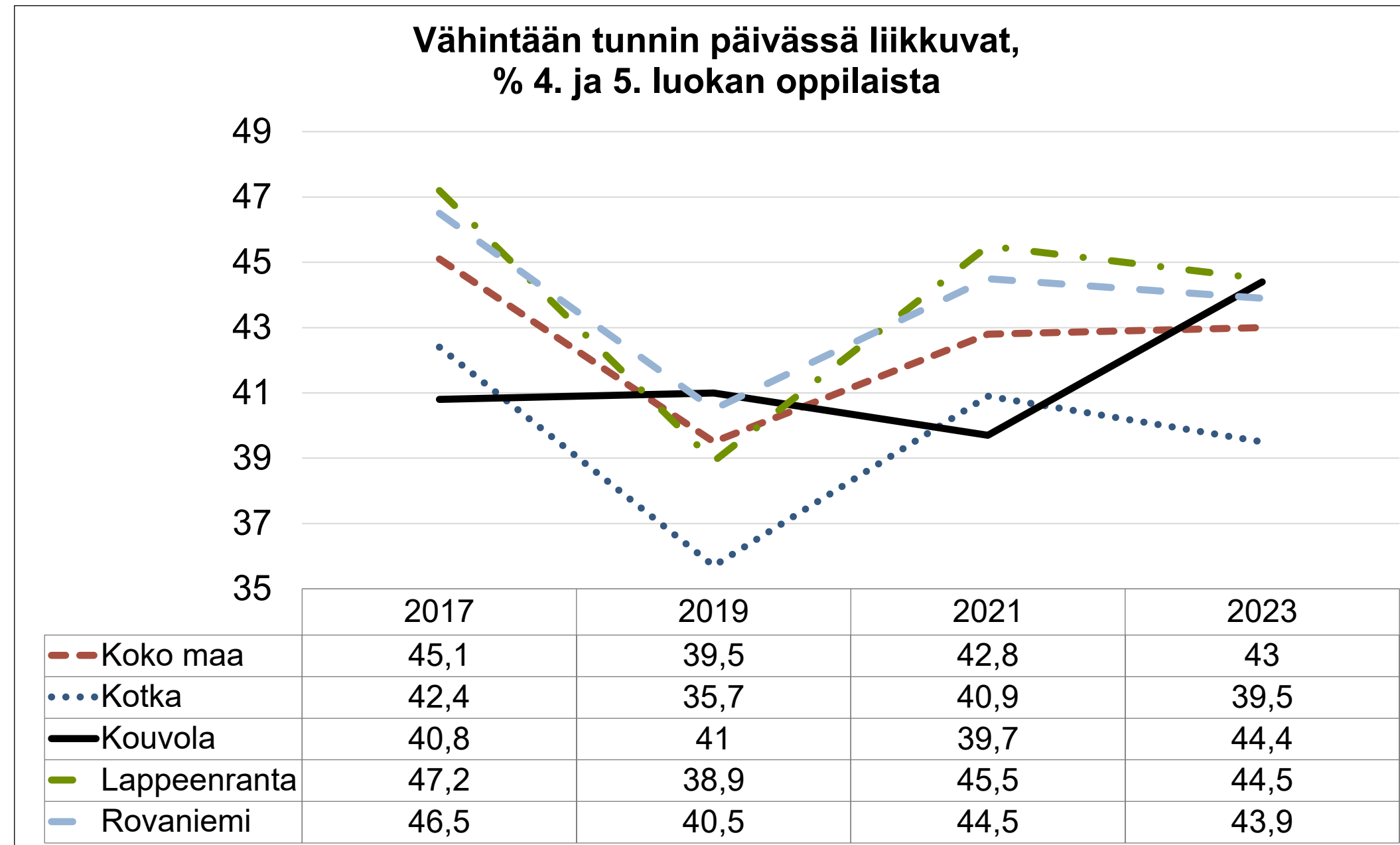
TEA-termillä tarkoitetaan yhteisön terveydenedistämistä. TEA-viisarissa esitetään tuloksia organisaatioiden mitattavissa olevista ominaisuuksista ja toiminnasta, erityisesti kyvystä integroida terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen organisaation perustoimintaan.

TEA-viisaria varten kunnilta kerätyt tiedot pisteytetään toiminnan laadun mukaan. Tulokset ilmoitetaan THL:n ylläpitämässä TEA-viisarissa pistemäärän 0-100 välillä. Kulttuurin TEA-tuloksissa nähdään sekä kulttuurin kokonaispistemäärä että eri osa-alueilta saadut pisteet. Kouvola TEA-kulttuurin kokonaispistemäärä on 78, mikä on koko maan arvoon 71 nähden hyvä tulos. Heikoimmat pisteet Kouvola sai osallisuudesta ja voimavaroista. Voimavarojen pistemäärää laskee Kouvola voimakkaasti *kunnan yleisen kulttuurialan henkilöstön* määrä suhteutettuna kunnan väkilukuun.

Kouvola luku oli alle 0,6 htv /10 000 asukasta, mikä toi nolla pistettä tältä osin. Myös osallisuuden pistemäärä jäi alhaiseksi *Kulttuuritoimijoiden asiantuntijaelin* sekä *Kulttuuritoimijoiden ja kunnan yhteiskokous* puuttumisen vuoksi. Sitoutumisen pisteitä laski ohjelmien puutteellinen käsittely luottamushenkilöhallinnossa.

Kulttuurin säästöt (jo toteutuneet ja tulossa olevat) eivät vahvista kulttuurin voimavaroja ja tämä herättää suurta huolta. Kulttuurin merkitys hyvinvoinnin tuottajana on yleisesti tunnustettu ja huomioidaan jatkossa myös kuntien yhteistyössä. Osallisuutta vahvistetaan – kulttuuriohjelmassa sovittu vuosittainen kulttuurifoorumi toteutuu 1. kerran v. 2024. Kulttuuriohjelma toteutettiin vahvasti osallistavalla otteella. Pääkirjaston uudistamishankkeeseen otetaan vahvasti osallistamisen keinot käyttöön. Museo ottaa kaupunkilaiset mukaan näyttelyiden sisältöjen tuottamiseen.

1.2. Liikunta ja kulttuuri - Kouvola on värikäs pelikenttä 2/4

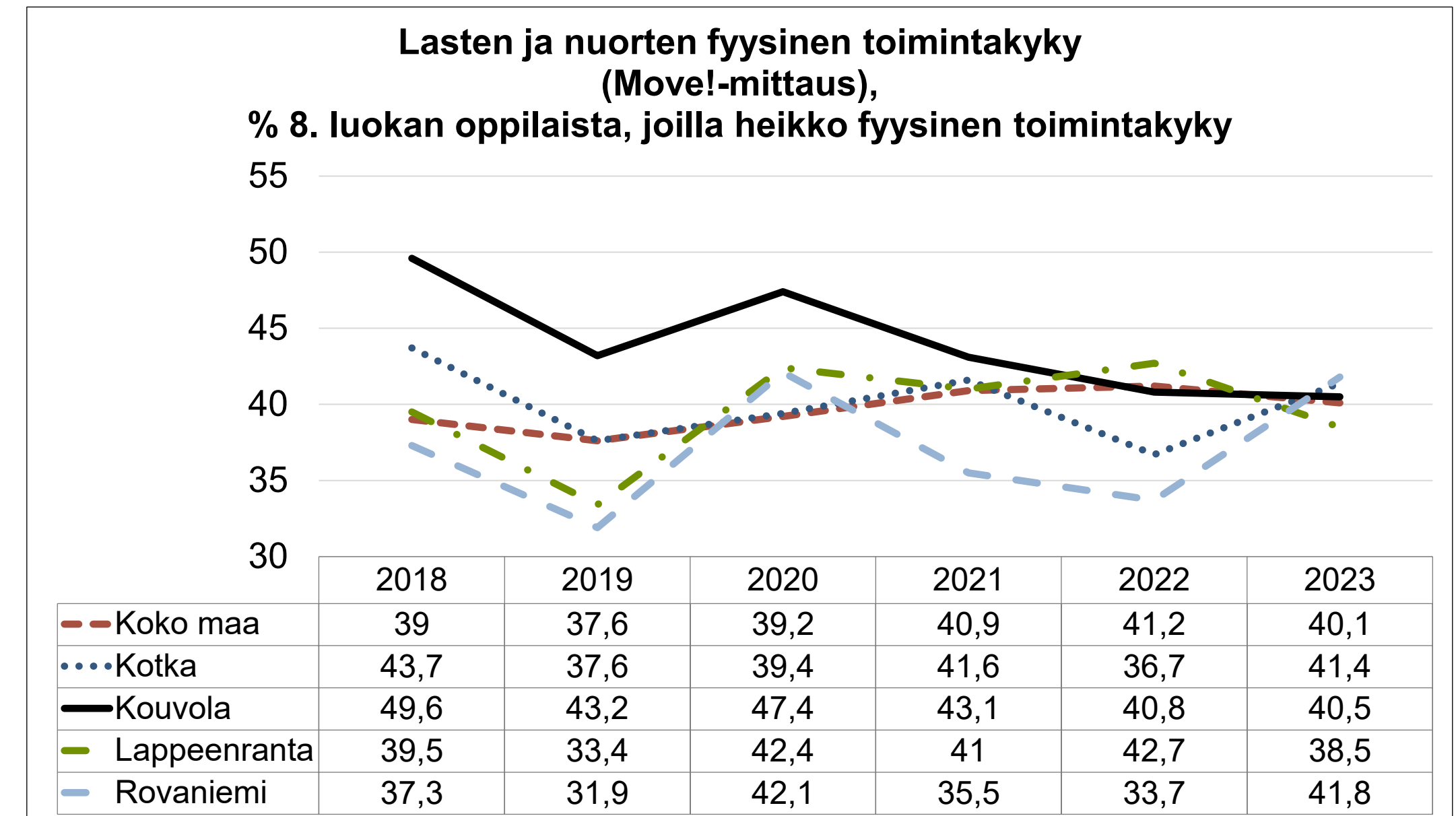
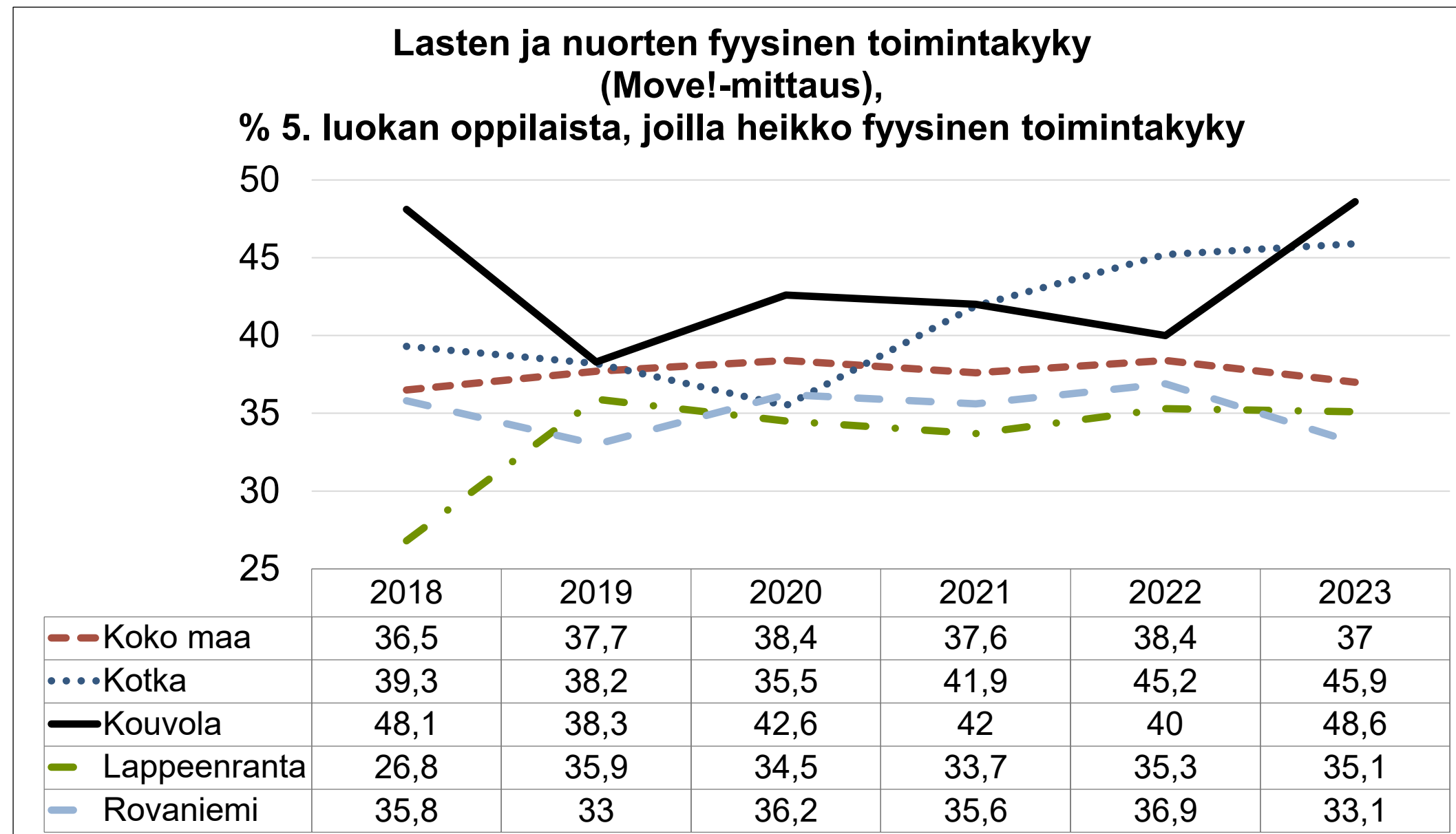

Kouvolan 4. ja 5.-luokkalaisista 44,4 % liikkuu vähintään tunnin päivässä. Liikkuvien osuus on kasvanut edellisestä mittauksesta lähes 5 %-yksikköä ja noussut eniten liikkuvien verrokkikaupunkien tasolle. Vastaava muutos näkyy 8.- ja 9.-luokkalaisissa. Kouvolan ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoista noin joka viides liikkuu tunnin päivässä. Määrä on noussut huomattavasti edellisestä mittauksesta ja on vuonna 2023 eniten liikkuvien verrokkikaupunkien tasolla. Kouvolan lukiolaisten vastaava tunnusluku on myös noussut ja on verrokkikaupungeista korkein.

Kouvolassa on käytössä liikkuva varhaiskasvatus, - koulu ja – opiskelutoimintamallit. Mallissa kannustetaan toiminallisuuteen oppitunneilla ja tutustutaan eri lajeihin. Kouluissa tuodaan esiin liikunnan merkitystä. Perusopetuksessa koulupäivien arkeen on lisätty mahdollisuutta lasten fyysisen aktiivisuuden lisäämiseen mm. pitkä välitunti ja erilaiset kampanjat ja liikkumishaasteet. Perusopetuksen oppilaat voivat osallistua Urheilu Akatemian esiakatemiaan. Opettajille ja erityisesti kouluissa toimiville liikunnan vastaaville on tarjottu koulutuksia liikunnan ja liikkumisen edistämiseksi koulupäivien aikana. Tämän lisäksi Kouvolan harrastamisen mallin mukainen toiminta tarjoaa monissa kouluissa heti koulupäivän jälkeen liikkunnallista toimintaa. Lukioissa on järjestetty ohjattua toimintaa esimerkiksi vähän liikkuville. Lukion oma liikuntasali ja kuntosali ovat vapaana olleessaan olleet opiskelijoiden käytössä. Toiminta lisää jaksamista ja hyvinvointia sekä yhteisöllisyyttä ja tätä kautta välillisesti parantaa oppimiseen liittyviä tavoitteita ja tuloksia.

1.2. Liikunta ja kulttuuri - Kouvola on värikäs pelikenttä 3/4

Move!-mittauksen mukaan miltei puolella Kouvolan 5.-luokkalaisista on heikko fyysinen toimintakyky. Määrä on noussut edellisestä vuodesta lähes 10 %-yksikköä ja on nyt sekä verrokkikuntien että koko maan tasoa korkeammalla. 8.-luokkalaisista kouvolalaisista heikko fyysinen toimintakyky on 40,5 %:lla oppilaita. Määrä on samalla tasolla verrokkikuntien sekä koko maan kanssa.

Liikuntaneuvojan vastaanotolle on ohjautunut 5.-luokkalaisia, lähinnä poikia. Valtaosalla neuvojalle ohjautuneista lapsista oman kehon hahmottamisessa on huomattavia vaikeuksia. Tämän vuoksi Move!-mittausten liikkeet voivat olla vaikeita toteuttaa. Liikkeiden harjoittelulla ennakkoon voi olla positiivista merkitystä seuraavan syksyn mittausten tuloksiin ja siksi kouluja on alettu kannustamaan liikkeiden harjoitteluun jo hyvissä ajoin, 4. luokan keväällä. Tuloksissa voi näkyä yleinen välinpitämättömyys liikuntaa kohtaan, jolloin mittauksia ei tehdä "tosissaan" ja toisaalta taas 8.-luokkalaisten osalta fyysiseltä toimintakyvyltään heikoimmat jättävät helposti tulematta mittauspäivänä kouluun, jolloin 8. lk:n tulokset kokonaisuutena näyttävät paremmilta. Fyysisen toimintakyvyn heikkenemiseen vaikuttaa teknologian lisääntyminen lasten ja nuorten elämässä ja yleisesti elämäntavan muutokset, jotka vähentävät esimerkiksi arkiliikuntaa.

Lähde: Sotkanet, THL

Liikunta ja kulttuuri - Kouvola on värikäs pelikenttä 4/4

Tiivistelmä ja johtopäätökset

Kouvolan TEAkulttuurin pisteet jäivät erittäin alhaiseksi voimavarojen sekä osallisuuden suhteen. Kulttuurin säästöt (jo toteutuneet ja tulossa olevat) eivät vahvista kulttuurin voimavaroja ja tämä herättää suurta huolta. Kulttuurin merkitys hyvinvoinnin tuottajana on yleisesti tunnustettu ja huomioidaan jatkossa myös kuntien hyte-kertoimessa. Osallisuutta vahvistetaan – kulttuuri-ohjelmassa sovittu vuosittainen kulttuurifoorumi toteutuu 1. kerran v. 2024. Kulttuuriohjelma toteutettiin vahvasti osallistavalla otteella. Pääkirjaston uudistamishankkeeseen otetaan vahvasti osallistamisen keinot käyttöön. Museo ottaa kaupunkilaiset mukaan näyttelyiden sisältöjen tuottamiseen.

Liikkumisen määrä on lisääntynyt kaikissa ikäryhmissä. Kouvolassa on käytössä liikkuva varhaiskasvatus, -koulu ja -opiskelutoimintamallit. Mallissa kannustetaan toiminallisuuteen oppitunneilla ja tutustutaan eri lajeihin. Opettajille ja erityisesti kouluissa toimiville liikunnan vastaaville on tarjottu koulutuksia liikunnan ja liikkumisen edistämiseksi koulupäivien aikana.

Tämän lisäksi Kouvolan harrastamisen mallin mukainen toiminta tarjoaa monissa kouluissa heti koulupäivän jälkeen liikunnallista toimintaa. Liikunnasta kiinnostuneille on lisätty mahdollisuuksia harrastamiseen.

Move!-mittauksen mukaan miltei puolella Kouvolan 5.-luokkalaisista on heikko fyysinen toimintakyky. Lasten ja nuorten liikkumista ja fyysistä toimintakykyä kuvaavissa indikaattoreissa näkyy polarisaatio; on paljon hyvän fyysisen toimintakyvyn omaavia ja toisaalta myös paljon heikon fyysisen toimintakyvyn omaavia lapsia ja nuoria. Riittävä fyysisen toimintakyvyn säilyminen on tärkeää, jotta tulevaisuudessa lapset ja nuoret ovat työkykyisiä, eikä yleinen hyvinvointi heikkenisi. Tällä on myös vaikutus kunnan talouteen.

1.3. Kestävä elämäntapa – Kouvola on luonnollinen perusta 1/8

Terveydenedistämisen aktiivisuus TEA kuntajohto 2023

Kulttuuri yhteensä	Koko maa	Kotka	Kouvola	Lappeenranta	Rovaniemi
	71	76	78	80	87
Sitoutuminen	66	62	75	78	88
Johtaminen	72	100	80	80	82
Seuranta ja tarveanalyysi	65	50	100	75	75
Voimavarat	65	85	60	56	87
Osallisuus	78	61	55	88	92
Muut ydintoiminnot	82	100	100	100	100

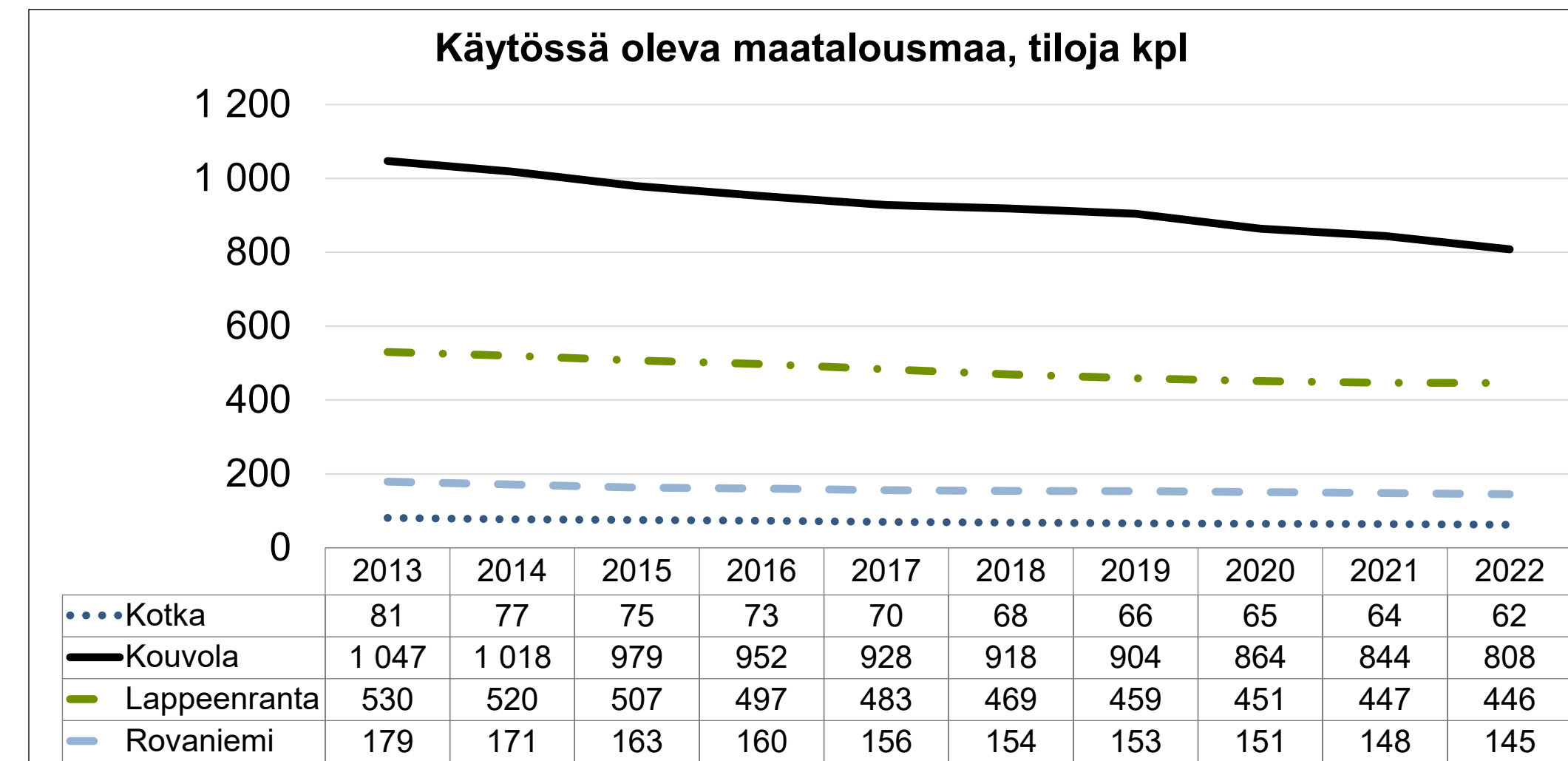
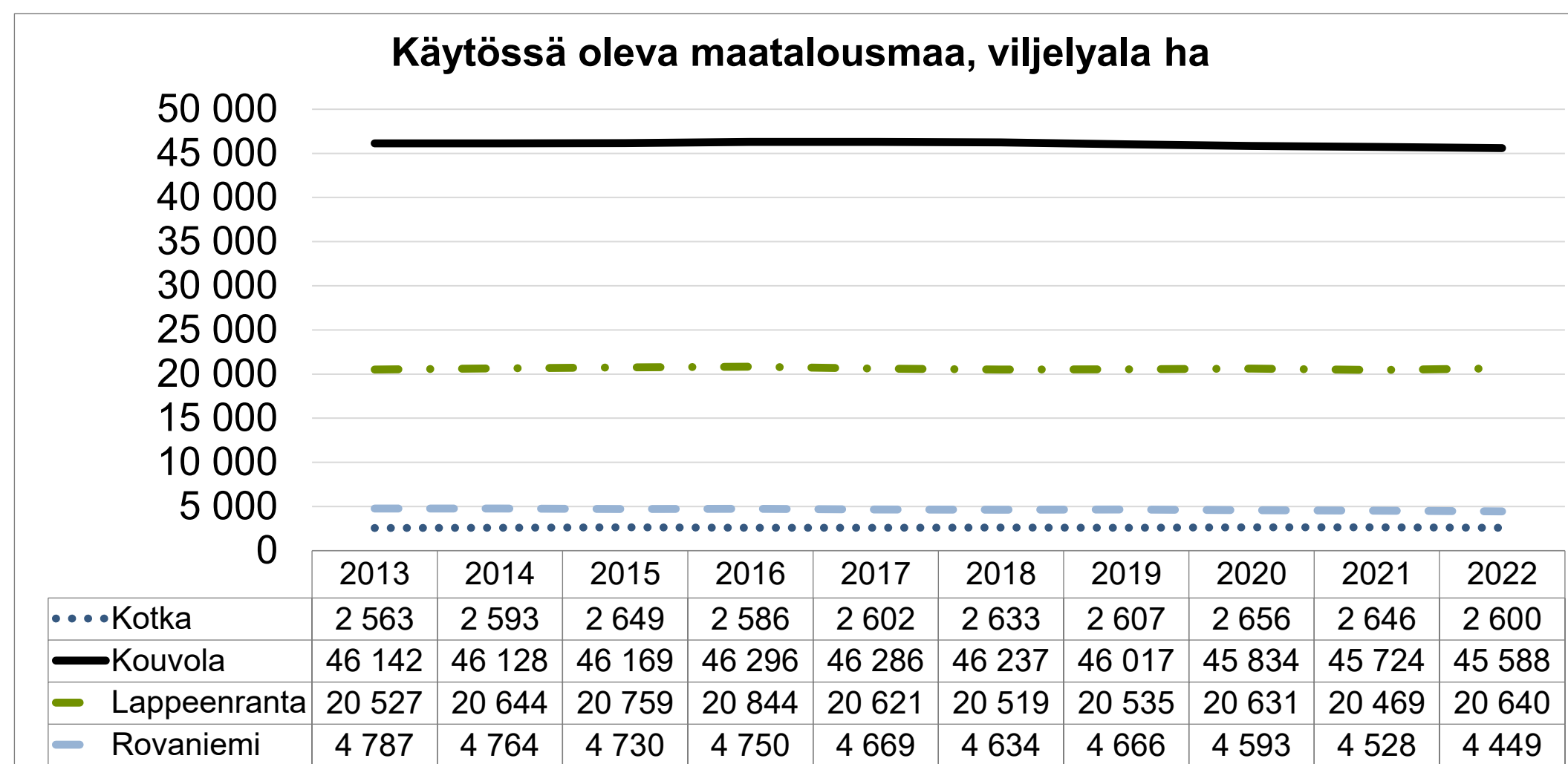
TEA-termillä tarkoitetaan yhteisön terveydenedistämisen aktiivisuutta. TEA-viisarissa esitetään tuloksia organisaatioiden mitattavissa olevista ominaisuuksista ja toiminnasta, erityisesti kyvystä integroida terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen organisaation perustoimintaan.

TEAviisaria varten kunnilta kerätyt tiedot pisteytetään toiminnan laadun mukaan. Tulokset ilmoitetaan THL:n ylläpitämässä TEAviisarissa pistemäärän 0-100 välillä. Kuntajohdon TEA-tuloksissa nähdään sekä kuntajohdon kokonaispistemäärä että eri osa-alueilta saadut pisteet.

Kouvolan kuntajohdon terveydenedistämisen aktiivisuuden kokonaispistemäärä on koko maan tasoa hieman heikompi. Kouvola saa täydet 100 pistettä johtamisesta, mikä kuvaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen organisointia, vastuun määrittelyä ja toimeenpanoa.

Kuntalaisfoorumien (lapsiparlamentti, lasten kyselytunti) puuttuminen vaikuttaa osallisuuden alhaisiin pisteisiin. Voimavarojen matalaan pistemäärään vaikuttaa yhteisöille maksettavien avustusten määrä, mikä on Kouvolassa erittäin alhainen 69 €/asukas. Hyvään tulokseen yltäminen edellyttäisi avustuksen kaksinkertaistamista.

1.3. Kestävä elämäntapa - Kouvola on luonnollinen perusta 2/8

Kouvola on Suomen suurin maatalouskaupunki tilojen lukumäärällä mitattuna. Kouvola on 808 maatilaa ja viljelyala on 45 588 hehtaaria. Kansallinen suuntaus eli tilojen määrä vähenee, mutta viljelyala/tila kasvaa näkyy sekä Kouvola että vertailukunnissa. Käytössä oleva maatalousmaa pysyy Kouvola kutakuinkin ennallaan, koska luopujien tilojen maat siirtyvät yleensä muille viljeltäviksi. Myös muualla Suomessa tilakoot suurenee, kun pienet tilat eivät kannata ja omistajat vuokraavat tai myyvät pellot isommille.

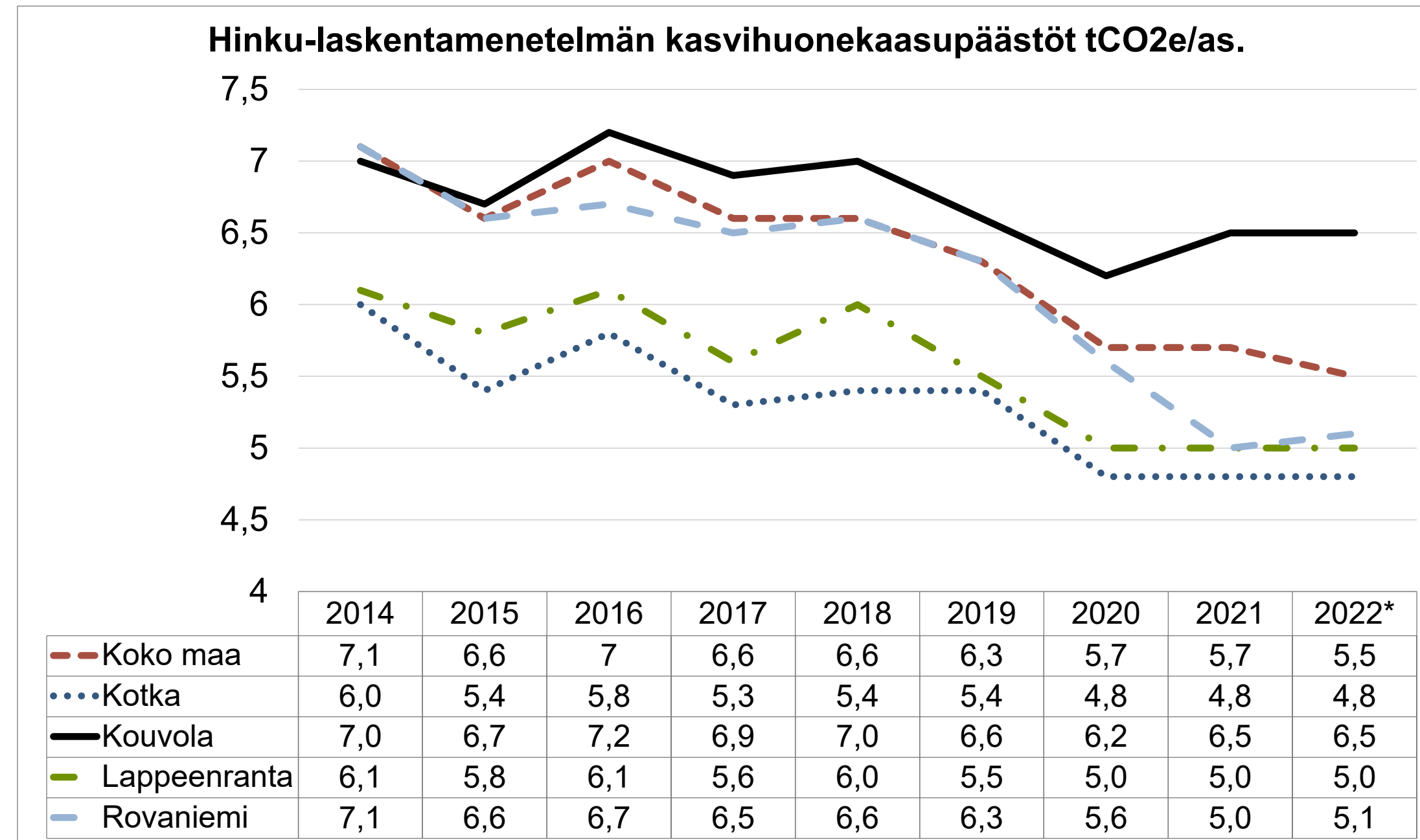
Tilojen lukumäärä noudattelee valtakunnallista trendiä. Pieniä tiloja lopettaa viljelijöiden ikääntymisen myötä. Monella tilalla ei ole jatkajaa eikä tiloilla välttämättä ole edes taloudellisia edellytyksiä sukupolvenvaihdokseen. Kouvola on paljon osa-aikaisia viljelijöitä, jolloin tilojen kehittämiseen ei ole niin paljon panostettu ja jatkajien löytyminen on heikompaa. Kouvola on monet karjatilat lopettavat, koska ne ovat olleet pääsääntöisesti pieniä noin 20-30 lehmän tiloja. Maito- ja lihatilojen kannattavuus on parempi C-alueella pohjoisten tukien vuoksi.

Viime vuonna valmistuneissa kaupungin Maaseutupoliittisissa linjauksissa 2023-2027 tuotiin hyvin esille Kouvola maatalojen merkitys Suomen huoltovarmuuden ja omavaisuuden näkökulmasta epävarmassa maailmanpoliittisessa tilanteessa. Maataloudella on myös merkittäviä välillisiä työllisyysvaikutuksia. Kinno toimii aktiivisesti elintarvikesektorin kehittäjänä yhdessä oppi- ja tutkimuslaitosten sekä muiden sidosryhmien kanssa. Kehittämisen kohteena on koko elintarvikesektorin arvoketju ”pellolta pöytään”. Myös kaupungin edunvalvonnassa on huomioitu maaseudun kehittäminen.

1.3. Kestävä elämäntapa – Kouvola on luonnollinen perusta 3/8

Kuntien ilmastopäästöt

Kuvassa nähdään, että Kouvolan kasvihuonekaasupäästöt asukasta kohti laskettuna ovat korkeammat kuin maan keskiarvo ja korkeammat kuin vertailukunnissa. Päästöt ovat vähentyneet, mutta eivät riittävästi. Syitä löytyy mm. Kouvolan yhdyskuntarakenteesta, joka aiheuttaa runsaasti sisäistä liikennettä, sekä elinkeinorakenteesta (teollisuus, maatalous).

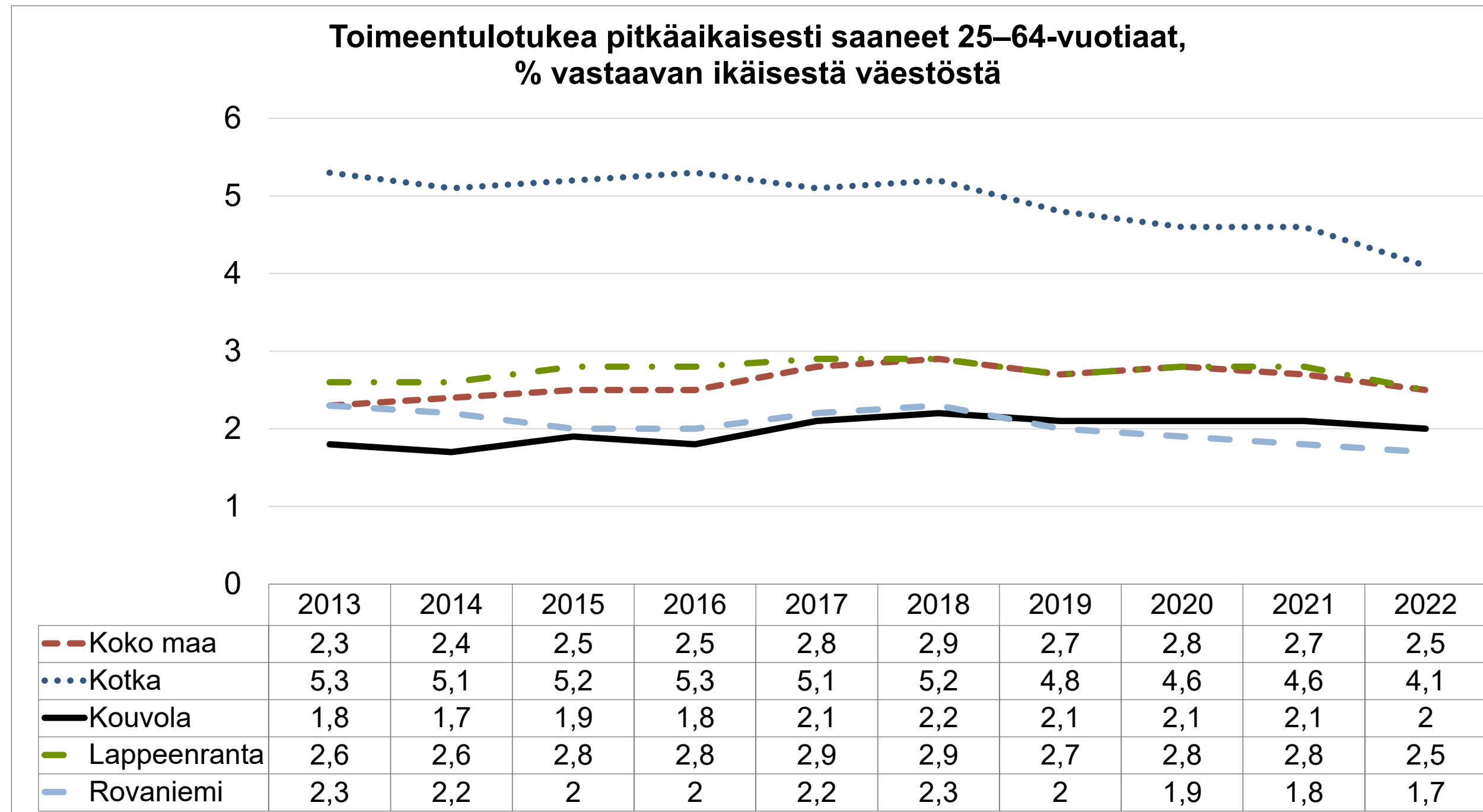
Suomen ympäristökeskus (SYKE) laskee kaikille Suomen kunnille niiden kasvihuonekaasupäästöt vuosittain. Oletuslaskentamalli on ns. Hinku-laskenta, jonka mukaisia päästöjä seurataan hiilineutraalien kuntien verkostossa (Hinku). Kouvola ja vertailukunnat kuuluvat kyseiseen verkostoon.

Päästöt/as. CO2ekv sektoreittain (Hinku-laskenta) vuonna 2022*					
	Koko maa	Kotka	Kouvola	Lappeenranta	Rovaniemi
Kulutussähkö	0,5	0,5	0,5	0,6	0,5
Sähkölämmitys	0,2	0,2	0,2	0,1	0,3
Kaukolämpö	0,8	0,6	0,7	0,8	0,7
Öljylämmitys	0,2	0,3	0,3	0,1	0,2
Muu lämmitys	0,2	0,3	0,5	0,1	0,1
Teollisuus	0,1	0,3	0,3	0,1	0,0
Työkoneet	0,4	0,2	0,4	0,3	0,5
Tieliikenne	1,6	1,4	2,0	1,6	1,9
Raideliikenne	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0
Vesiliikenne	0,1	0,2	0,0	0,0	0,0
Maatalous	1,1	0,1	0,9	0,6	0,4
Jätteiden käsittely	0,2	0,5	0,4	0,4	0,4
F-kaasut	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2
Tuulivoima	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	5,5	4,8	6,5	5,0	5,1

Kouvolassa päästöt ovat vertailukaupunkeja korkeampia tieliikenteessä (= kunnan sisäinen liikenne), muussa lämmityksessä, maataloudessa sekä Kotkan tavoin teollisuudessa (= Taakanjakosektorin alaisen teollisuuden polttoaineiden käyttö. Ei sisällä sähköntuotantoa eikä myytyä kaukolämpöä.).

Lähde: SYKE

1.3. Kestävä elämäntapa - Kouvola on luonnollinen perusta 4/8

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneita 25–64-vuotiaita vastaavan ikäisestä väestöstä on Kouvolaan 2 %. Määrä on seurattavana ajanjaksona vaihdellut hieman alle ja hieman yli kahden prosentin välillä. Tämä on noin puoli prosenttiyksikköä koko maan tasoa alempi vuonna 2022.

Lähde: Sotkanet, THL

1.3. Kestävä elämäntapa - Kouvola on luonnollinen perusta 5/8

Avustettavat yhdistykset ja järjestöt 2018-2023

Tässä esitetyt avustukset ovat kaupungin myöntämiä yleisavustuksia (toiminta-avustuksia). Yleisavustuksella tarkoitetaan perusavustusta, joka tukee yhdistyksen toimintaedellytyksiä. Tähän ei sisällytetä investointi-, kohde- ja hankeavustuksia eikä kumppanuussopimuksia. Kouvolaan on rekisteröity 1 704 yhdistystä. (PRH Yhdistysnetti 3.3.2022). Lisäksi vuonna 2023 jaettiin avustuksia perintö-, testamentti- ja lahjoitusrahastosta 449 567 euroa.

Avustus	Avustettavien yhdistysten lkm						Avustussumma €					
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kulttuurijärjestöjen harkinnan varaiset toiminta-avustukset*	66	69	67	57	63	62	95 000	94 000	75 200	60 160	60 160	60 160
Liikuntajärjestöjen harkinnan varaiset toiminta-avustukset	80	77	73	70	70	61	166 000	165 000	132 000	105 600	105 600	105 600
Sosiaali- ja terveysalan järjestöjen ja yhteistyökumppaneiden harkinnanvaraiset toiminta-avustukset*	92	87	78	72	69	60	92 900	89 900	51 644	46 915	46 915	40 108
Nuorison toiminta-avustukset	27	26	28	21	29	22	78 000	78 000	65 000	51 000	45 500	59 000
Kylien toiminta-avustukset	50	52	49	40	44	47	20 550	21 300	20 250	19 350	19 800	19 200
Kaupunginhallituksen myöntämät toiminta-avustukset	40	33	34	24	26	30	19 950	18 250	18 000	19 000	19 700	19 000
Kaupunginhallituksen myöntämä Ukraina-avustus					1						50 000	
Veteraaniavustukset	2	2	2	2	2	1	133 060	130 000	91 454	84 000	75 600	20 000
YHTEENSÄ	356	345	331	286	304	283	605 060	596 450	453 548	386 025	423 275	353 068

*Liikunta- ja kulttuurilautakunta on päättänyt päivittää järjestöavustusten myöntämisen periaatteita vastaamaan paremmin Kouvolan kaupungin strategisia tavoitteita ja järjestöjen aktiivisuutta. Sosiaali- ja terveysalan sekä kulttuurijärjestöjen toiminta-avustuksissa otettiin käyttöön 1.1.2020 alkaen kaksiosainen rakenne. Avustus perustuu niin sanottuun perusosaan ja aktiivisuusosaan. Vuonna 2020 perusosan osuus on 70 % ja aktiivisuusosan 30 %. Perusosa laskee vuosittain niin, että 2022 perus- ja aktiivisuusosa ovat molemmat 50 %. Perusosan avulla kaupunki tukee yhdistyksen perustoimintaa, aktiivisuusosassa otetaan huomioon järjestön yhteistyö ja kuntalaisten hyvinvoinnin sekä kaupungin elinvoimaisuuden erityinen vahvistaminen.

1.3. Kestävä elämäntapa - Kouvola on luonnollinen perusta 6/8

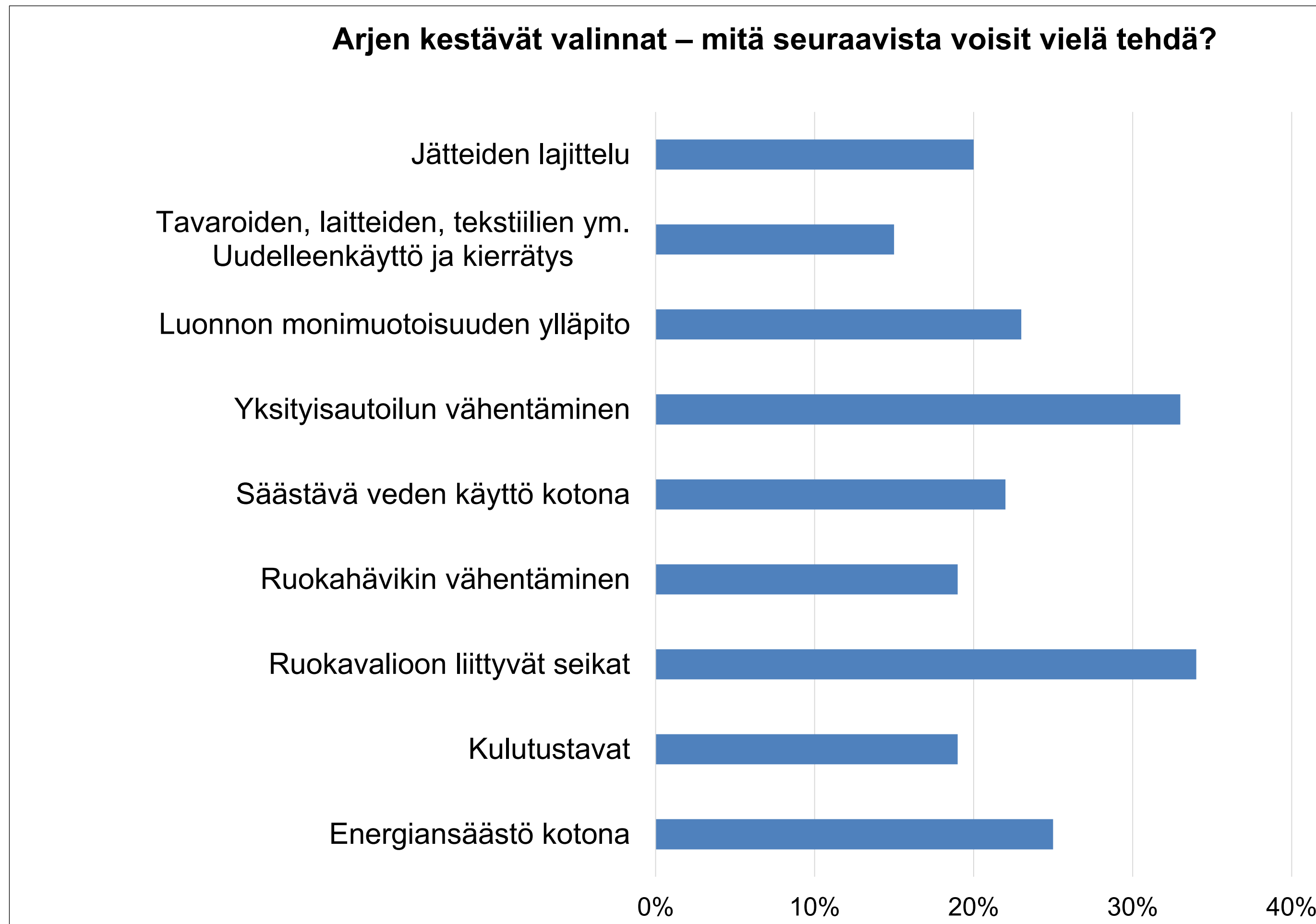

Kouvolan vuosittaisen hyvinvointikyselyn teemana oli vuonna 2023 kestävä elämäntapa. Vastauksia kyselyyn saatiin 858 kpl.

Eniten vastaajat ilmoittivat toteuttavansa jätteiden lajittelua (83 %). Seuraavaksi eniten toteutui tavaroiden, laitteiden, tekstiilien ym. uudelleenkäyttö ja kierrätys (76 %). Kolmantena mainittiin energiansäästö kotona (75 %). Selvästi vähiten toteutettiin yksityisautoilun vähentämistä (esim. kimppakyytejä ja asiointimatkojen yhdistämistä) ja toiseksi vähiten luonnon monimuotoisuuden ylläpitoa.

Lähde: Hyvinvointikysely 2023

1.3. Kestävä elämäntapa - Kouvola on luonnollinen perusta 7/8

Kysyttäessä mitä arjessa vielä voisi tehdä, kaksi selvästi eniten mainintoja saanutta vaihtoehtoa olivat ruokavalioon liittyvät seikat (esim. punaisen lihan vähentäminen ja kotimaisten kausituotteiden käyttö) sekä yksityisautoilun vähentäminen. Myös ikäryhmittäisessä tarkastelussa em. seikat nousivat esille: nuorilla ruokavalioon liittyvät seikat ja ikääntyneillä yksityisautoilun vähentäminen.

Kyselyllä haluttiin tuoda esille kestävä elämäntavan yhteys hyvinvointiin varsinkin pitkällä aikavälillä, ja herättää ajatuksia oman arjen suhteen. Kestävä elämäntapa herätti kiinnostusta varsinkin nuorissa vastaajissa: heidän määränsä kaikista vastaajista oli selvästi suurempi kuin aiemmissa hyvinvointikyselyissä. Vastaajat tekevät arjessaan kestäviä valintoja, mutta ilmoittavat selkeästi tiettyjä seikkoja, joita voisivat huomioida paremmin. Kaikkien vaihtoehtojen kohdalla yhteyttä kestäväan kehitykseen ei löydetty.

Lähde: Hyvinvointikysely 2023

Kestävä elämäntapa - Kouvola on luonnollinen perusta 8/8

Tiivistelmä johtopäätökset

Tilojen määrä vähenee, mutta viljelyala/tila kasvaa. Käytössä oleva maatalousmaa pysyy Kouvolaan kutakuinkin ennallaan, koska luopujien tilojen maat siirtyvät yleensä muille viljeltäviksi. Pieniä tiloja lopettaa viljelijöiden ikääntymisen myötä. Monella tilalla ei ole jatkajaa eikä tiloilla välttämättä ole edes taloudellisia edellytyksiä sukupolvenvaihdokseen. Kouvolaan monet karjatilat lopettavat, koska ne ovat olleet pääsääntöisesti pieniä noin 20-30 lehmän tiloja. Maito- ja lihatilojen kannattavuus on parempi C-alueella pohjoisten tukien vuoksi.

Kouvolan maataloilla on suuri merkitys Suomen huoltovarmuuden ja omavaisuuden näkökulmasta epävarmassa maailmanpoliittisessa tilanteessa. Maataloudella on myös merkittäviä välillisiä työllisyysvaikutuksia.

Kasvihuonekaasupäästöt ovat Kouvolaan asukasta kohti laskettuna koko maan keskiarvoa korkeammat. Päästöt ovat vähentyneet, mutta eivät riittävästi. Syinä korkeisiin päästömääriin ovat Kouvolan elinkeinorakenne (maatalous, teollisuus) sekä yhdyskuntarakenne, joka aiheuttaa runsaasti sisäistä liikennettä.

Lapsiparlamentin ja lasten kyselytunnin puuttuminen laskee TEA kuntajohto terveydenedistämisen aktiivisuuden pisteitä ja vaikuttaa laskevasti hyte-kertoimeen eli hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosaan. Yhteisöille maksettavien avustusten määrä on Kouvolaan erittäin alhainen ja tulee alenemaan vuonna 2024 tehtyjen avustusleikkausten vuoksi, jotka eivät vielä näy vuoden 2023 TEA kuntajohto mittauksessa. Hyvään tulokseen yltäminen edellyttäisi avustusten kaksinkertaistamista vuoden 2023 tasosta.

1.4. Kasvatus ja opetus - Kouvola on kaikkien kampus 1/13

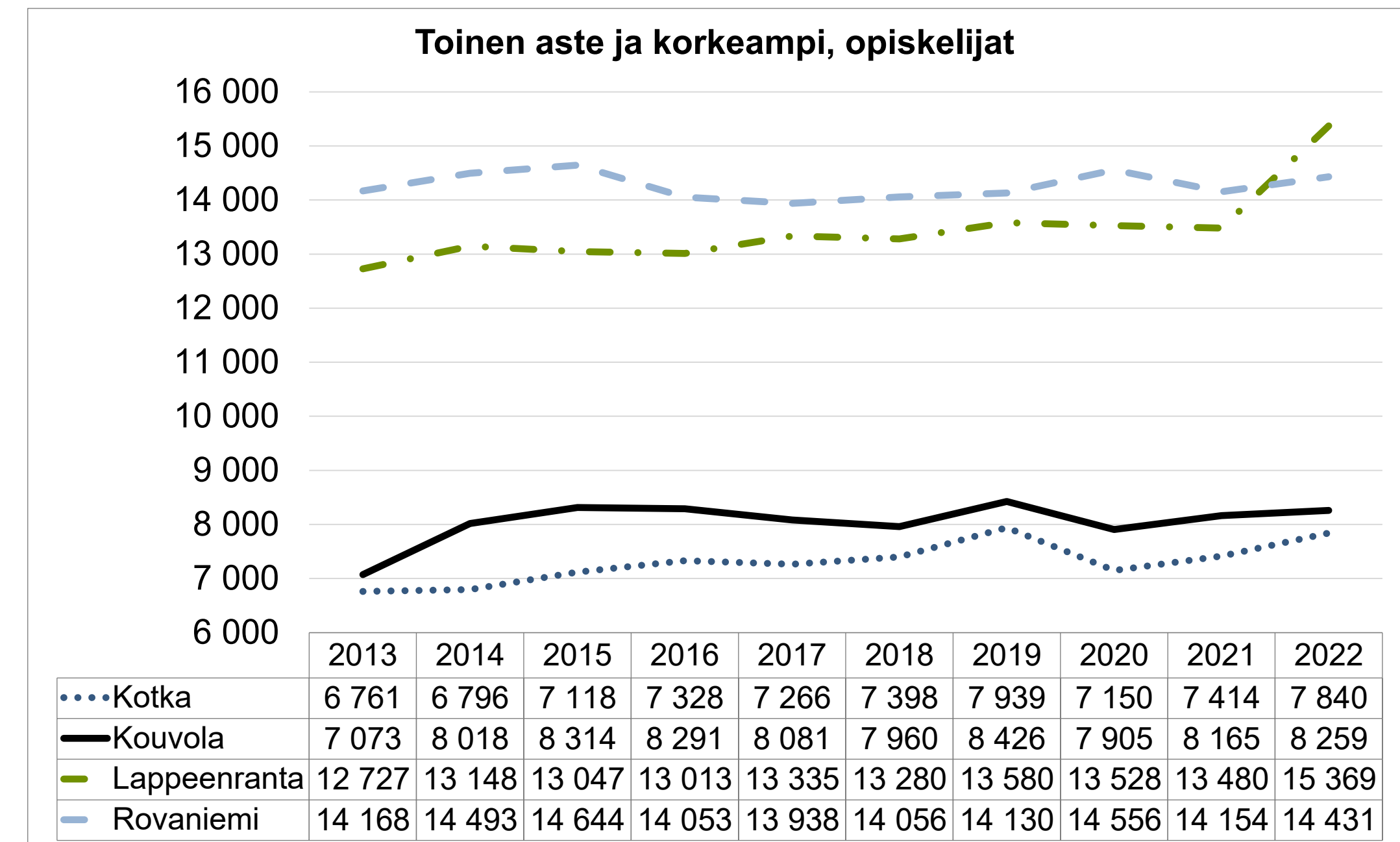
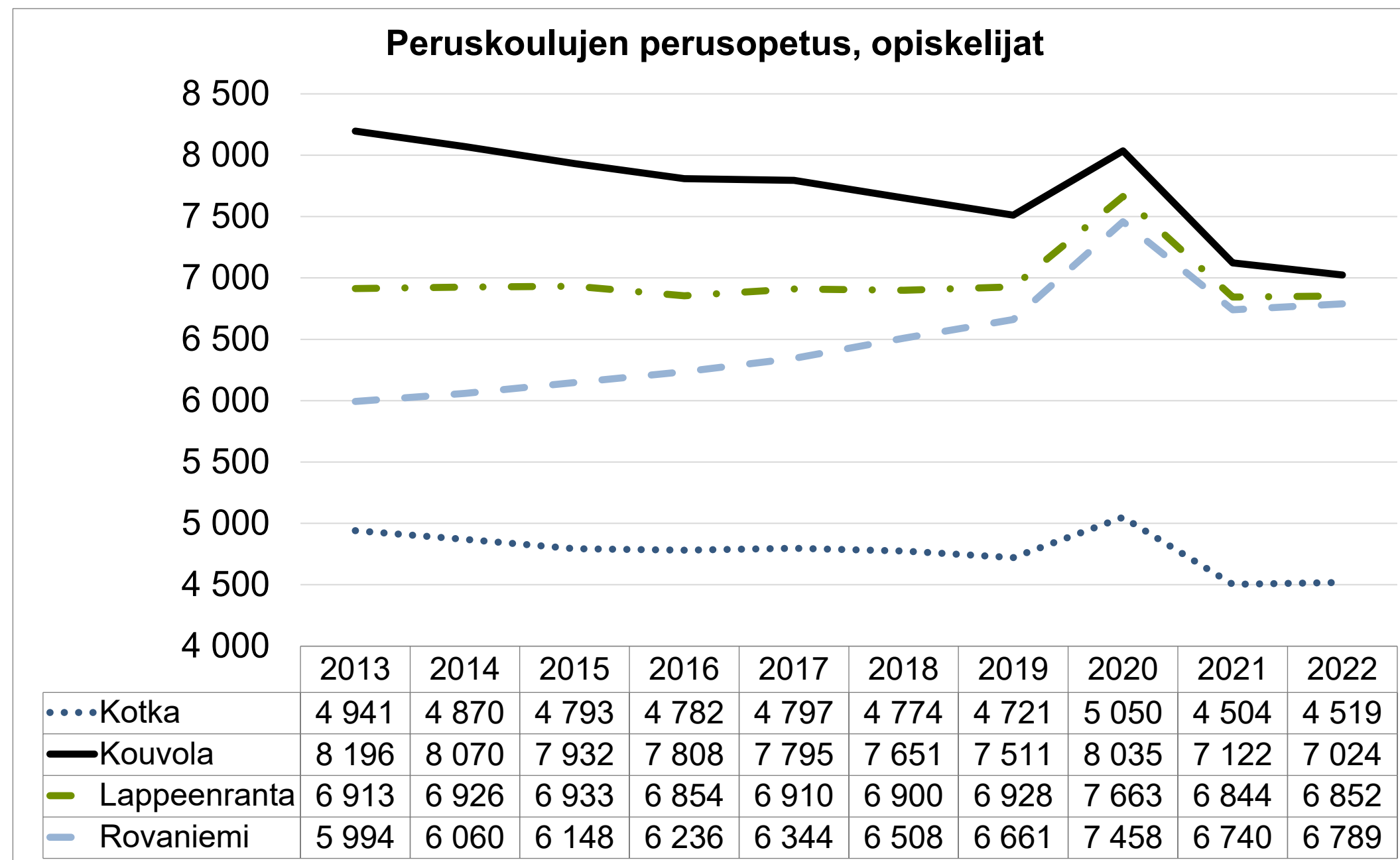
Kunta	1–6-vuotiaat varhaiskasvatukseen osallistuneet		1–6-vuotiaiden lukumäärä yhteensä		Varhaiskasvatukseen osallistuneet lapset, % 1–6-vuotiaista	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Koko maa	228 785	232 109	305 577	300 629	74,9	77,2
Kotka	1 695	1 724	2 271	2 122	74,6	81,2
Kouvola	2 756	2 703	3 612	3 448	76,3	78,4
Lappeenranta	2 067	2 626	3 411	3 293	60,6	79,7
Rovaniemi	3 173	3 270	3 730	3 707	85,1	88,2

Varhaiskasvatukseen osallistuneiden lasten määrä on Kouvolaan vuonna 2022 ollut 78,4 % 1–6-vuotiaista. Tämä on verrokkikaupunkien alin luku vaikka koko maan tasoa vajaan prosenttiyksikön korkeampi.

Kouvola on maantieteellisesti laaja-alue ja osallistumisaste vaihtelee myös Kouvolan sisällä, huolimatta siitä, että varhaiskasvatustilat tuotetaan lähipalveluna. Kouvolaan on verrokkikuntaa korkeampi työttömyysaste ja matalampi koulutustaso, mikä voi vaikuttaa varhaiskasvatukseen osallistumisasteeseen. Tutkimusten mukaan ne lapset, joiden perheen sosioekonominen tausta on keskimääräistä matalampi osallistuvat varhaiskasvatukseen vähiten.

Lähde: Tilastokeskus

1.4. Kasvatus ja opetus - Kouvola on kaikkien kampus 2/13

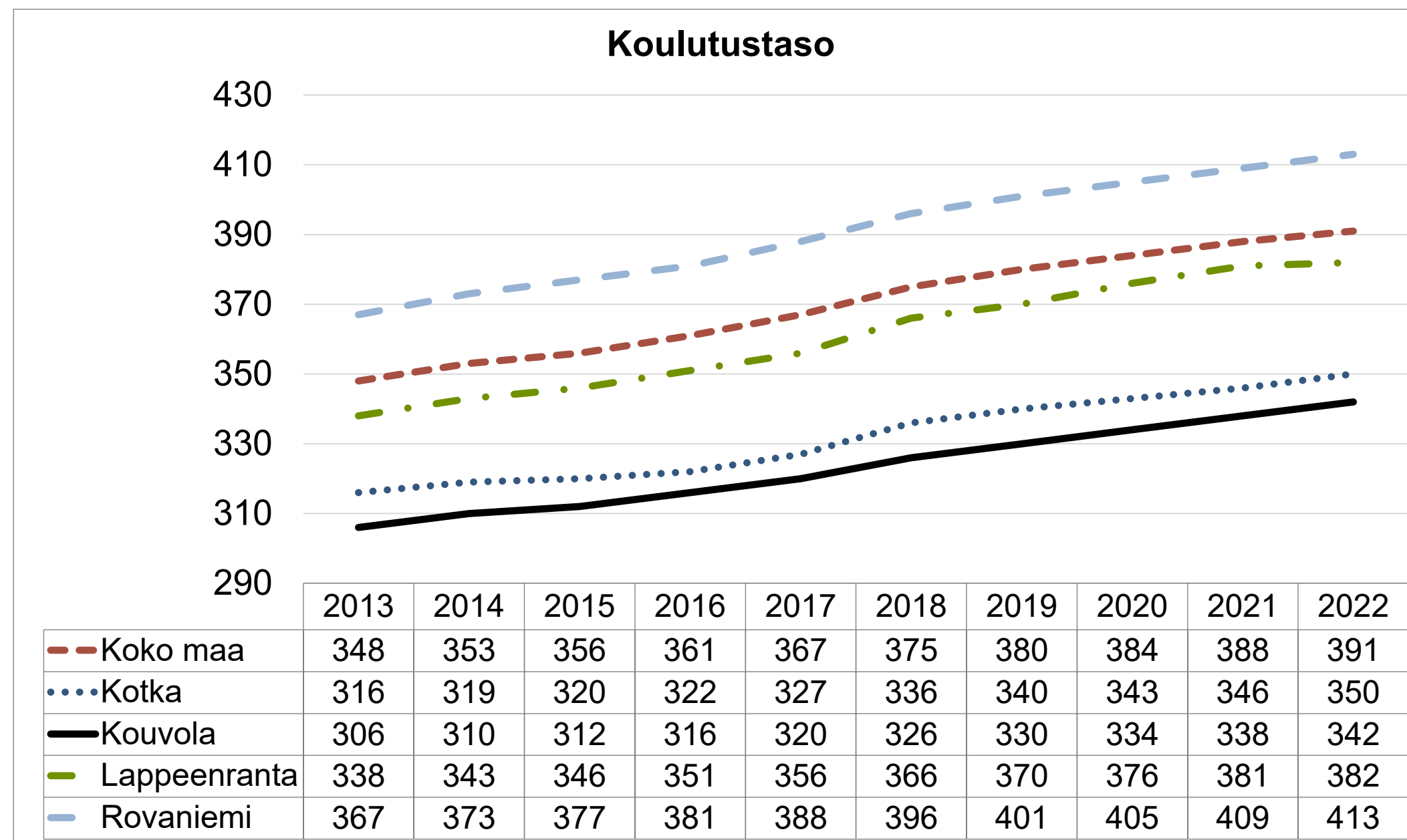
Kouvolan perusopetuksen oppilasmäärä oli vuonna 2022 7 024. Määrä on laskenut reilulla tuhannella vuodesta 2013. Toisen asteen ja korkea-asteen opiskelijamäärä oli Kouvolaossa vuonna 2022 8 259. Määrä on kasvanut vuodesta 2013 reilulla tuhannella opiskelijalla.

Syntyvien ikäluokkien pieneneminen näkyy perusopetuksen oppilasmäärässä, sillä uusia asukkaita ei muuta kaupunkiin niin paljon, että muuttoliike kasvattaisi oppilasmäärää. Maahan muuttaneita on tullut erityisesti Ukrainasta, mutta tulijoiden määrä on tasaantunut ja paluumuuttoa takaisin kotimaahan tapahtui vuoden 2023 aikana.

Lähde: Tilastokeskus

1.4. Kasvatus ja opetus - Kouvola on kaikkien kampus 3/13

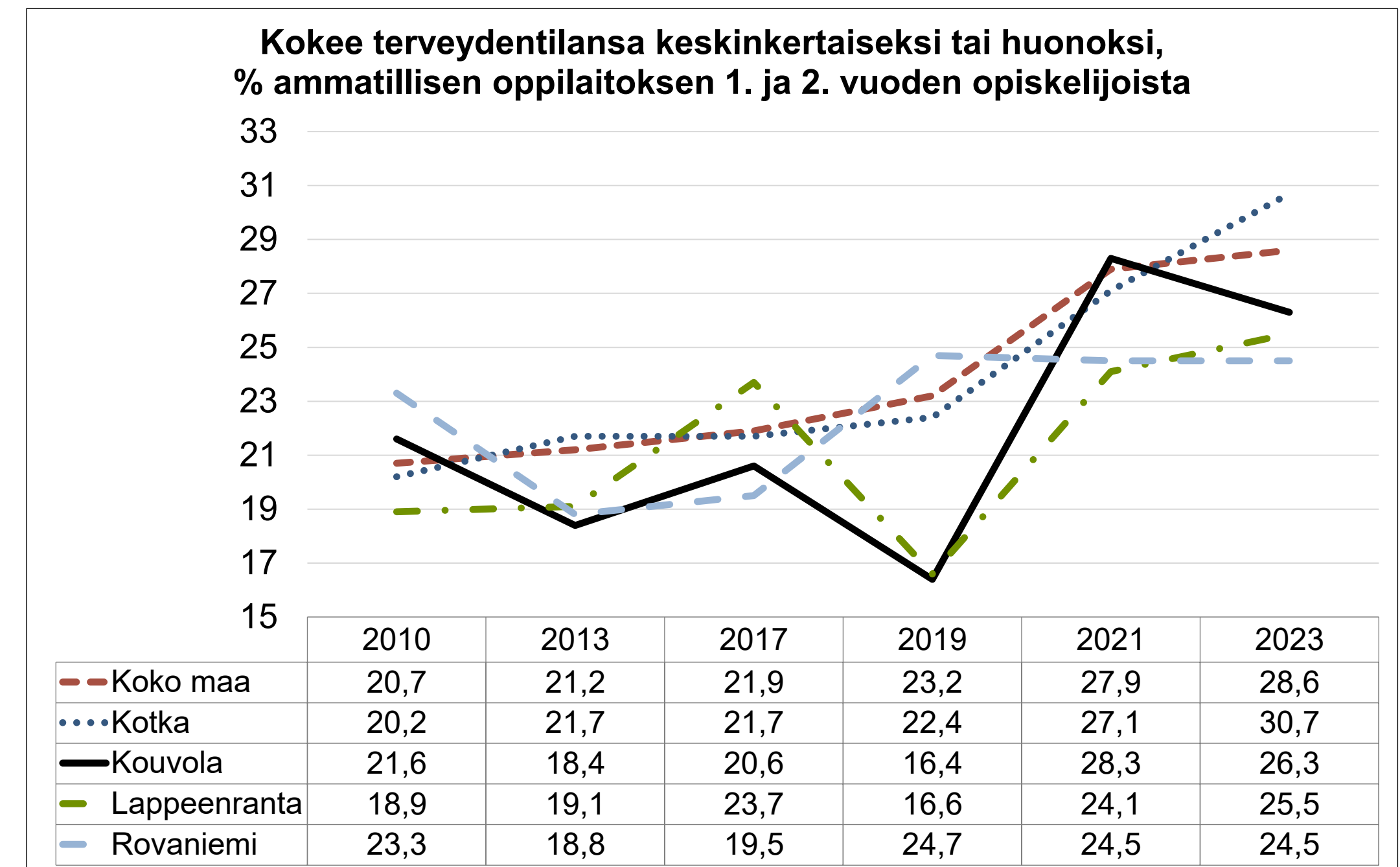
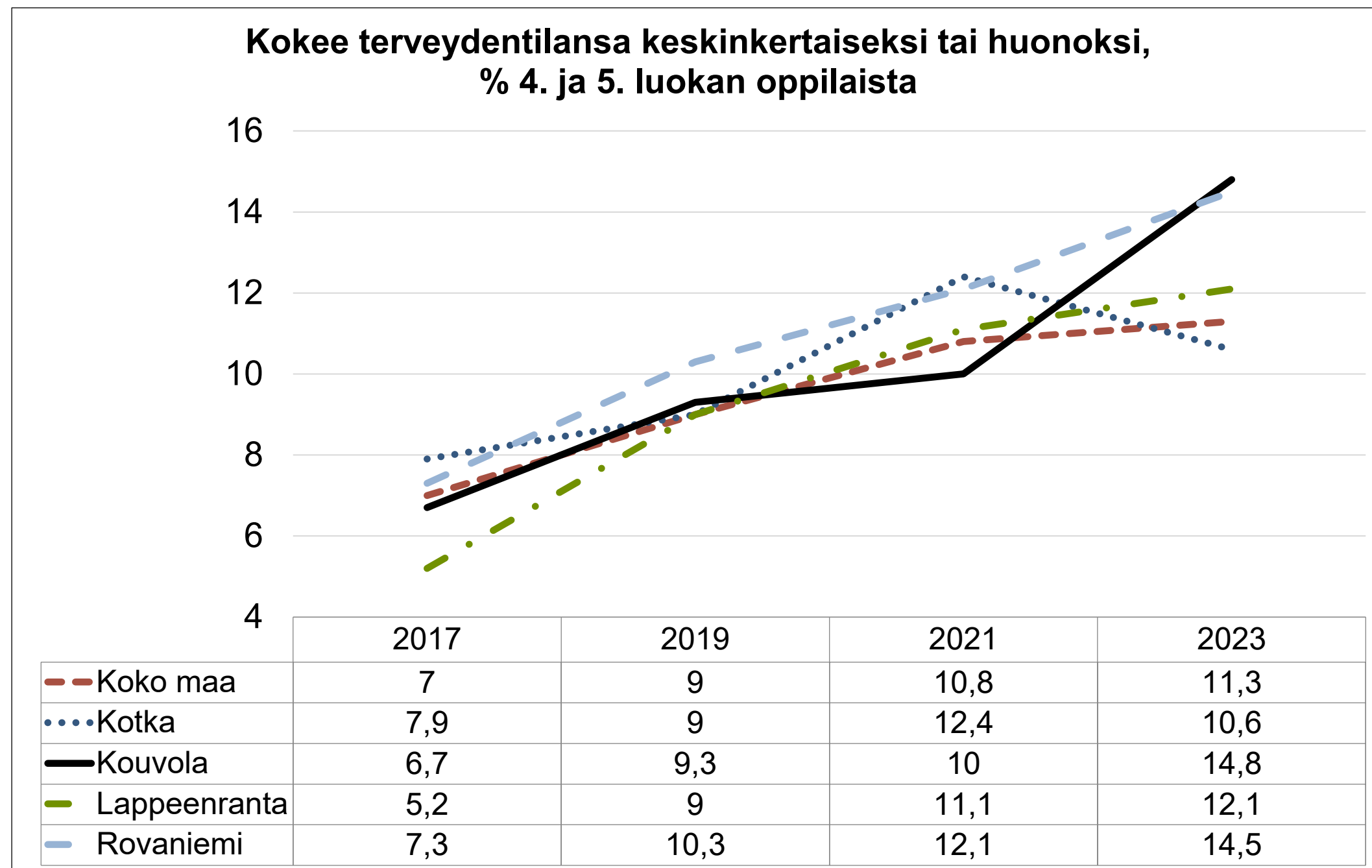

Väestön koulutustasoa mitataan perusasteen jälkeen suoritetun korkeimman koulutuksen keskimääräisellä pituudella henkeä kohti.

Esimerkiksi koulutustasoluku 246 osoittaa, että teoreettinen koulutusaika henkeä kohti on 2,5 vuotta peruskoulun suorittamisen jälkeen. Väestön koulutustasoa laskettaessa perusjoukkona käytetään 20 vuotta täyttäneitä väestöä. Näin siksi että monen alle 20-vuotiaan koulutus on vielä kesken. Mittaimen avulla voidaan helposti vertailla eri alueiden välisiä koulutustasoeroja sekä seurata ajassa tapahtuvia muutoksia. Kouvolaassa väestön koulutustaso on verrokkikuntien matalin ja koko maan tasoa matalampi.

Kouvolaassa ei ole yliopistoa, jonka vuoksi alueelta muutetaan pois ja opiskelijat eivät enää muuta opiskeluiden jälkeen Kouvolaan. Huolimatta koulutustason mataluudesta verrokkikuntiin ja koko maan tasoon, on koulutustaso kasvanut Kouvolaassa tasaisesti. Kouvolan kaupunki tekee yhteistyötä korkeakoulujen kanssa koulutusmahdollisuuksien lisäämiseksi Kouvolaassa.

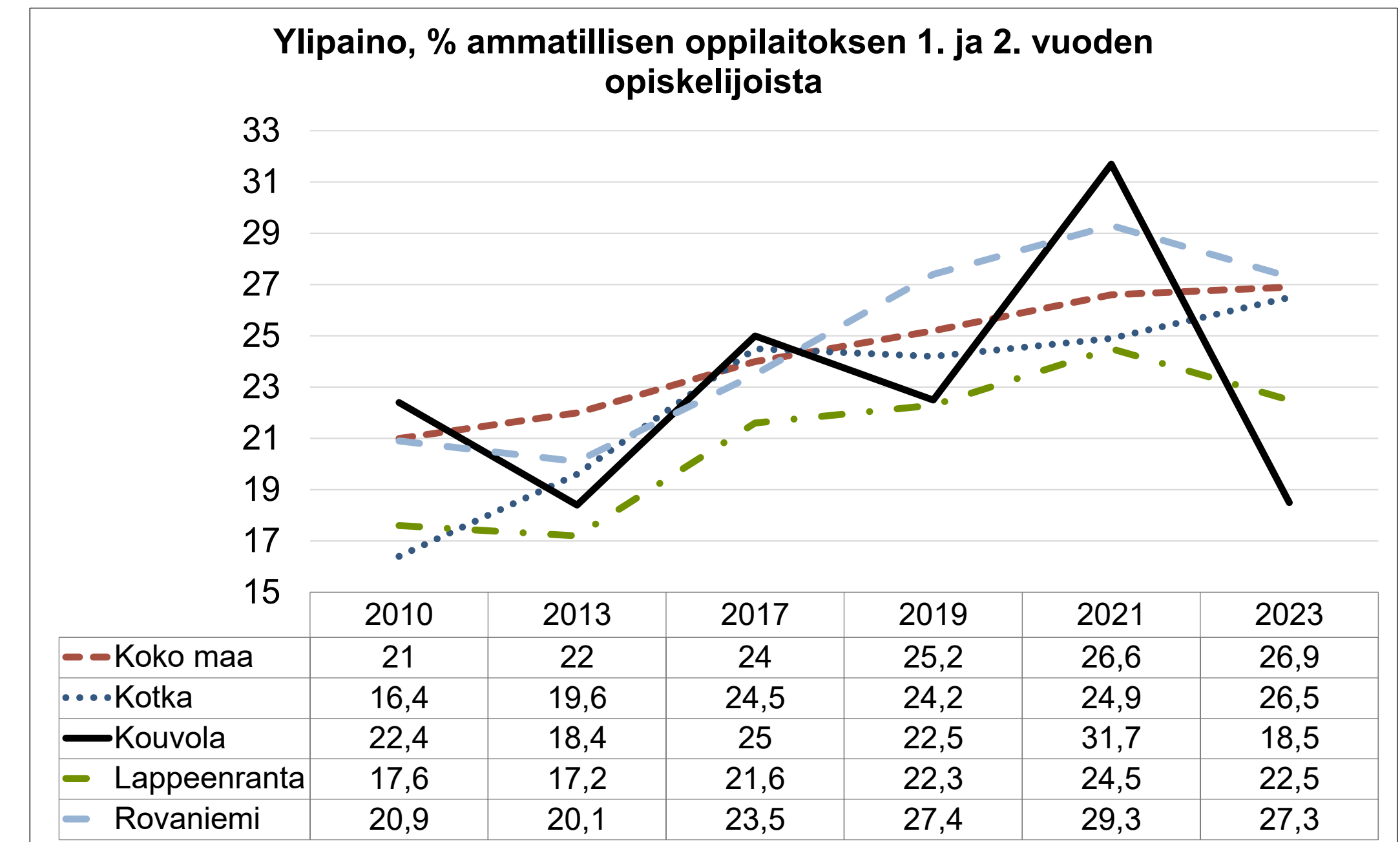
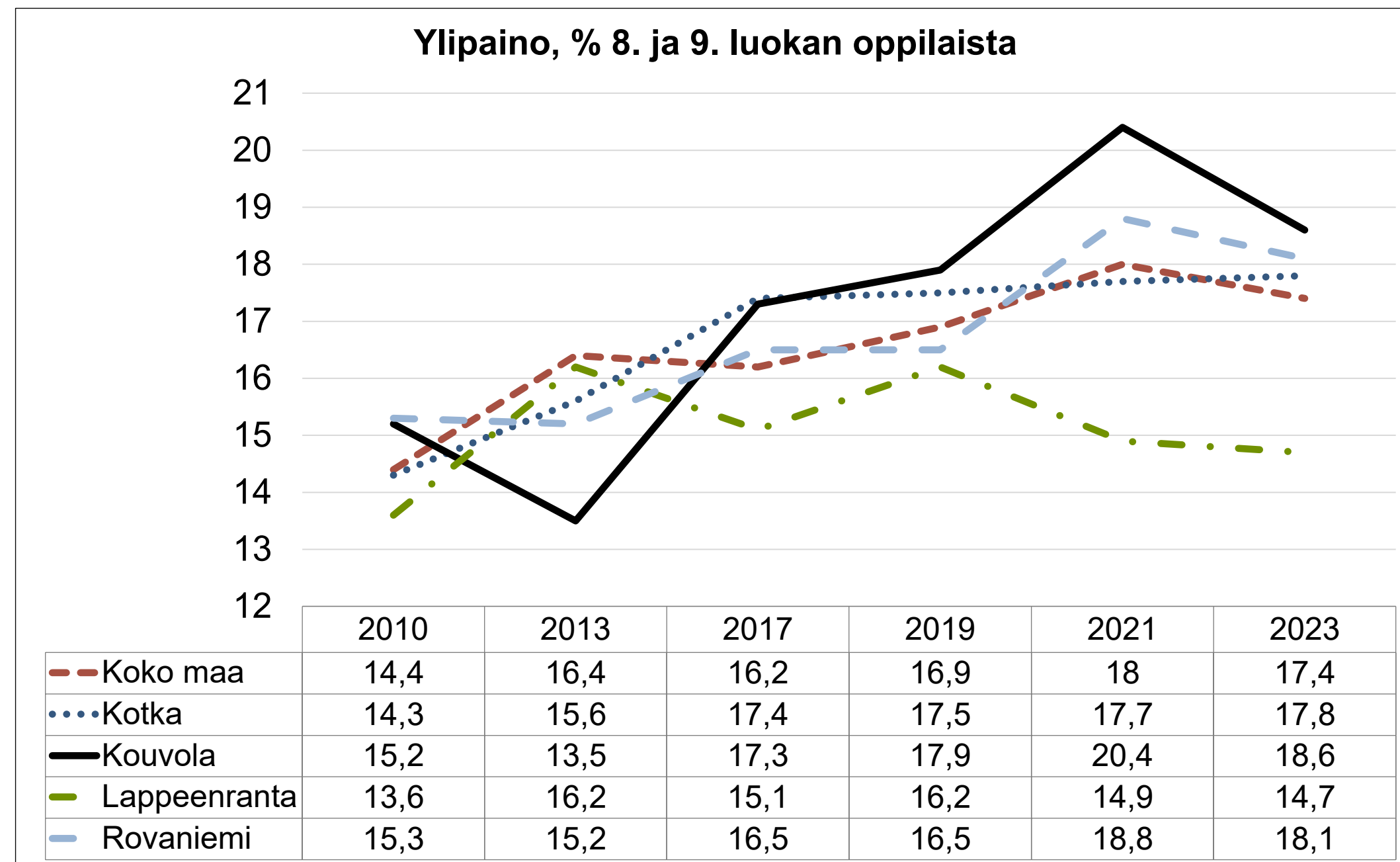
1.4. Kasvatus ja opetus - Kouvola on kaikkien kampus 4/13

Lähes 15 % Kouvolan 4. ja 5. luokan oppilaista kokee terveydentilansa keskimertaiseksi tai huonoksi. Prosenttiosuus on kasvanut kahdessa vuodessa lähes puolella ja kaksinkertaistunut tilaston kuvaamana ajanjaksona nousten sekä verrokkikaupunkeja että koko maan tasoa korkeammalle. Noin joka neljäs ammatillisista 1. ja 2. vuoden opiskelijoista kokee terveydentilansa keskimertaiseksi tai huonoksi. Vuosien 2019 ja 2021 välillä keskimertaiseksi tai huonoksi terveydentilansa kokevien määrä kasvoi voimakkaasti, mutta kehitys on uusimmassa kyselyssä käänntynyt laskuun.

Koettuun terveydentila on laaja-alainen ilmiö, johon liittyvät niin psyykinen kuin fyysinen hyvinvointi ja esimerkiksi sosiaaliset suhteet. Ylipaino on Kouvolaassa lisääntynyt, osallisuuden kokemus laskenut ja yksinäisyyden sekä ahdistuksen kokemukset kasvaneet. Nämä indikaattorit näyttäytyvät myös koetun terveydentilan heikkenemisenä. Lapsilla perheiden haasteet ja pahoinvointi vaikuttavat myös koettuun terveyteen.

1.4. Kasvatus ja opetus - Kouvola on kaikkien kampus 5/13

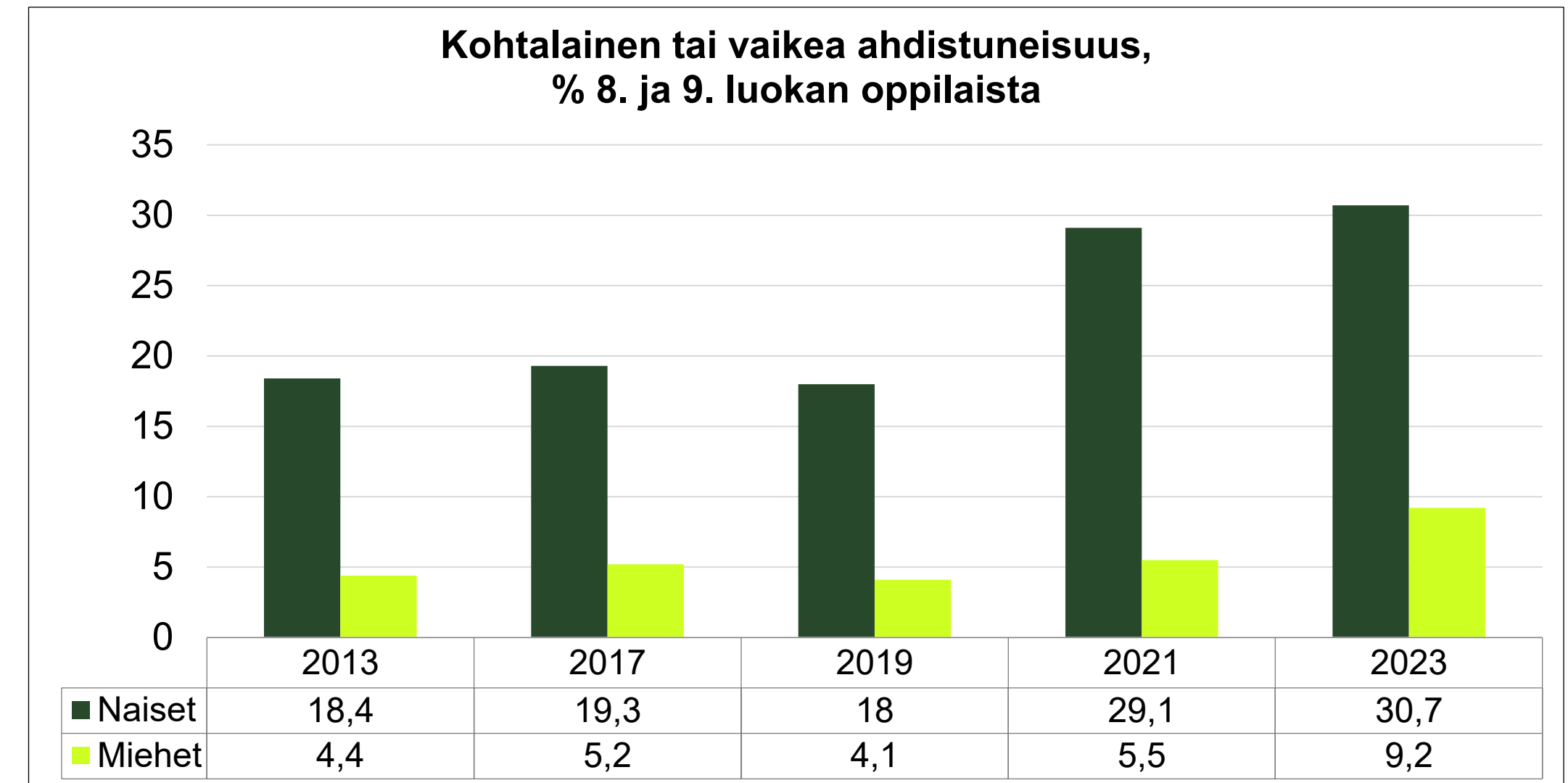
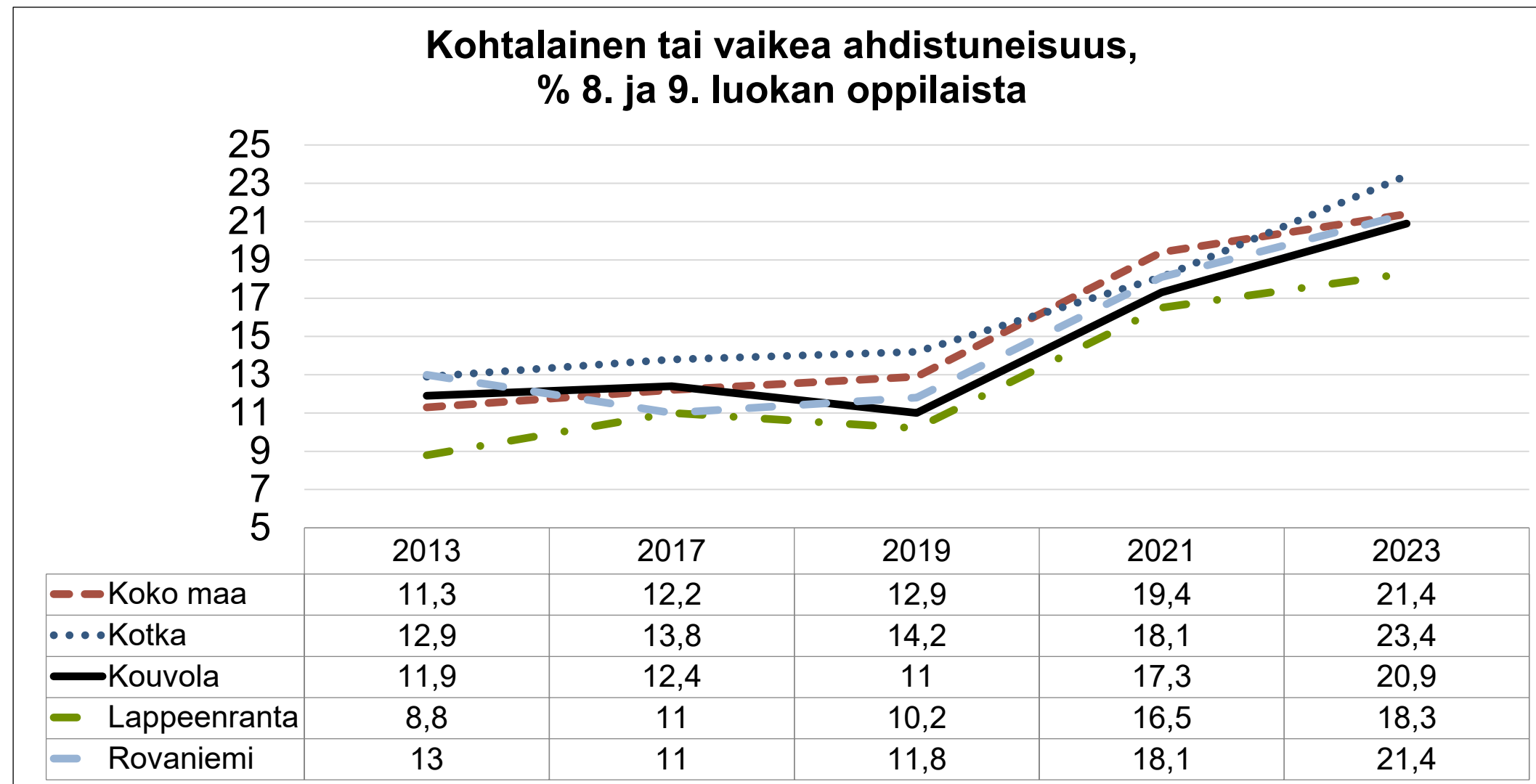
18,6 % Kouvolan 8. ja 9. luokan oppilaista on ylipainoisia. Määrä on korkeampi koko maahan ja verrokkikaupunkeihin nähden, mutta laskenut hieman edellisestä kyselystä. Hieman alle viidennes Kouvolan ammatillisista 1. ja 2. vuoden opiskelijoista on ylipainoinen. Ylipainoisten määrä on laskenut voimakkaasti vuodesta 2021 ja on verrokkikaupunkeja sekä koko maan tasoa alempi.

Ylipainon lisääntymisen taustalla ovat ruokaympäristön muutokset ja kokonaisenergia tarpeen väheneminen. Arjessa tapahtuva liikkuminen on vähentynyt, eikä liikunnan harrastaminen riitä kattamaan tätä vajetta. Kouvola luku on kuitenkin pienentynyt edellisestä tarkastelukerrasta. Liikunnan lisäämiseksi on tehty jo useita toimenpiteitä, jotka on kuvattu kertomuksessa aiemmin.

Lähde: Sotkanet, THL

1.4. Kasvatus ja opetus - Kouvola on kaikkien kampus 6/13

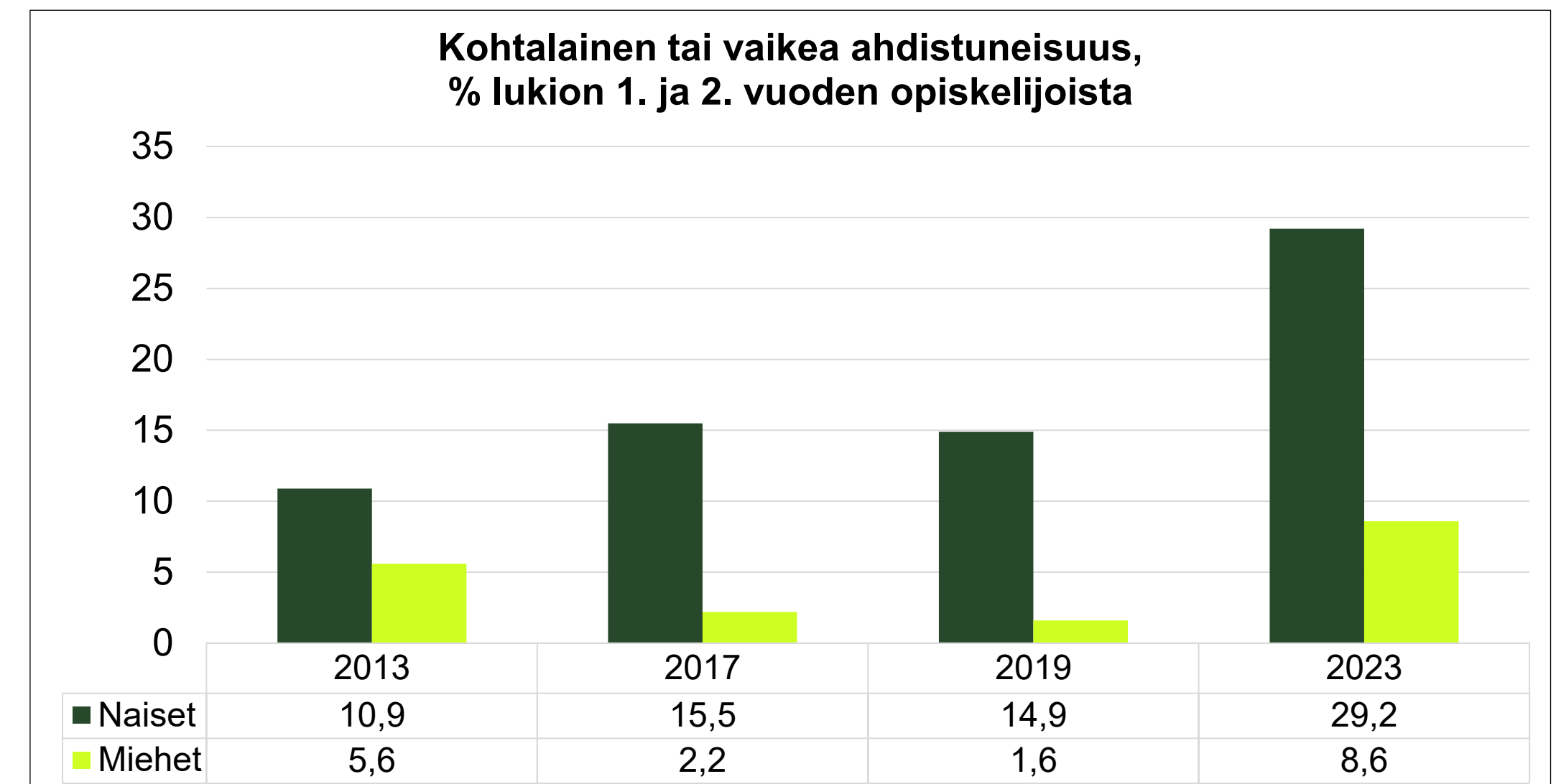
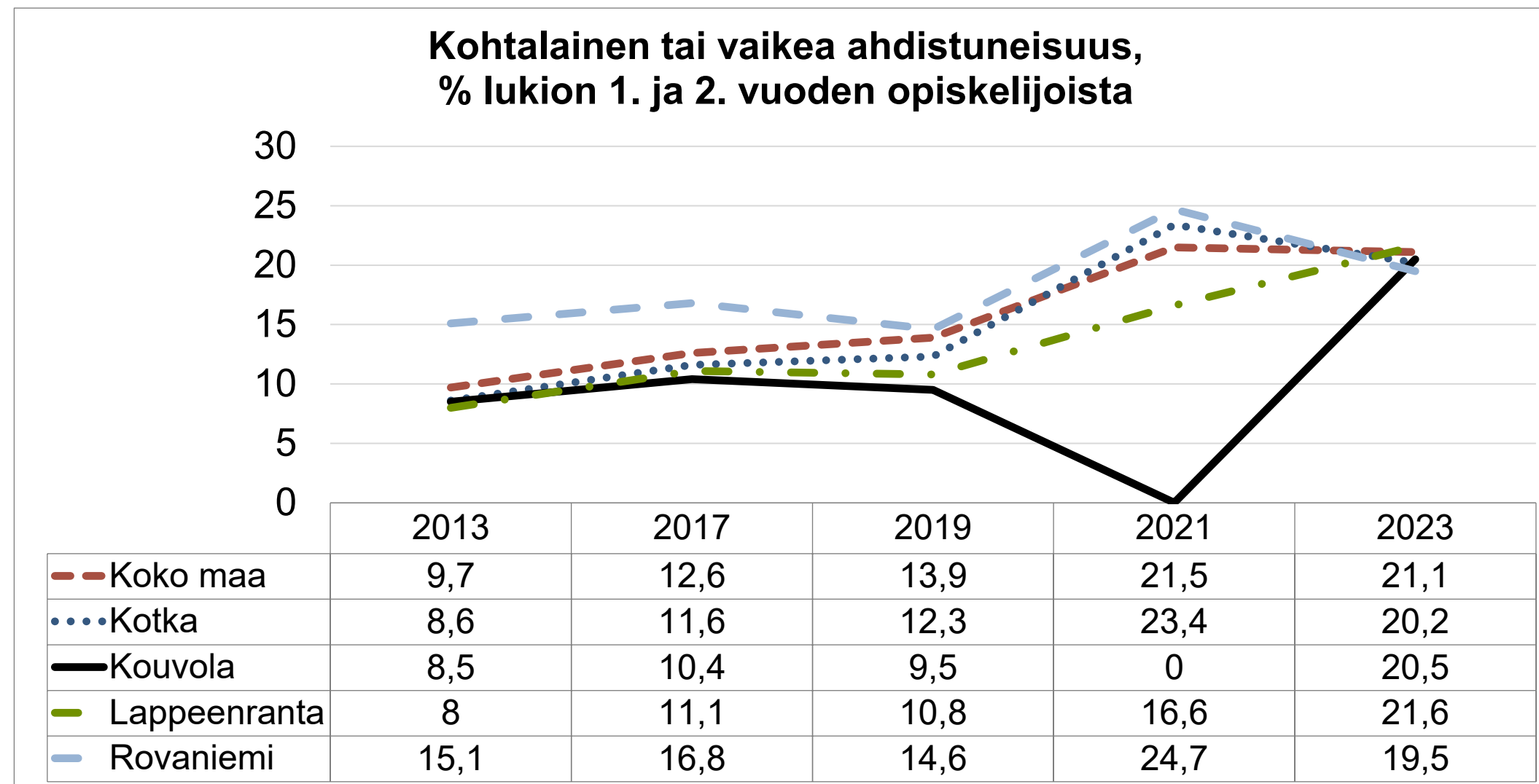

8. ja 9. luokan oppilaista 20,9 % kokee kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta. Prosenttiosuus on lähes kaksinkertaistunut vuodesta 2019. Vastaava kehitys näkyy sekä verrokkikaupungeissa että koko maan tasolla. Tytöistä noin joka kolmas ja pojista 9,2 % kokee kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta. Tyttöjen osuus on yli kolminkertainen poikiin verrattuna.

Nuorten ahdistuneisuus on lisääntynyt koronapandemian jälkeen. Lisäksi mielenterveyden haasteet ovat kasvaneet maailmanlaajuisesti. Yläkoululaisten nuorten ahdistuneisuus voi olla yhteydessä kasvaneeseen yksinäisyyden kokemukseen, kiusaamiseen, mutta myös esimerkiksi sosiaalisen median lisäämiin ulkonäköpaineisiin sekä tulevaisuuden epävarmuuteen. Lasten- ja nuorten mielenterveyspalveluiden saatavuus on heikentynyt ja opiskeluhuollon psykologipalveluiden saatavuus on heikkoa.

Esi- ja perusopetukseen sekä toiselle astelle on tehty hyvinvointioppimisen suunnitelma yhteistyössä kasvatus- ja opetushenkilöstön, nuorisopalvelujen, opiskeluhoitohenkilöstön ja kouluterveydenhoitajien kanssa. Mielenterveyden vahvistaminen tapahtuu niin varhaiskasvatuksessa kuin perusopetuksessa yhteistyössä mm. psykososiaalisen opiskeluhoollon ja kouluterveydenhuollon henkilöstön kanssa.

1.4. Kasvatus ja opetus - Kouvola on kaikkien kampus 7/13

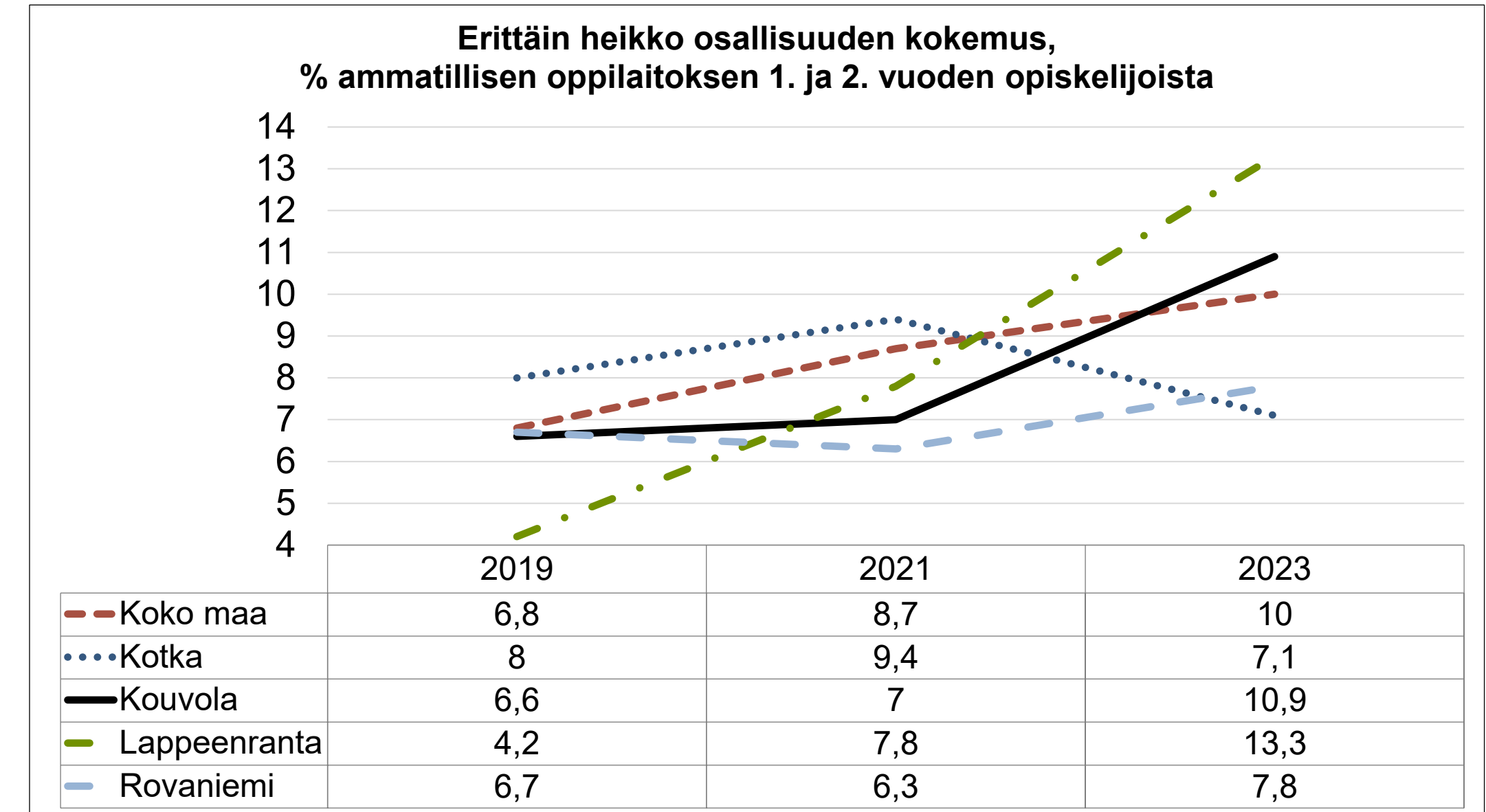
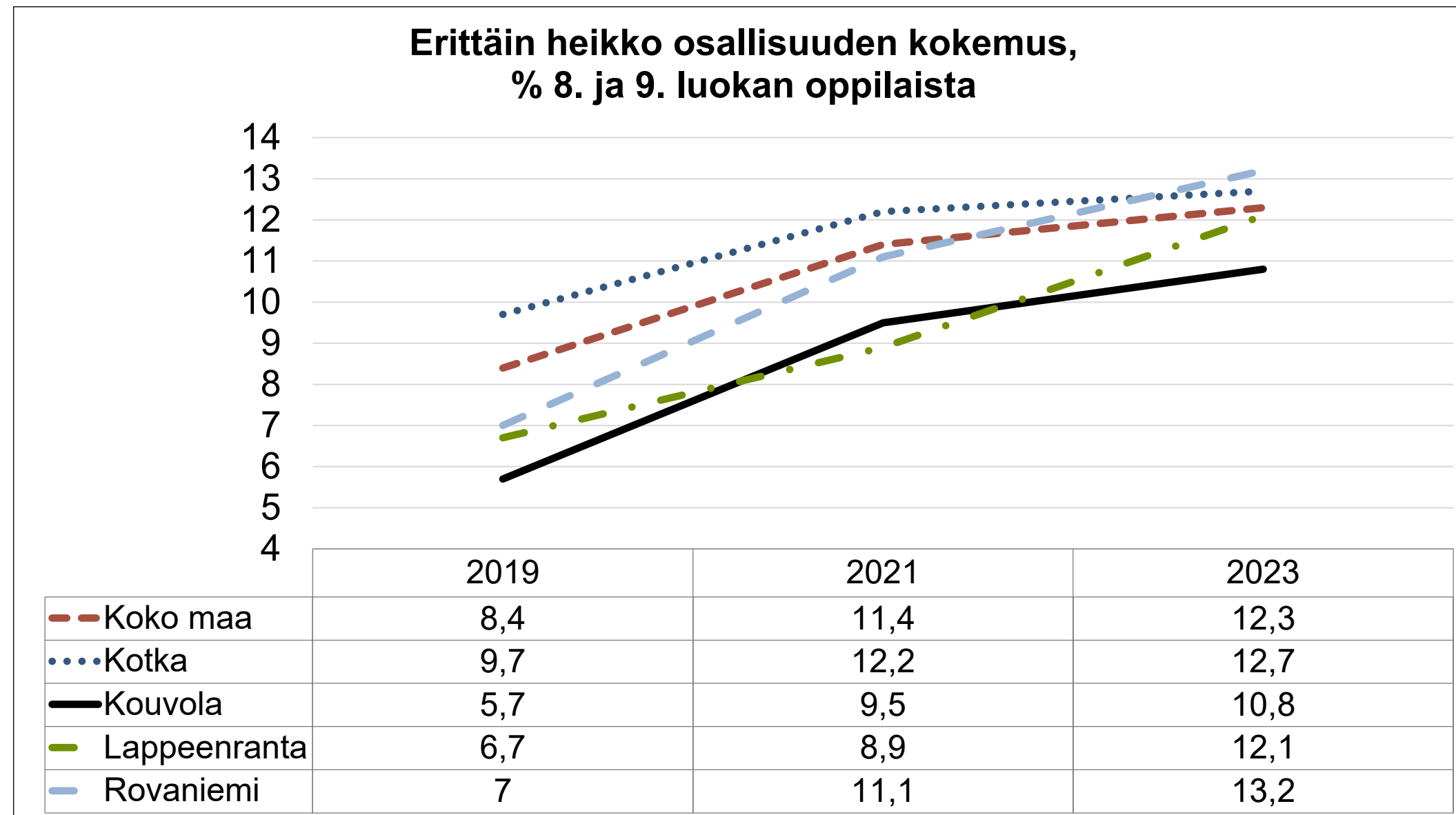
Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista joka viides kokee kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta. Osuus on yli kaksinkertaistunut vuodesta 2019 ja on verrokkikuntien sekä koko maan kanssa samalla tasolla. Tytöistä lähes joka kolmas ja pojista 8,6% kokee kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta. Tyttöjen osuus on noin kolminkertainen poikiin verrattuna.

Vuoden 2021 kouluterveyskyselyn tulokset puuttuvat Kouvolan lukioista.

Yhteiskunnalliset paineet ja kriisit saattavat lisätä lukiolaisten ahdistuneisuutta. Ahdistuneisuus voi näkyä jaksamisessa ja muissa mielenterveyden haasteissa. Korona-ajan jälkeinen lähiopetukseen palaaminen ei ole kaikilta sujunut ongelmitta, sosiaaliset tilanteet saattavat ahdistaa. Mielenterveyspalveluiden saatavuudessa ja oikea-aikaisuudessa on ollut haasteita. Nykyiset resurssit keskittyvät enemmän korjaavaan kuin ennaltaehkäisevään työhön. Nuorten elämässä ahdistuneisuutta aiheuttavat monet asiat sekä eri suunnista tuleva paine. Erityisesti tyttöjen elämässä on paljon asioita, jotka aiheuttavat ahdistuneisuutta: Ulkonäköpaineet, paineet menestyä sekä epävarmuus tulevaisuudesta.

Lähde: Tilastokeskus

1.4. Kasvatus ja opetus - Kouvola on kaikkien kampus 8/13

Osallisuuden kokemus tarkoittaa käsitystä osallisuudesta kuulumisena ja kuulluksi tulemisena: Osallinen ihminen voi vaikuttaa oman elämänsä kulkuun ja yhteisiin asioihin. Osallinen ihminen pääsee osalliseksi yhteisestä hyvästä: hän voi sekä tuottaa yhteistä hyvää että pääsee nauttimaan siitä.

Vaikutusmahdollisuuksien ja resurssien ohella oleellista on, että uskoo mahdollisuuksien olemassaoloon.

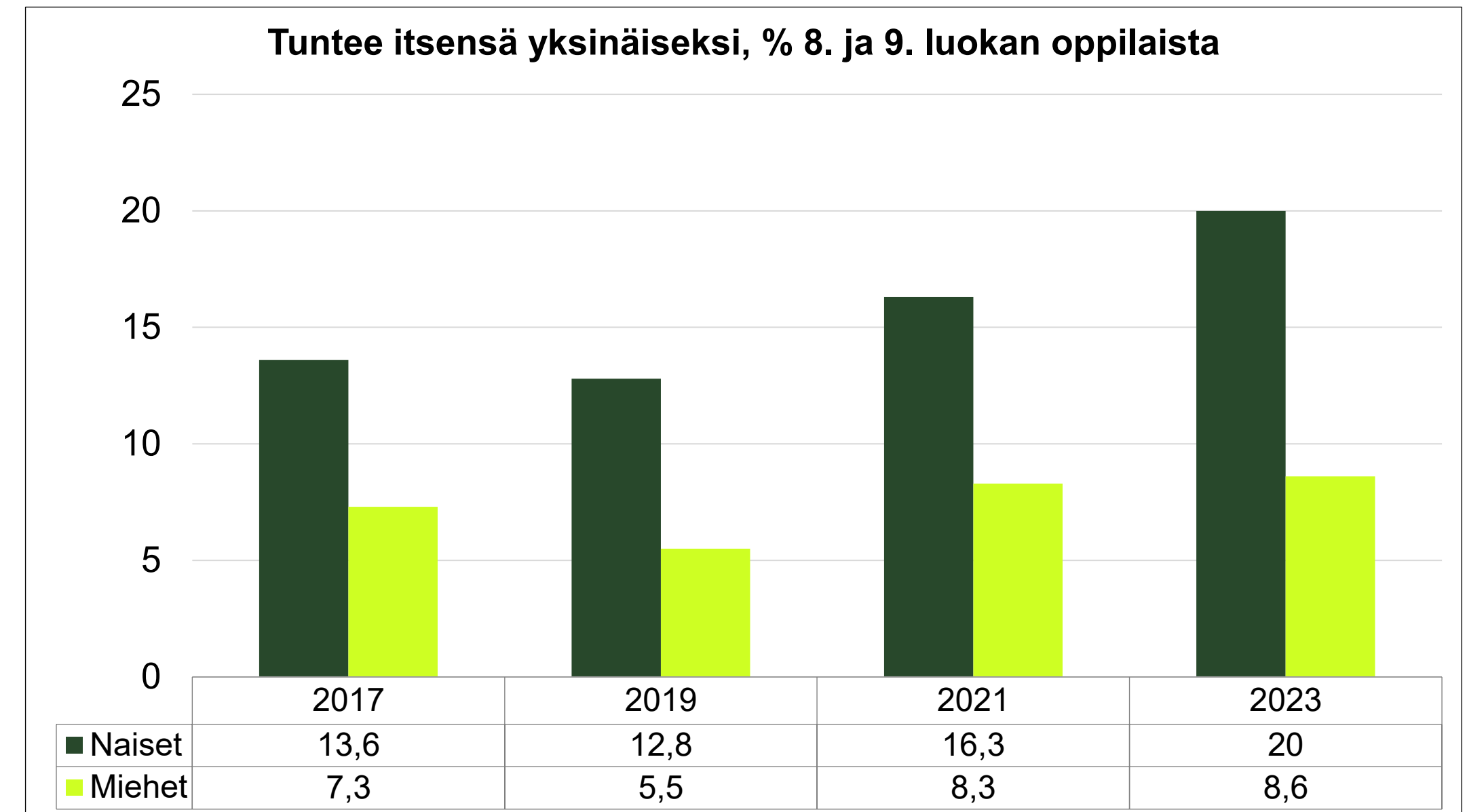
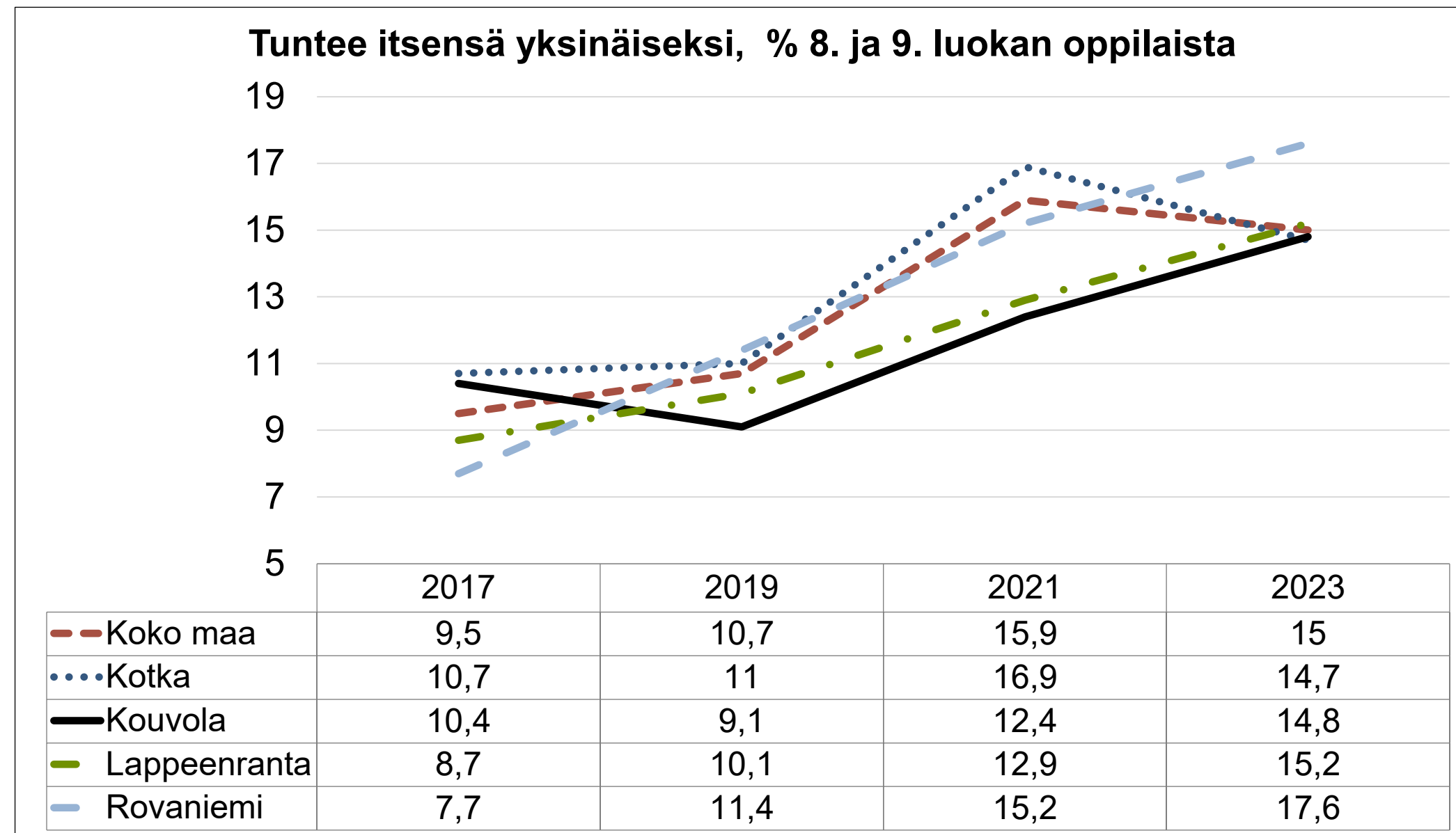
Lähde: THL

Kouvolan 8. ja 9. luokan oppilaista 10.8 %:lla on erittäin heikko osallisuuden kokemus. Erittäin heikkoa osallisuutta kokevien määrä on lähes kaksinkertaistunut tilaston kuvaamana ajanjaksona. Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista erittäin heikko osallisuuden kokemus on 10,9 %:lla. Määrä on kasvanut voimakkaasti kahden vuoden aikana ja on koko maan tasoa hivenen korkeammalla. Kouvolalaiset nuoret ovat jo vuodesta 2019 olleet osallisuuden kokemuksessa keskimääräistä paremmalla tasolla verrokkikuntiin ja maan keskiarvoon nähden. Niiden nuorten osuus, joilla on erittäin heikko osallisuuden kokemus on kasvanut myös Kouvolassa, huolimatta siitä että peruskouluissa on keskitytty erityisesti yhteisöllisyyden lisäämiseen.

Lähde: Sotkanet, THL

1.4. Kasvatus ja opetus - Kouvola on kaikkien kampus 9/13

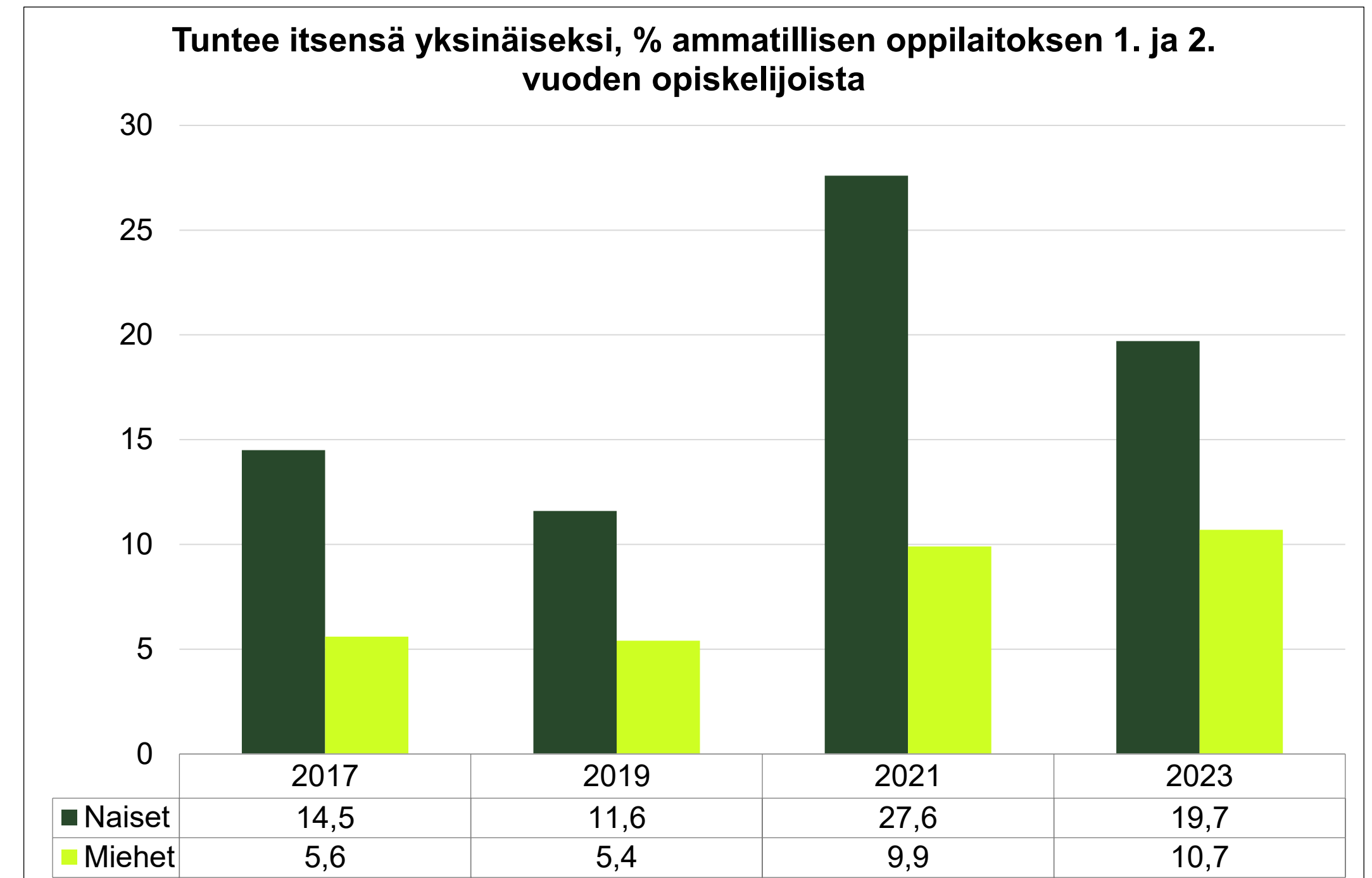
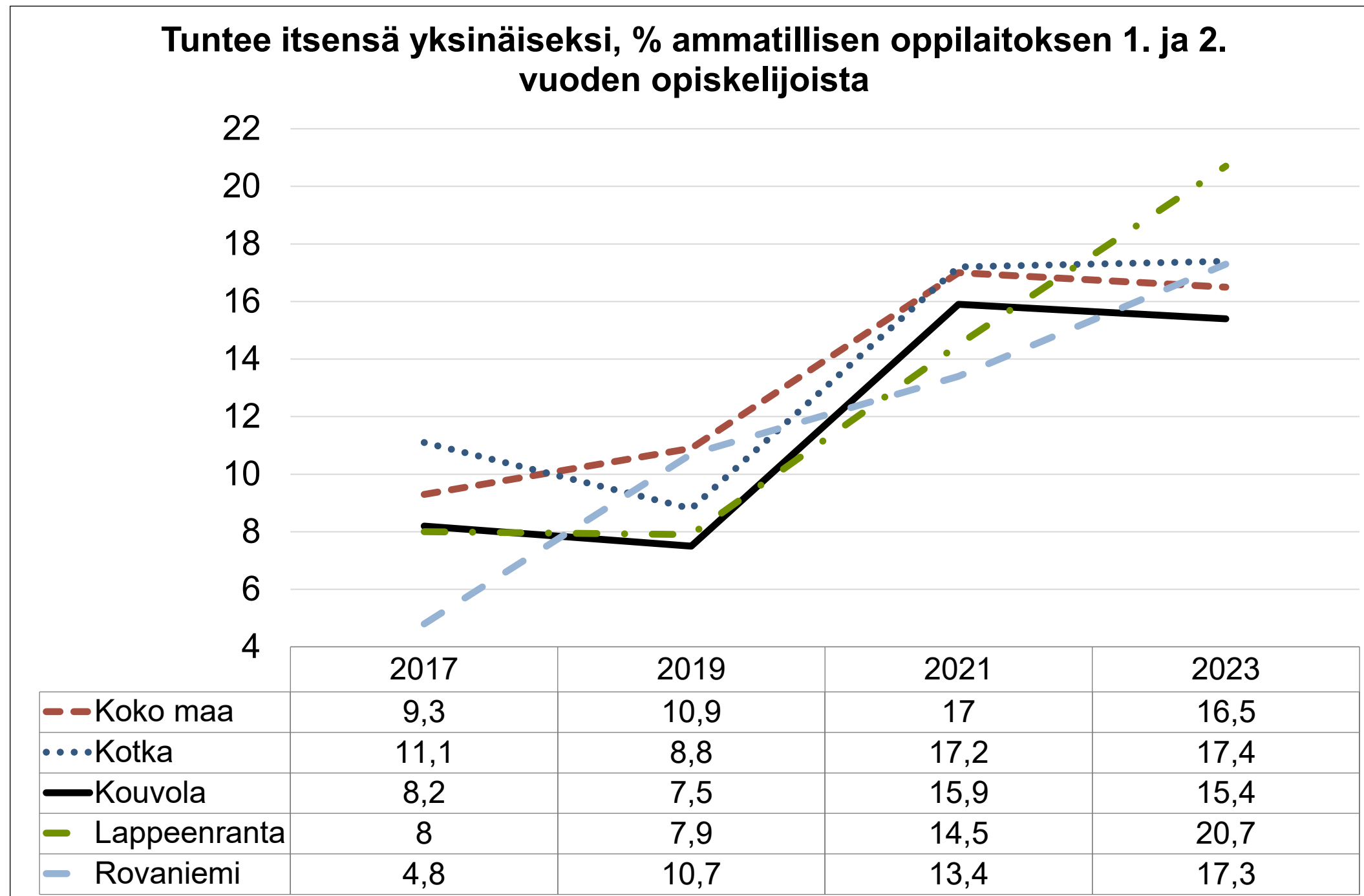

Yksinäiseksi itsensä tuntee lähes 15 % kouvoolalaisista 8. ja 9. luokan oppilaista. Prosenttiosuus on muuhun maahan ja verrokkikaupunkeihin nähden miltei samalla tasolla, mutta kasvanut vuodesta 2019 tasaisesti. Tytöt kokevat enemmän yksinäisyyttä kuin pojat. Tytöistä joka viides, pojista 8,6 % tuntee itsensä yksinäiseksi.

Huolimatta siitä, että kouluilla on panostettu yhteisölliseen työhön, koronapandemian rajoitukset näkyvät edelleen erityisesti yksinäisyyden kokemuksen luvuissa. Yksinäisyyden lisääntymisellä on yhteys niin mielenterveyden haasteiden kasvuun kuin heikentyneeseen osallisuuden kokemukseen. Yksinäisyyden kokemus on myös hyvin subjektiivinen, sillä ajoittaista yksinäisyyttä esiintyy kaikissa ikäryhmissä. Yksinäisyyttä voi kokea laajasta sosiaalisesta verkostosta huolimatta.

Lähde: Sotkanet, THL

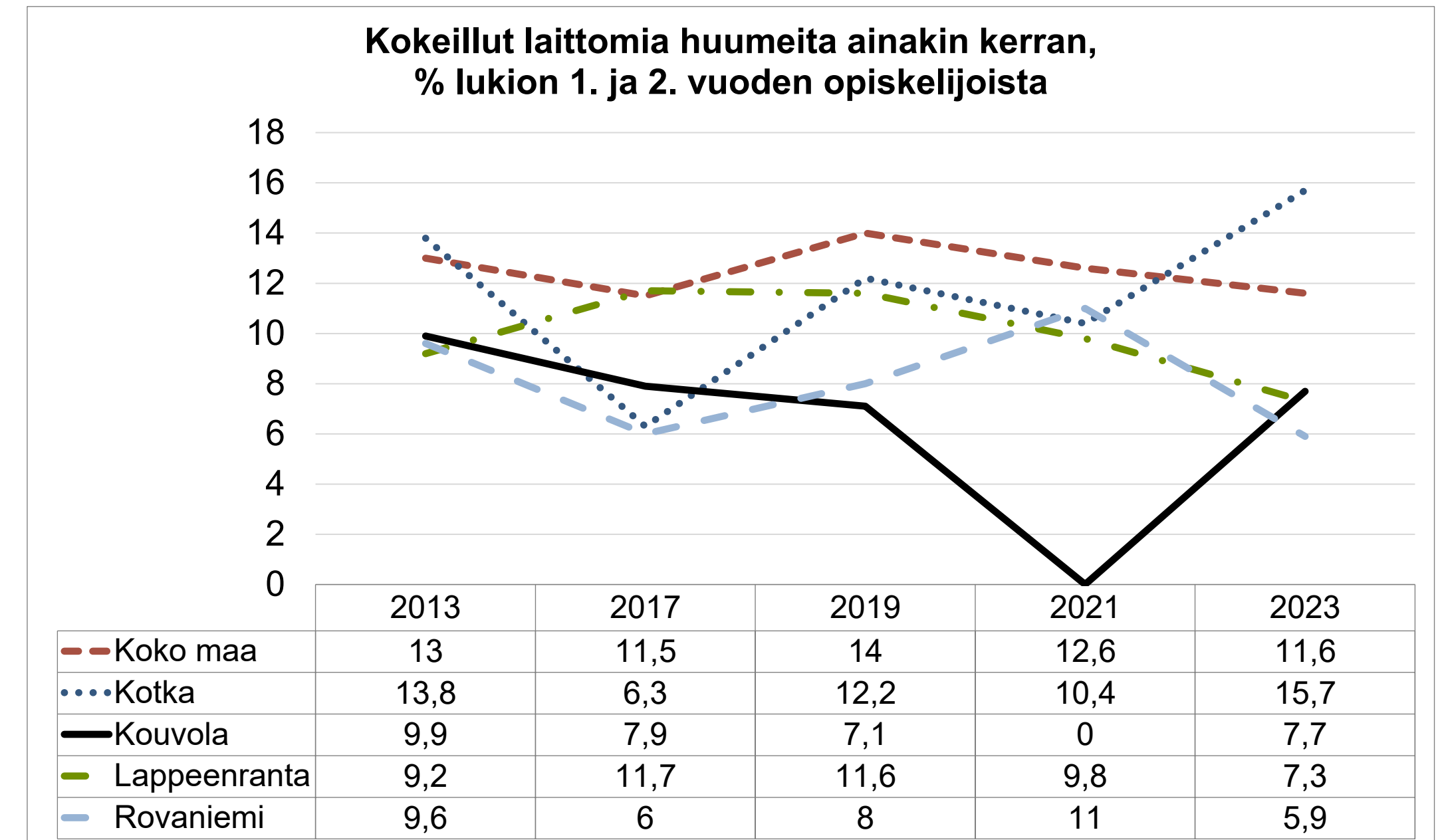
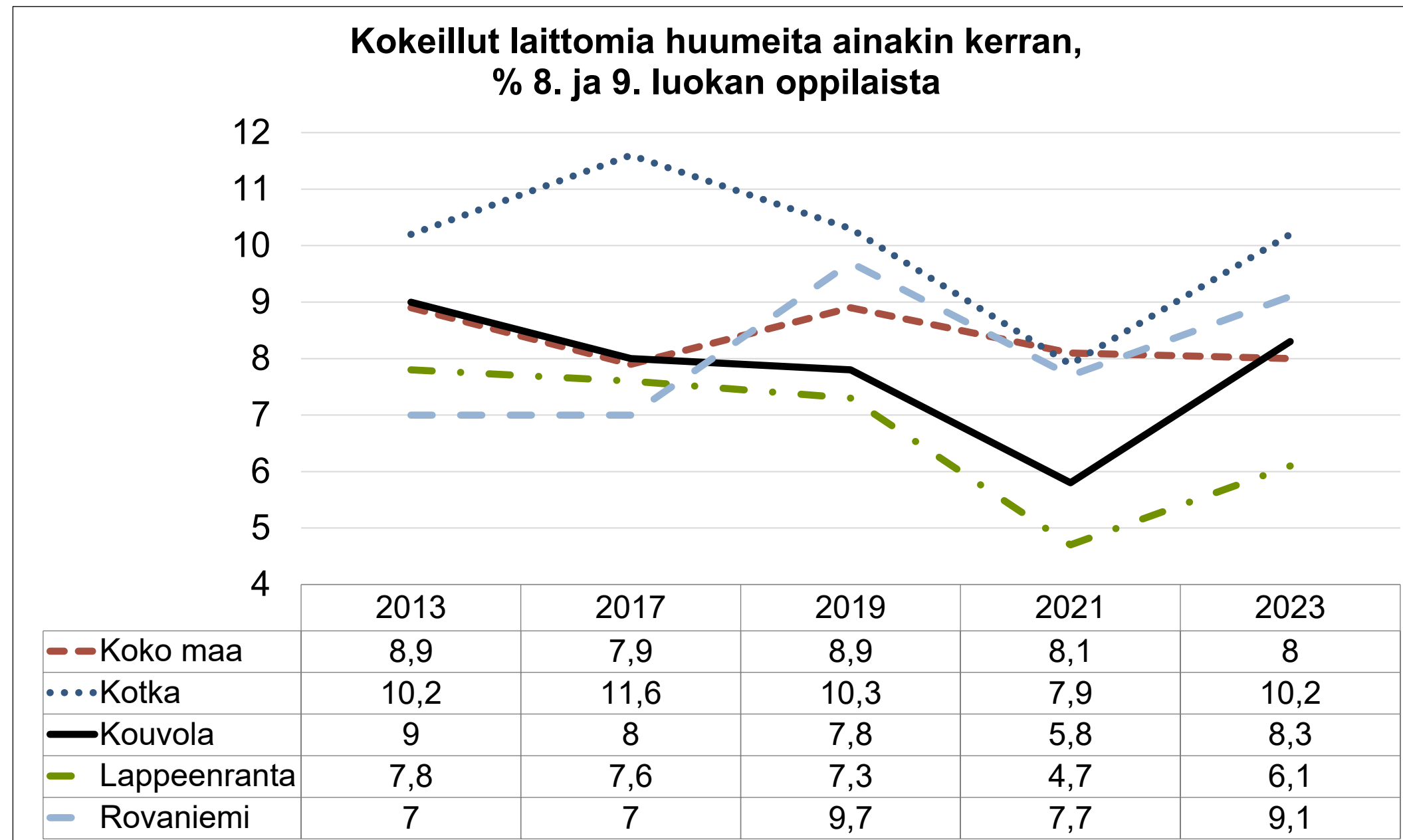
1.4. Kasvatus ja opetus - Kouvola on kaikkien kampus 10/13

Ammatillisista 1. ja 2. vuoden opiskelijoista yksinäiseksi itsensä tuntee 15,4 %. Prosenttiosuus on neljän vuoden aikana miltei kaksinkertaistunut, mutta on koko maan tasoa ja verrokkikaupunkeja matalampi. Yksinäisyyttä kokevat enemmän tytöt. 1. ja 2. vuoden opiskelijoista joka viides tyttö kokee yksinäisyyttä. Pojista yksinäisyyttä kokee noin puolet vähemmän.

Lähde: Sotkanet, THL

1.4. Kasvatus ja opetus - Kouvola on kaikkien kampus 11/13

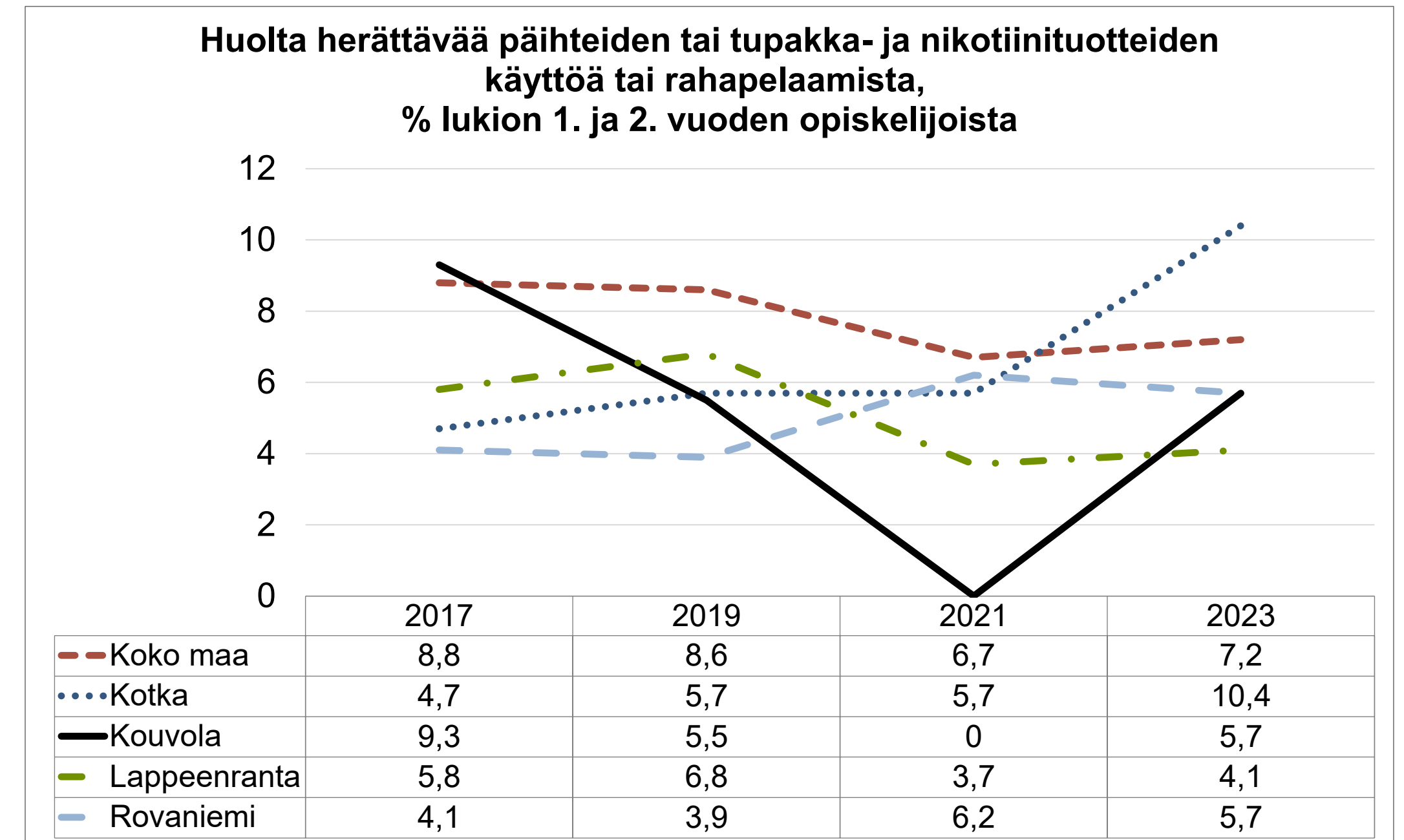
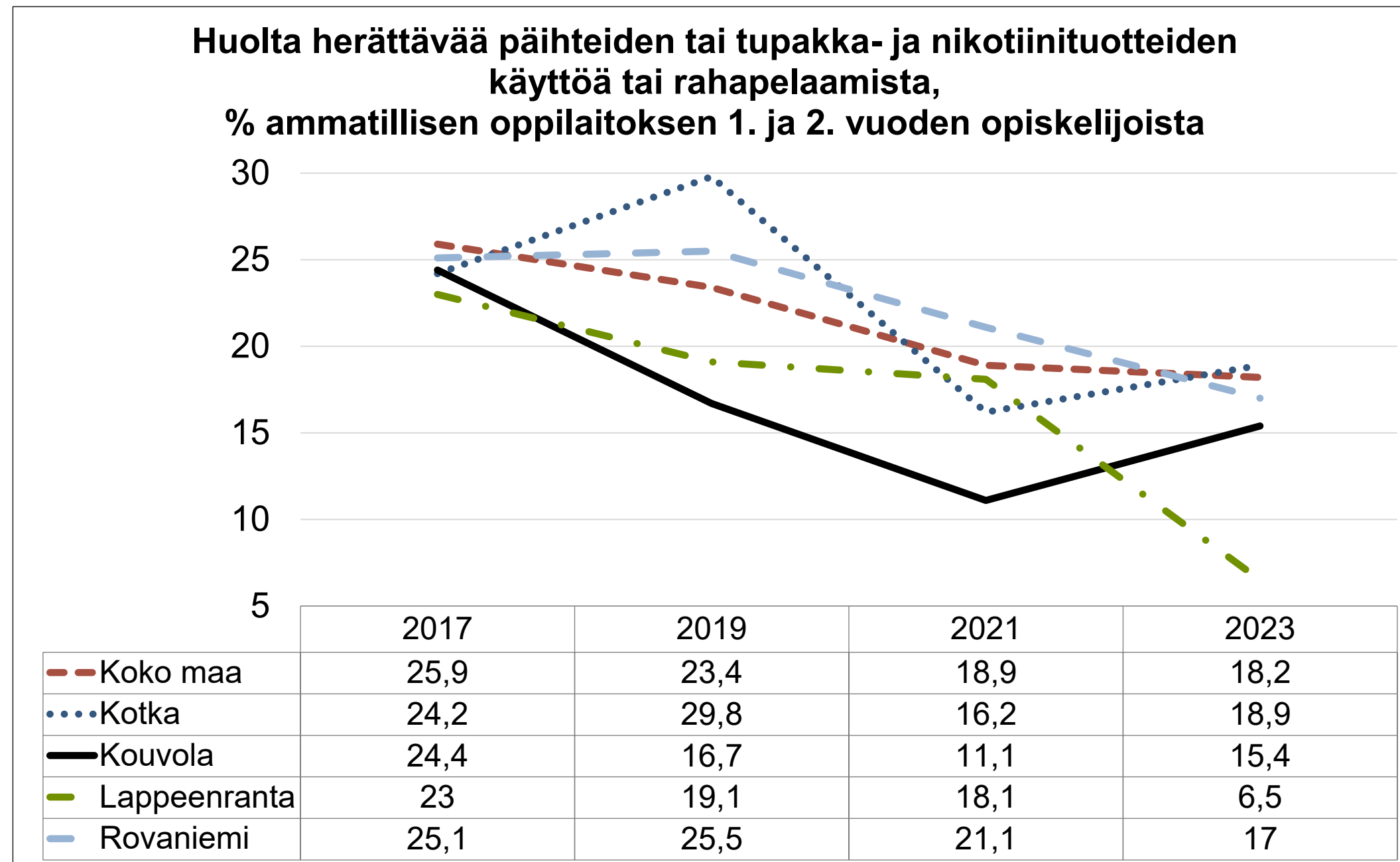
8. ja 9. luokan oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista noin 8 % on kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran.
Vuoden 2021 kouluterveyskyselyn tulokset puuttuvat Kouvolan lukioista.

Huumausaineita on kohtuullisen helppo saada esimerkiksi sosiaalisen median välityksellä. Nuorten asenteet mm. kannabista kohtaan ovat sallivampia ja nuorten huonovointisuus voi näkyä laittomien huumeiden tilastossa. Alkoholin ja tupakkatuotteiden saaminen on yhä haasteellisempaa mm. kiristyneen ikärajavalon myötä. Tätä mittaria tulisi seurata pidemmän aikaa, jotta voitaisiin tehdä suurempia päätelmiä esim. miten itärajan sulkua vaikuttaa huumausaineiden saatavuuteen.

Lähde: Sotkanet, THL

1.4. Kasvatus ja opetus - Kouvola on kaikkien kampus 12/13

Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista on kyselyn mukaan 15,4 %:lla ammatillisen ja 5,7 %:lla lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista. Määrä on laskenut tilaston kuvaamana ajanjaksona, mutta on kääntynyt 2020-luvulla ammatillisilla opiskelijoilla nousuun.

Vuoden 2021 kouluterveyskyselyn tulokset puuttuvat Kouvolan lukioista.

Nuorten kasvanut pahoinvointi ja ahdistuneisuus voi heijastua lisääntyneenä päihteidenkäyttönä ja rahapelaamisena. Sähkösavukkeiden käyttö on lisääntynyt ja saavuttanut lasten ja nuorten keskuudessa muoti-ilmiö aseman. Huoli ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoista on suuri. Tupakkateollisuuden mainokset sekä kasinostriimaukset tavoittavat nuoret sosiaalisen median kautta yhä kattavammin.

Lähde: Sotkanet, THL

Kasvatus ja opetus - Kouvola on kaikkien kampus 13/13

Tiivistelmä ja johtopäätökset

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus lisääntynyt huomattavasti kaikissa ikäryhmissä, ja osallisuuden kokeminen on vähentynyt kaikissa ikäryhmissä selvästi. Yksinäisyyden kokemus on lisääntynyt kaikissa muissa ikäryhmissä paitsi ammatillisen oppilaitoksen oppilailla.

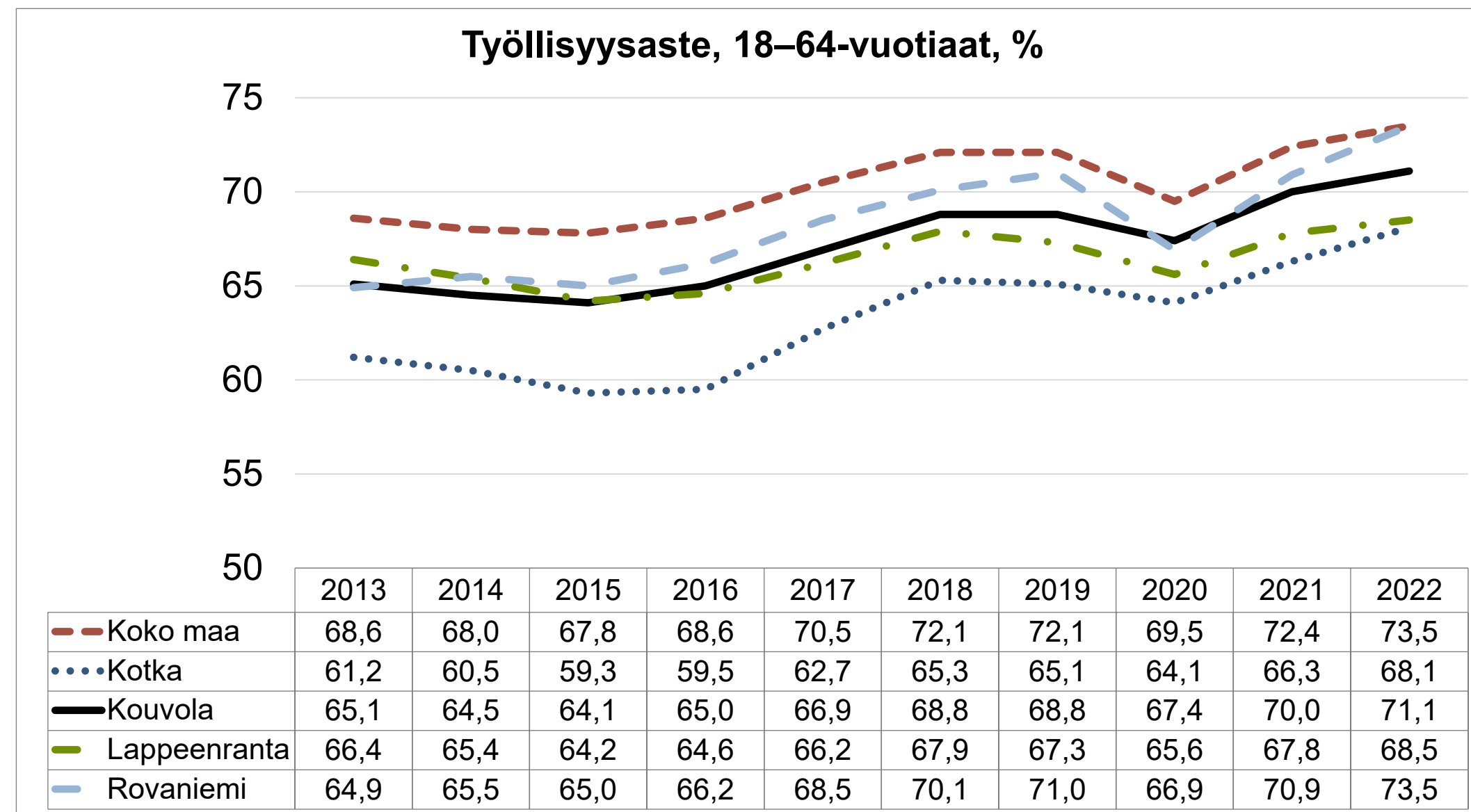
Huolimatta siitä, että kouluilla on panostettu yhteisölliseen työhön, koronapandemian rajoitukset näkyvät edelleen erityisesti yksinäisyyden kokemuksen luvuissa. Yksinäisyyden lisääntymisellä on yhteys niin mielenterveyden haasteiden kasvuun kuin heikentyneeseen osallisuuden kokemukseen.

Eryisesti tyttöjen elämässä on paljon asioita, jotka aiheuttavat ahdistuneisuutta. Mielenterveyspalveluiden saatavuus ja oikea-aikaisuus on heikentynyt, psykologipalveluiden saatavuus on heikkoa. Nykyiset resurssit keskittyvät enemmän korjaavaan kuin ennaltaehkäisevään työhön.

Esi- ja perusopetukseen sekä toiselle astelle on tehty hyvinvointioppimisen suunnitelma yhteistyössä kasvatus- ja opetushenkilöstön, nuorisopalvelujen, opiskeluhuoltohenkilöstön ja kouluterveydenhoitajien kanssa. Mielenterveyden vahvistaminen tapahtuu niin varhaiskasvatuksessa kuin perusopetuksessa yhteistyössä mm. psykososiaalisen opiskeluhuollon ja kouluterveydenhuollon henkilöstön kanssa.

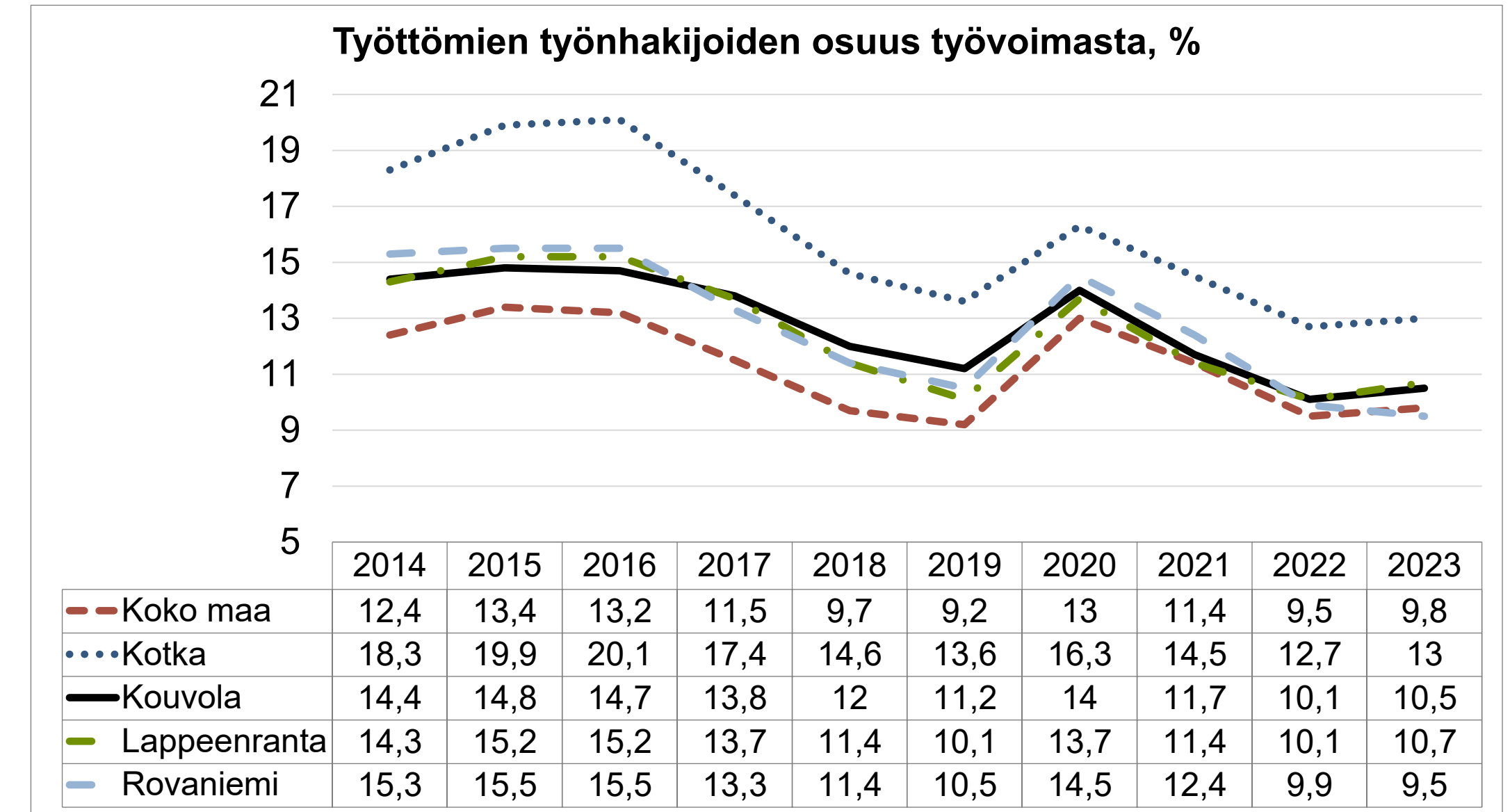
Laittomien huumeiden kokeilu lisääntynyt hieman kaikissa ikäryhmissä, mutta selkeimmin nuorimmassa tarkastellussa ikäryhmässä (8.–9.-luokkalaiset). Nuorten kasvanut pahoinvointi ja ahdistuneisuus voi heijastua lisääntyneenä päihteidenkäyttönä ja rahapelaamisena.

1.5. Työelämä - Kouvola on moderni työmahdollisuuksien keskus 1/4

Työllisyysaste kertoo työllisten määrän samanikäisestä väestöstä. Kouvolan työllisyysaste on 71,1 %, mikä on korkein luku koko seurantajaksolla. Kouvolan työllisyysaste seurailee koko maan työllisyysasteen trendiä pysyen jatkuvasti kolmisen prosenttiyksikköä matalampana.

Kouvolan työvoiman määrä (18–64-vuotiaat) vähenee vuosittain reilun yhden prosenttiyksikön verran. Vuodesta 2022 vuoteen 2023 työvoiman määrä väheni 1,3 % (-458 henkilöä).

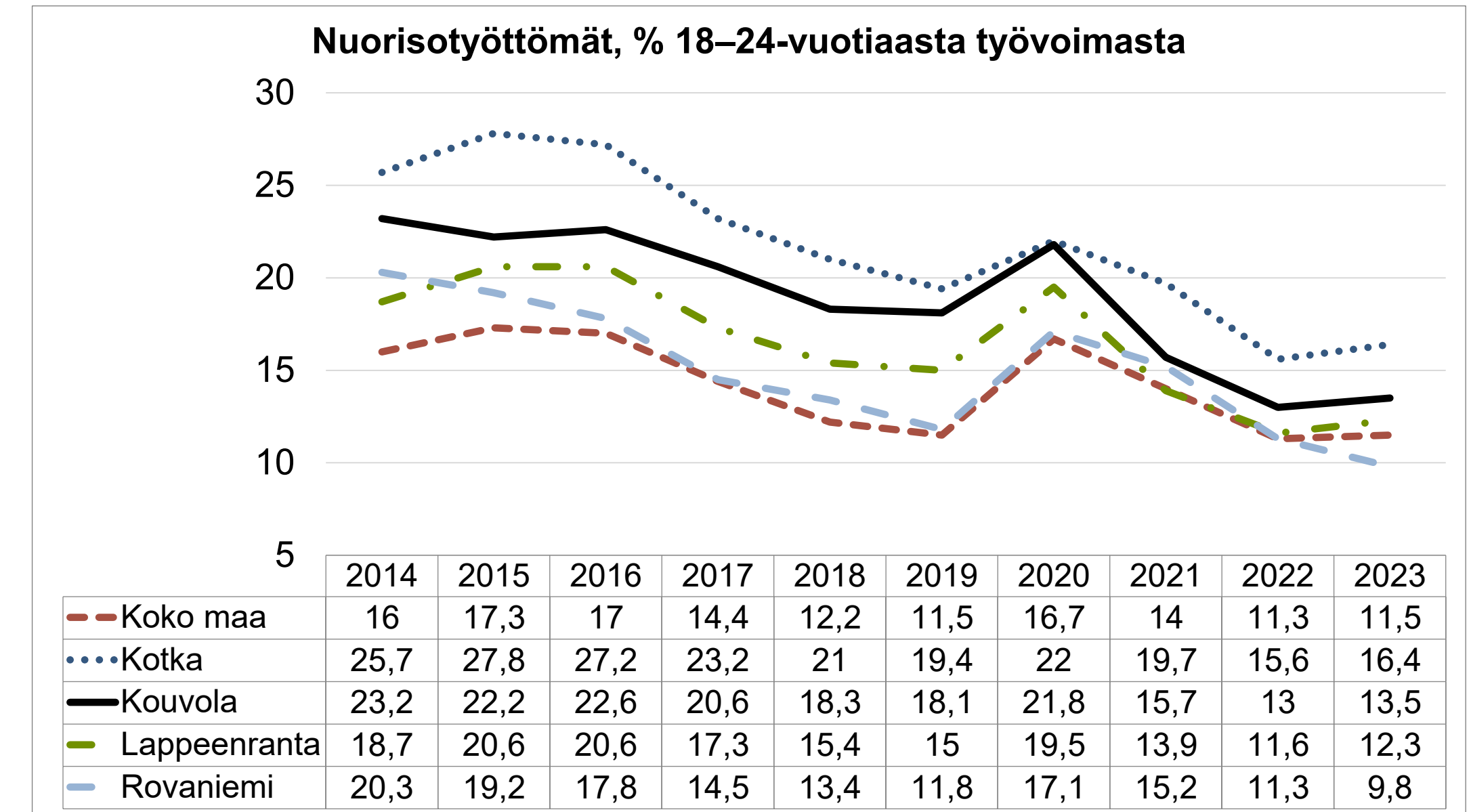
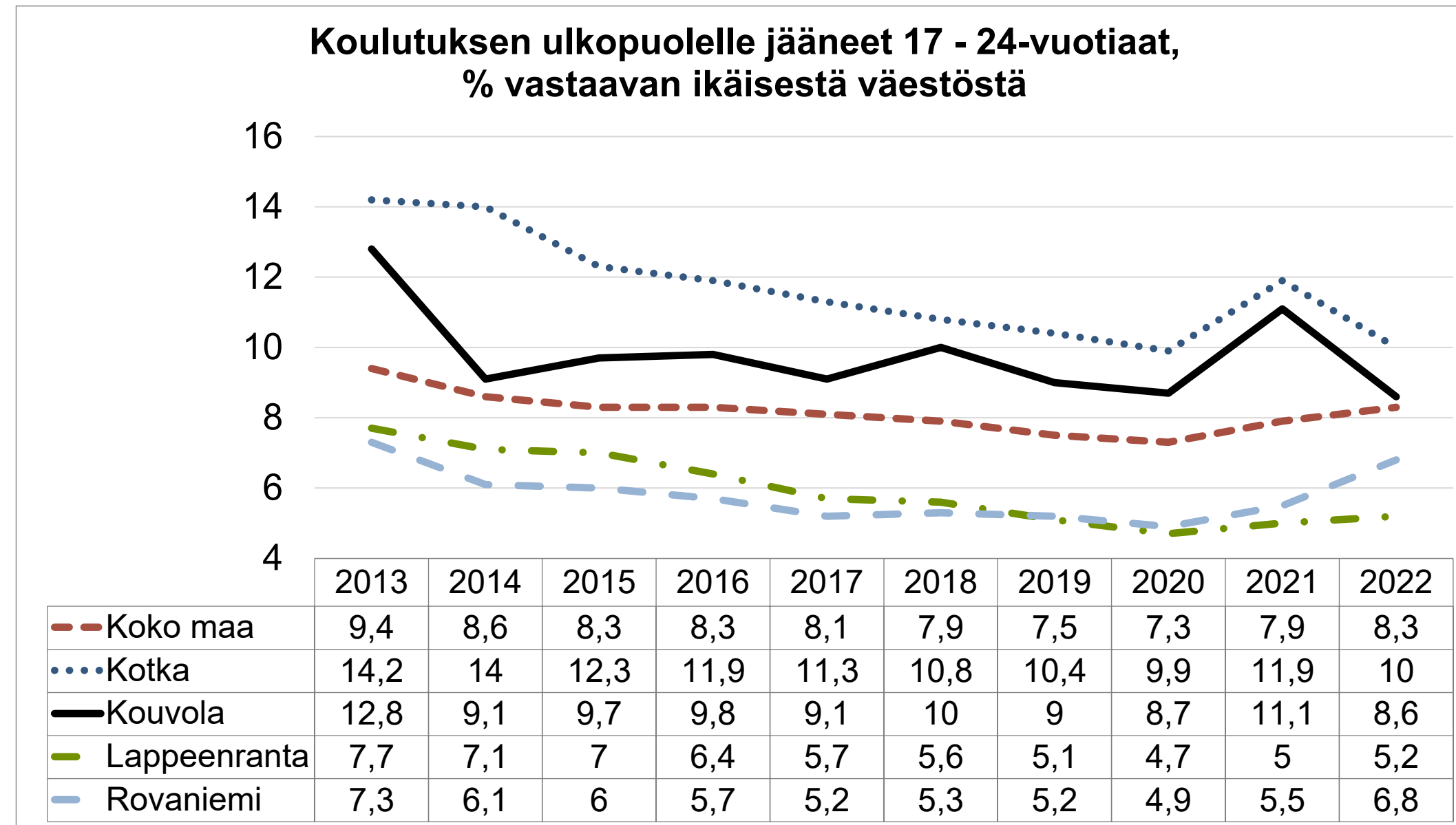

Työttömyysasteella kuvataan työttömien osuutta samanikäisestä työvoimasta eli työllisistä ja työttömistä. Kouvolan työttömyysaste oli vuonna 2023 10,5 %, mikä on seurantajakson alin taso. Kouvolan työttömyysaste on seurantajakson koko ajan muuta maata ja verrokkeja - Kotkaa lukuun ottamatta - korkeampi.

Joulukuun lopussa 2023 Kouvolaassa oli 4 424 työtöntä työnhakijaa. Kasvua edellisen vuoden joulukuusta oli 15 % (+576). Koko Kymenlaaksossa työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi 14 %, samoin kuin koko maassa. Kouvolan työttömyysaste oli 12,4 % joulukuussa 2023, kun se vastaavana aikana vuotta aiemmin oli 10,7 %.

1.5. Työelämä - Kouvola on moderni työmahdollisuuksien keskus 2/4

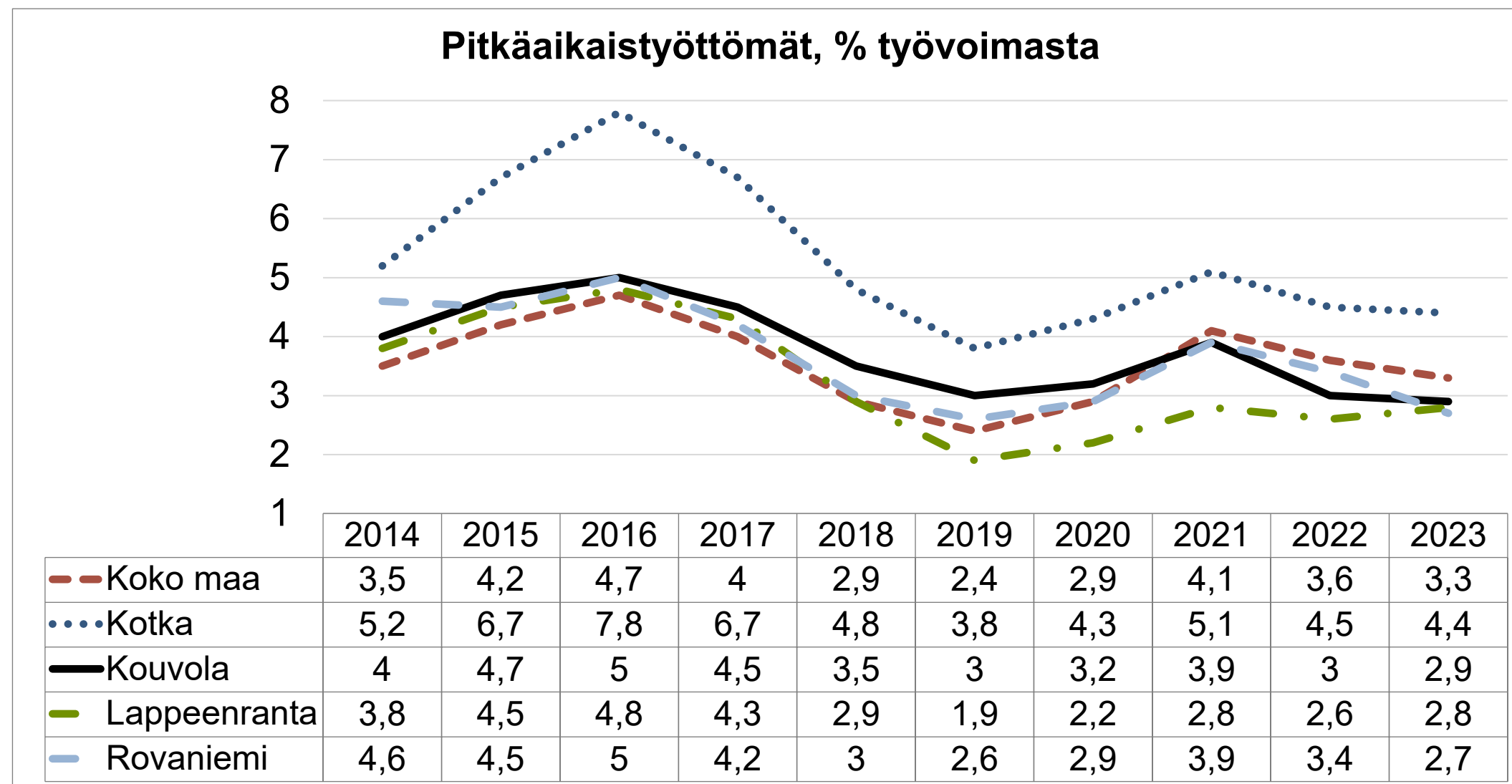
Koulutuksen ulkopuolelle jää 17–24-vuotiaista nuorista 8,6 % vastaavan ikäisestä väestöstä. Prosenttiosuus on kääntynyt laskuun ja on mittausjakson alin, vaikka selkeästi Rovaniemen ja Lappeenrannan tasoa korkeampi.

Nuorisotyöttömyys on koronapandemiavuosisista vähentynyt koko maassa, mutta kääntynyt vuoden 2023 aikana hienoiseen nousuun. 18–24-vuotiaasta työvoimasta Kouvolaassa työttömänä oli vuonna 2023 13,5 %, mikä on 2 %-yksikköä koko maan tasoa korkeampi.

Ikäryhmittäin tarkasteltuna alle 20-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli 127 joulukuussa 2023. Määrä kasvoi edellisen vuoden joulukuusta 25,7 % (+26). Kaikista työttömistä heidän osuutensa oli 2,9 %. Alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli 499, mikä on 19,1 % (+80) enemmän kuin vuotta aiemmin. Kaikista työttömistä heidän osuutensa oli 11,3 %.

Lähde: Sotkanet, THL

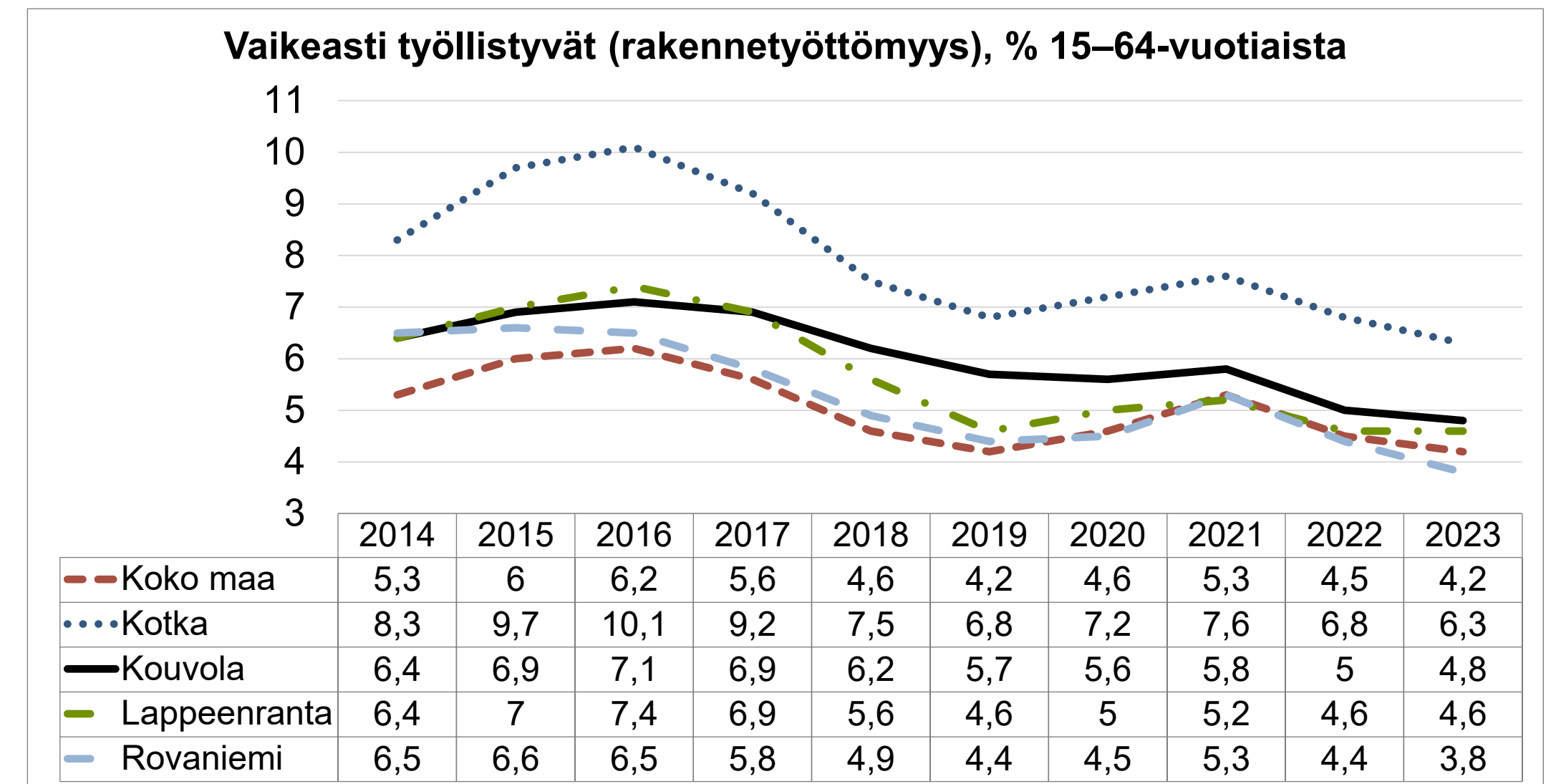
1.5. Työelämä - Kouvola on moderni työmahdollisuuksien keskus 3/4

Pitkäaikaistyöttömyydessä muutokset tapahtuvat viiveellä. Kouvolaissa pitkäaikaistyöttömien osuus työvoimasta oli vuonna 2023 2,9 prosenttia mikä on samalla tasolla Rovaniemen sekä Lappeenrannan kanssa ja vajaa puoli prosenttiyksikköä koko maan tasoa alempi. Pitkäaikaistyöttömien prosenttiosuus työvoimasta on vuonna 2023 tarkastelujakson alimmalla tasolla.

Pitkäaikaistyöttömyyden pitkään jatkunut hyvä kehityssuunta kääntyi huonompaan jo loppukesästä ja suunta jatkui alaspäin loppuvuotta 2023 kohden. Joulukuussa 2023 Kouvolaissa oli 1 112 työtöntä työnhakijaa, joiden työttömyys oli kestänyt yli 12 kk. Määrä on 13,8 % suurempi (+135) kuin samana ajankohtana vuotta aikaisemmin. Pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista työttömistä työnhakijoista oli 25,1 %, kun se vuotta aikaisemmin samana ajankohtana oli 25,4 %.

Lähde: Sotkanet

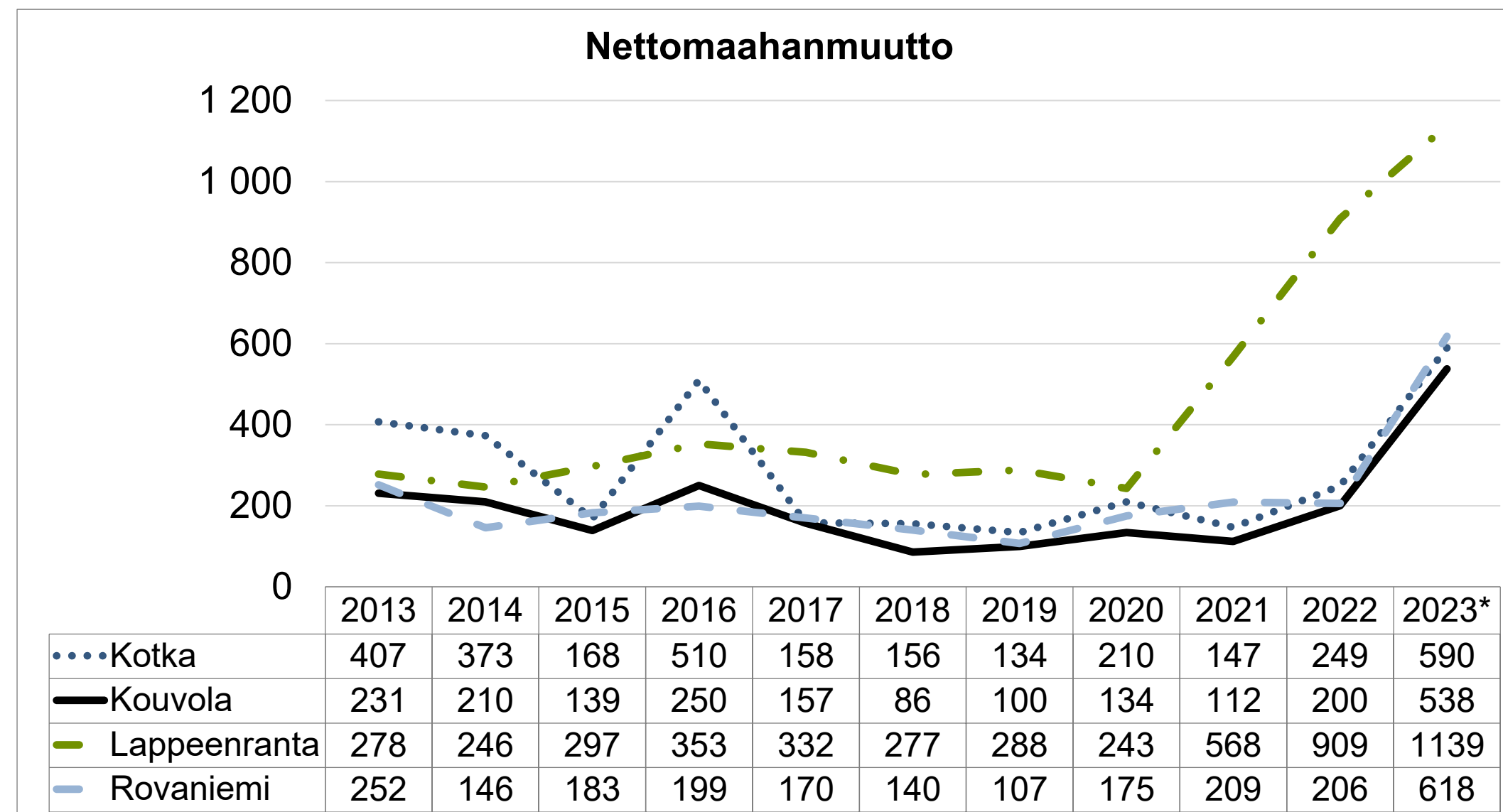

Vaikeasti työllistyvien ryhmään luetaan pitkäaikaistyöttömät, rinnasteiset pitkäaikaistyöttömät, palveluilta työttömäksi jääneet ja palveluilta palveluille siirtyneet. Vuonna 2023 Kouvolan rakennetyöttömyys oli 4,8 %, mikä on tarkastelujakson alin lukema. Rakennetyöttömyys on kuitenkin koko tarkastelujakson ollut Kouvolaissa koko maan tasoa korkeampi.

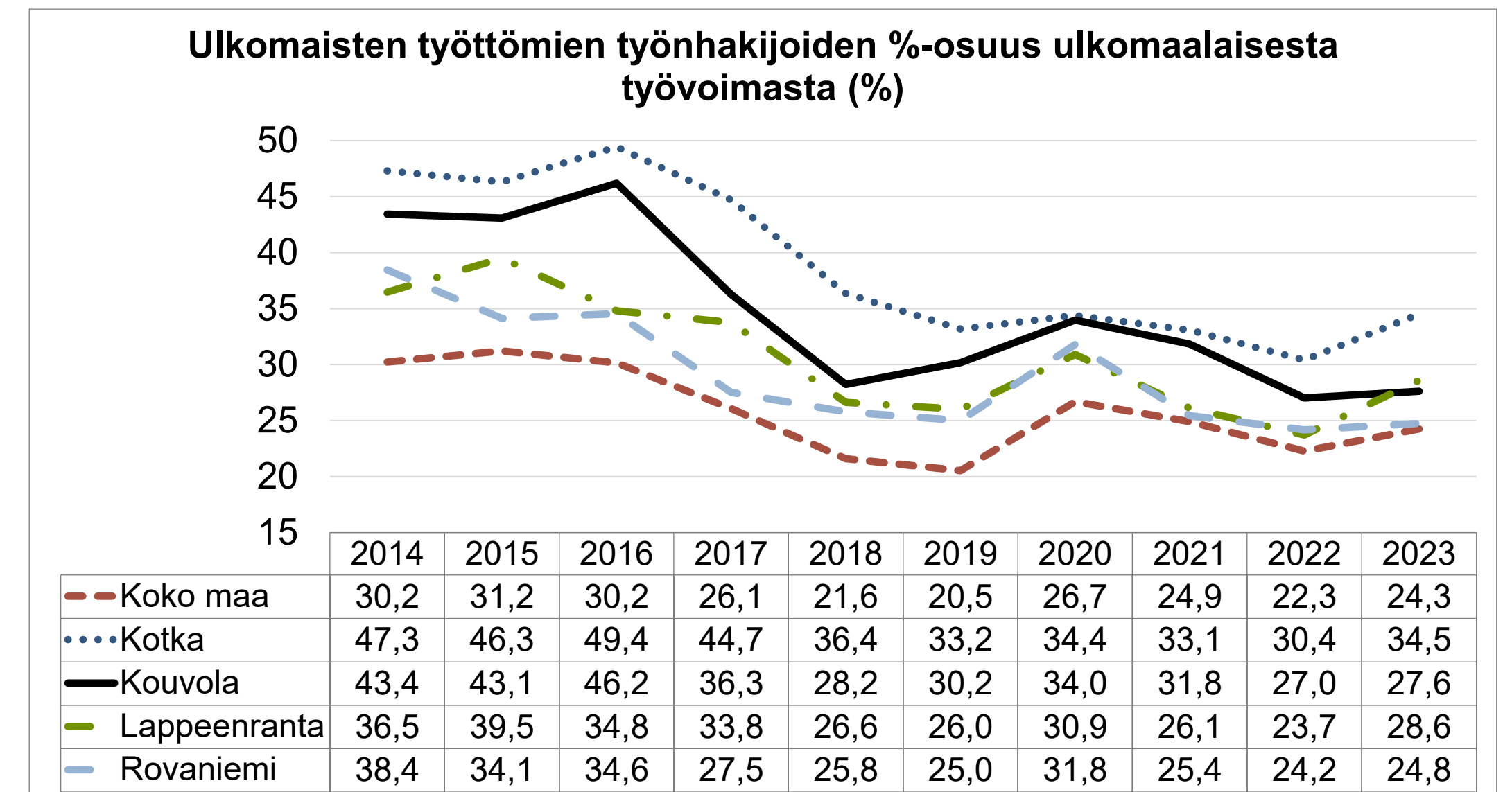
Sitkeä pitkäaikaistyöttömyys pitää rakennetyöttömyyttä korkealla tasolla. Kaksi kolmasosaa pitkäaikaistyöttömistämme on ikääntyviä miehiä, mikä taas johtuu vahvasti teollisesta elinkeinorakenteesta ja siinä tapahtuneista rakennemuutoksista.

Lähde: Tilastokeskus

1.5. Työelämä - Kouvola on moderni työmahdollisuuksien keskus 4/4

Nettomaahanmuutto on kasvanut huomattavasti Kouvolaissa ja koko maassa vuoden 2023 aikana. Koko maan osalta nettomaahanmuutto oli 58 496, mikä on mittaushistorian korkein. Maahanmuuton syinä ovat muun muassa ukrainalaisten tilapäistä suojelua saavien siirtyminen vastaanottokeskuksista kotikuntaan sekä kansainvälisten opiskelijoiden määrän ja työperäisen maahanmuuton kasvu. Näiden maahanmuuttajaryhmien asettautumisen tukeminen, huomioiminen kunnan palveluissa sekä yhteistyö vastaanottokeskusten ja oppilaitosten kanssa on tärkeää maahan muuttaneiden kotoutumisen kannalta.

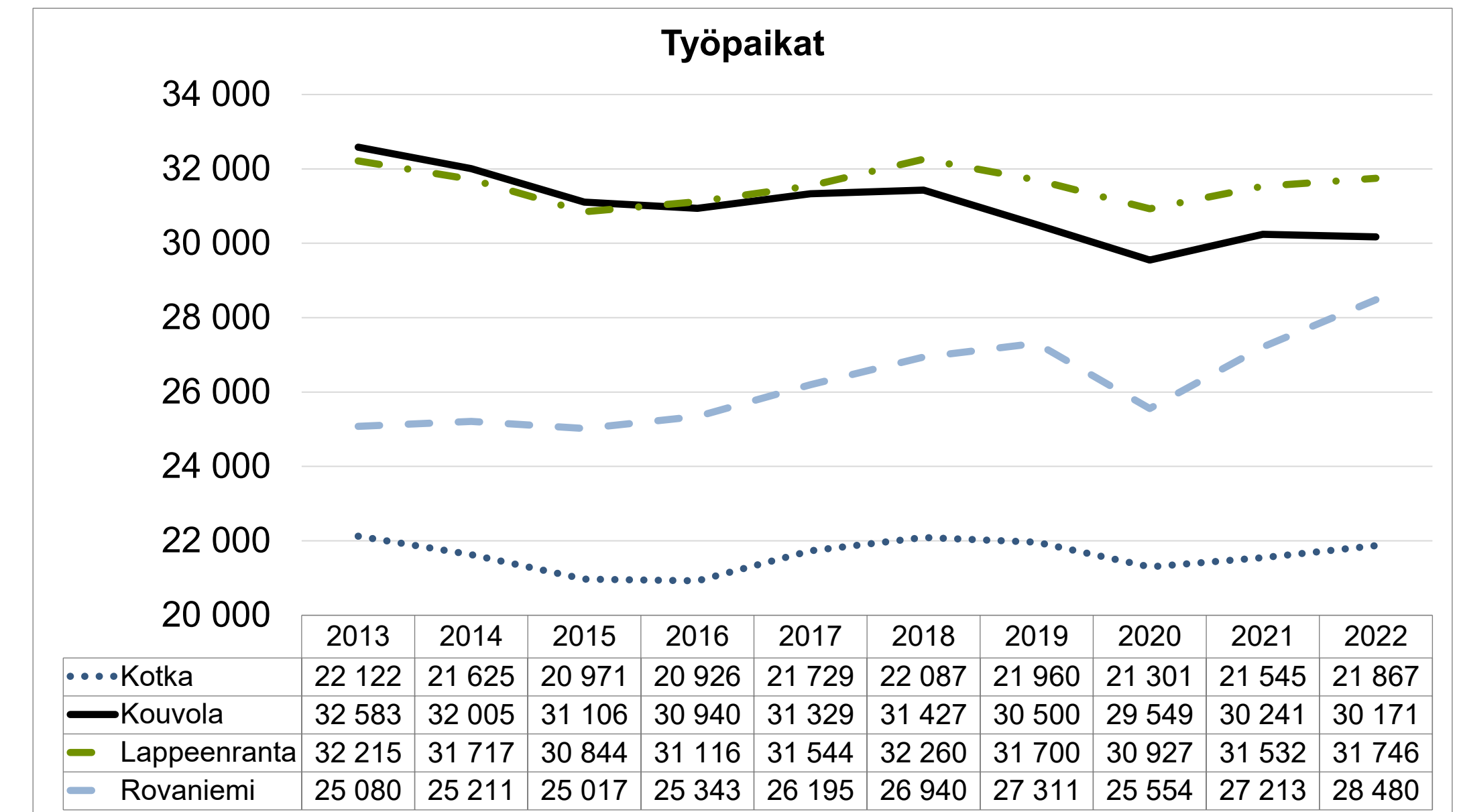
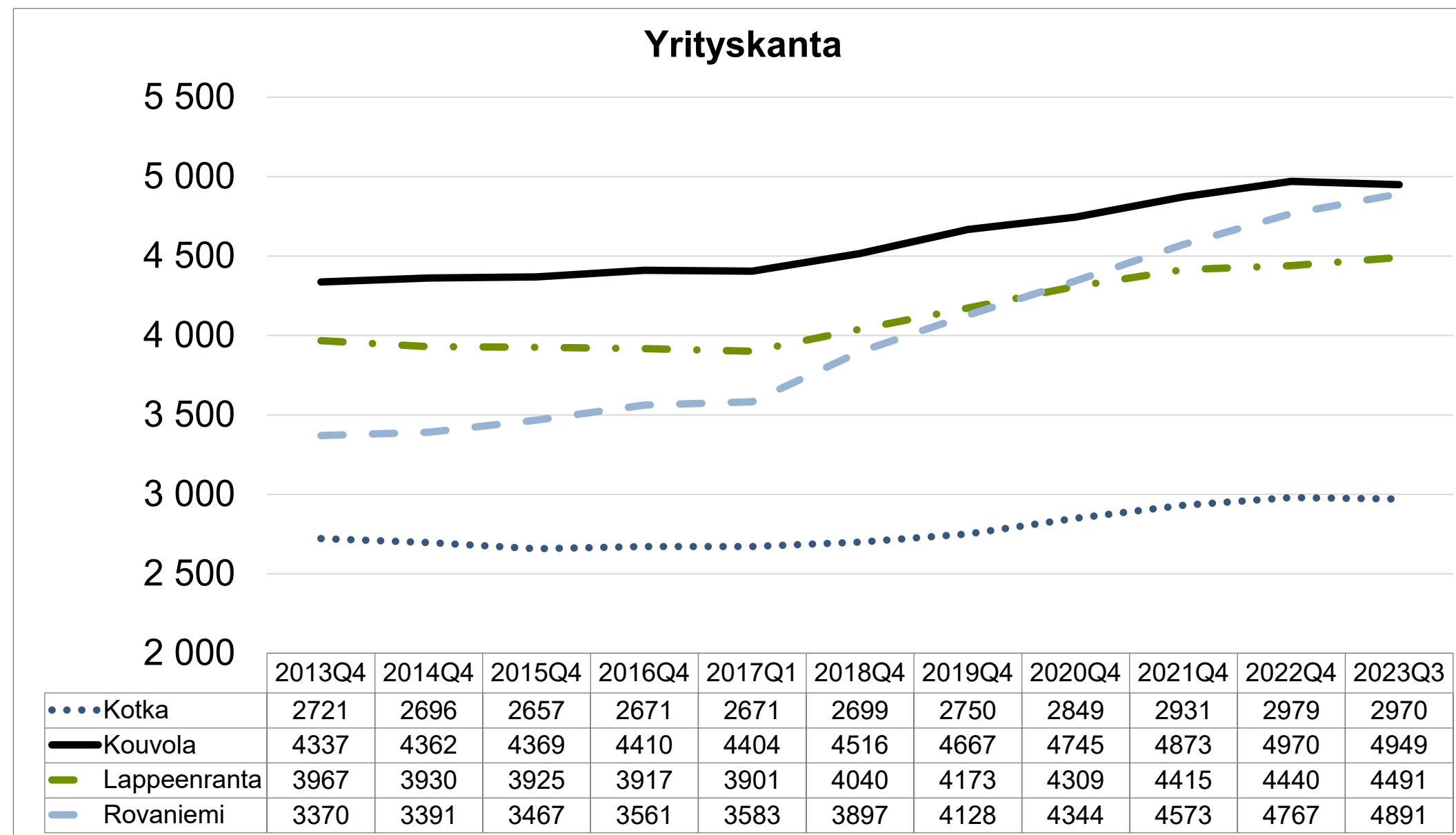

Ulkomaalaisesta työvoimasta 27,6 % on Kouvolaissa työttömiä. Ulkomaalaisten työllisyys on mittaussajakson aikana vahvistunut Kouvolaissa, verokkikaupungeissa sekä koko maan tasolla. Kouvolaissa ulkomaalaisten työttömien työnhakijoiden prosenttiosuus on koko maan tasoa korkeampi.

Kouvolaissa ja Kaakkois-Suomessa ulkomaalaisen työnhakijan on pääkaupunkiseutua vaikeampaa löytää työtä. Maahanmuuttajataustaisten työnhakijoiden mutta myös eri maahanmuuttajatoimijoiden näkökulmasta haasteena on kielitaitoon ja osaamisen tunnistamiseen liittyviä tekijöitä mutta myös alueen yritysten korkea kynnys palkata maahanmuuttajataustainen työntekijä.

1.6. Yrittäminen - Kouvola on logistisesti keskellä kaikkea 1/2

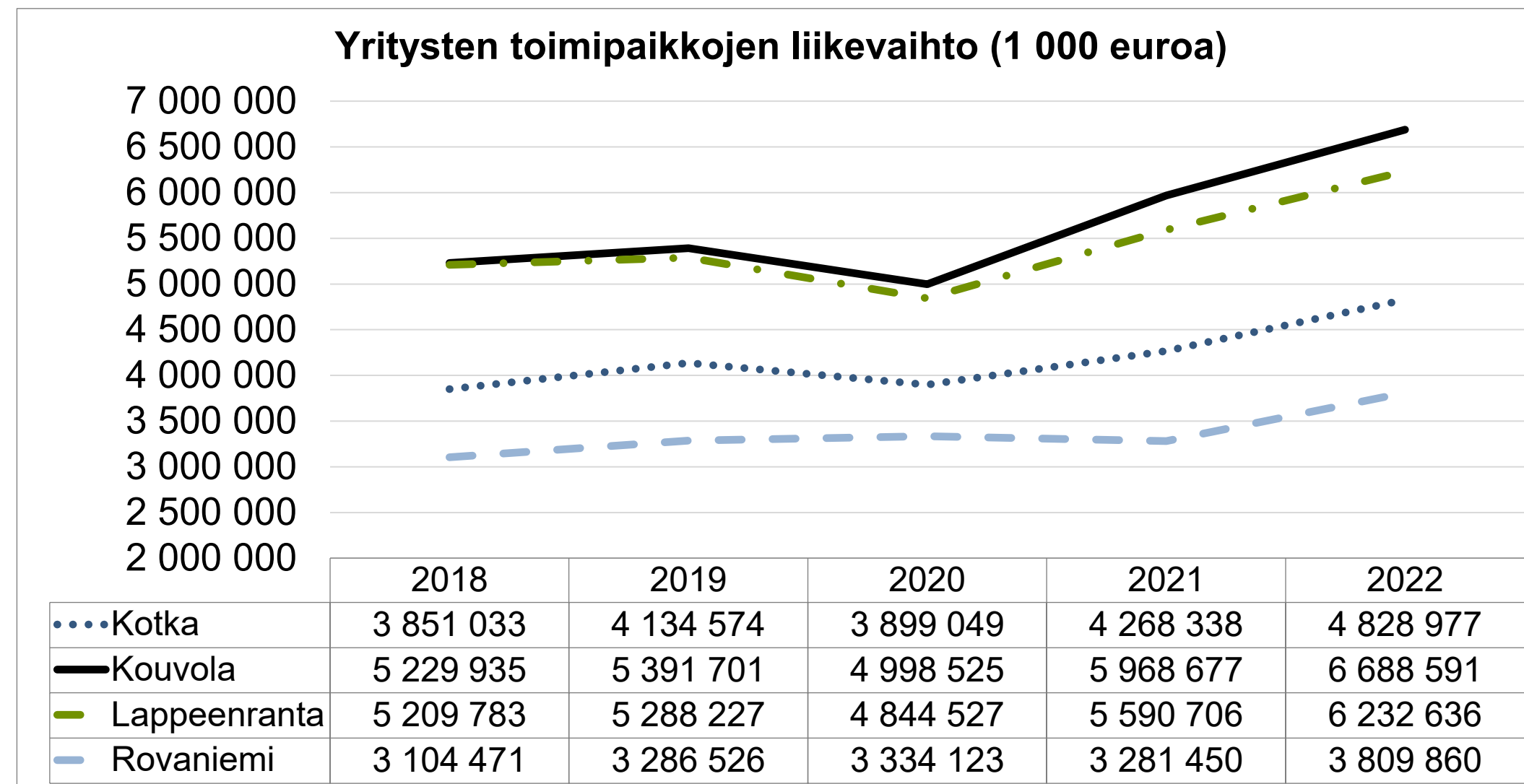
Vuoden 2023 kolmannella kvartaalilla Kouvolaossa oli 4949 toimivaa yritystä mikä on 21 yritystä vähemmän kuin vuoden 2022 lopussa.

Yrityskanta on kasvanut tasaisesti koko tarkastelujakson lukuun ottamatta viimeisintä mittausta. Se ei kuitenkaan samassa suhteessa kasvata alueen elinvoimaa. Kouvolaossa on paljon pieniä yhden hengen toiminimiyrittäjiä eli yrityskannan kasvu ei näy työpaikkojen kasvuna.

Työpaikkojen lukumäärä saadaan reilun vuoden viiveellä eli uusin käytettävissä oleva luku on vuodelta 2022. Tällöin työpaikkojen määrä Kouvolaossa oli 30 171 kappaletta, mikä on 70 työpaikkaa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Muissa verrokkikaupungeissa työpaikkojen määrä on kasvanut edellisestä mittauksesta.

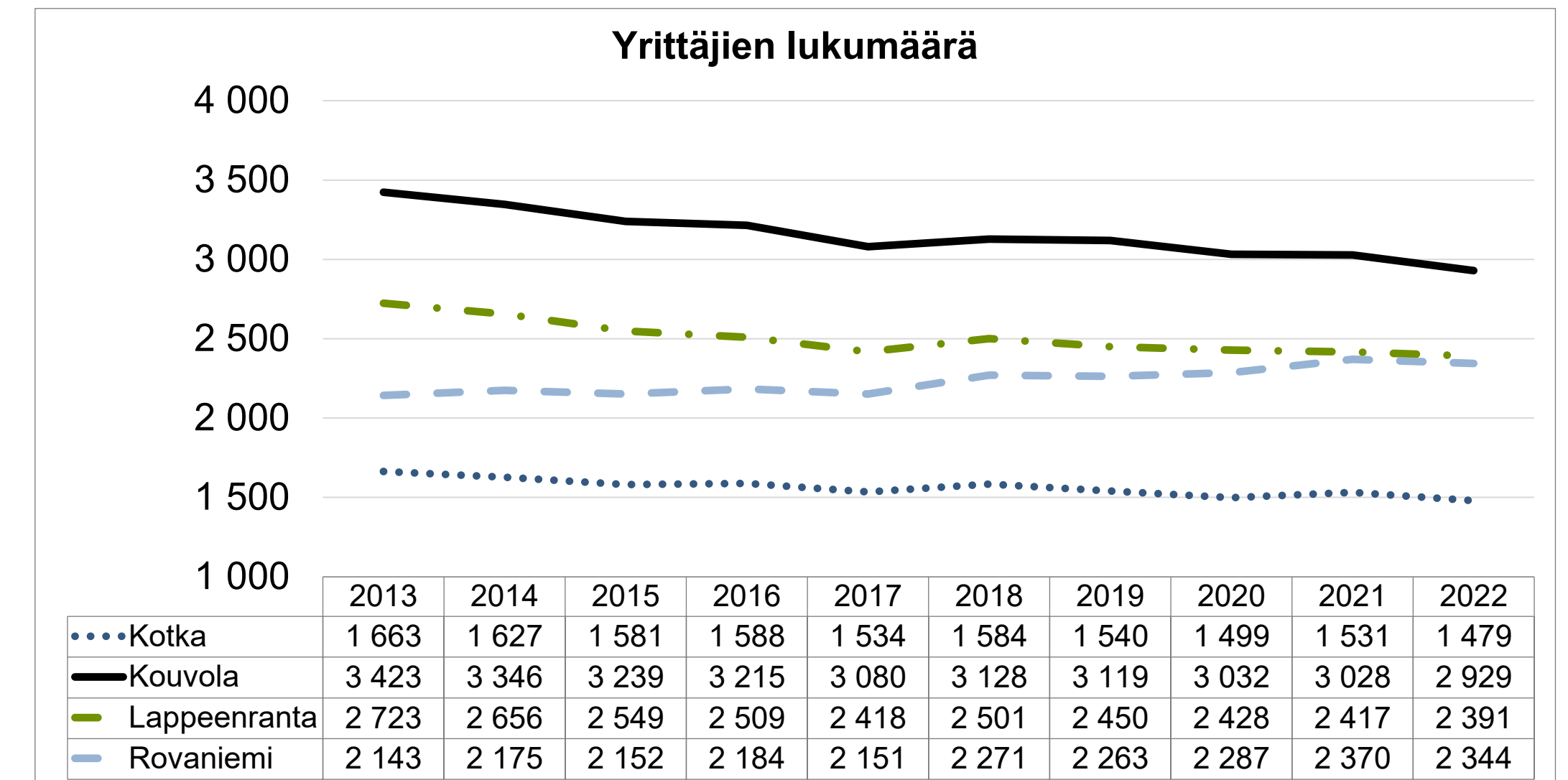
Kouvolan työpaikkaomavaraisuus on alhainen, alle 100 %, mikä tarkoittaa, että kaupungissa on vähemmän työpaikkoja kuin työllistä työvoimaa. Työllistävien yritysten sijoittuminen alueelle on keskeisin tavoite elinvoiman vahvistamiseksi.

1.6. Yrittäminen - Kouvola on logistisesti keskellä kaikkea 2/2

Yritysten toimipaikkojen liikevaihto oli Kouvolaissa vertailukuntien korkein ja on noussut vertailukunnista voimakkaimmin vuoden 2020 koronantokahduksen jälkeen.

Kouvolaissa on yritysten toimipaikkoja yhteensä 7 704. Niiden liikevaihdon voimakas kasvu on tärkeä mittari ja kuvaa yritysten liiketoiminnan laajentumista.

Vuonna 2022 Kouvolaissa oli 2 929 yrittäjää. Yrittäjien määrä Kouvolaissa on laskenut koko mittausjakson ajan vuodesta 2013 alkaen lukuun ottamatta vuotta 2018, jolloin yrittäjämäärä hivenen kasvoi. Vuodesta 2013 yrittäjämäärä Kouvolaissa on laskenut 14,5 %. Kouvola on perinteinen teollisuuskaupunki. Kouluissa tapahtuva yrittäjyyskasvatus on tärkeä keino edistää positiivista suhtautumista yrittäjyyteen ja saada tarvittavia taitoja. Erilaiset yrittäjyyskurssit ja Kinnon yrityspalvelut tukevat yrittäjyyttä eri vaiheissa.

Lähde: Tilastokeskus

Työelämä - Kouvola on moderni työmahdollisuuksien keskus

Yrittäminen – Kouvola on logistisesti keskellä kaikkea

Tiivistelmä ja johtopäätökset

Nuorisotyöttömyys on koronapandemiavuosista vähentynyt koko maassa, mutta kääntynyt vuoden 2023 aikana hienoiseen nousuun. Alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli 499, mikä on 19,1 % (+80) enemmän kuin vuotta aiemmin.

Pitkäaikaistyöttömyyden pitkään jatkunut hyvä kehityssuunta kääntyi huonompaan jo loppukesästä ja suunta jatkui alaspäin loppuvuotta 2023 kohden. Sitkeä pitkäaikaistyöttömyys pitää rakennetyöttömyyttä korkealla tasolla. Kaksi kolmasosaa pitkäaikaistyöttömistämme on ikääntyviä miehiä, mikä taas johtuu vahvasti teollisesta elinkeinorakenteesta ja siinä tapahtuneista rakennemuutoksista.

Nettomaahanmuutto on kasvanut huomattavasti Kouvolaan ja koko maassa vuoden 2023 aikana. Maahanmuuton syinä ovat muun muassa ukrainalaisten tilapäistä suojelua saavien

siirtyminen vastaanottokeskuksista kotikuntaan sekä kansainvälisten opiskelijoiden ja työperäisen maahanmuuton kasvu. Eri maahanmuuttajaryhmien asettautumisen tukeminen, huomioiminen kunnan palveluissa sekä yhteistyö vastaanottokeskusten ja oppilaitosten kanssa on tärkeää maahanmuuttaneiden kotoutumisen kannalta.

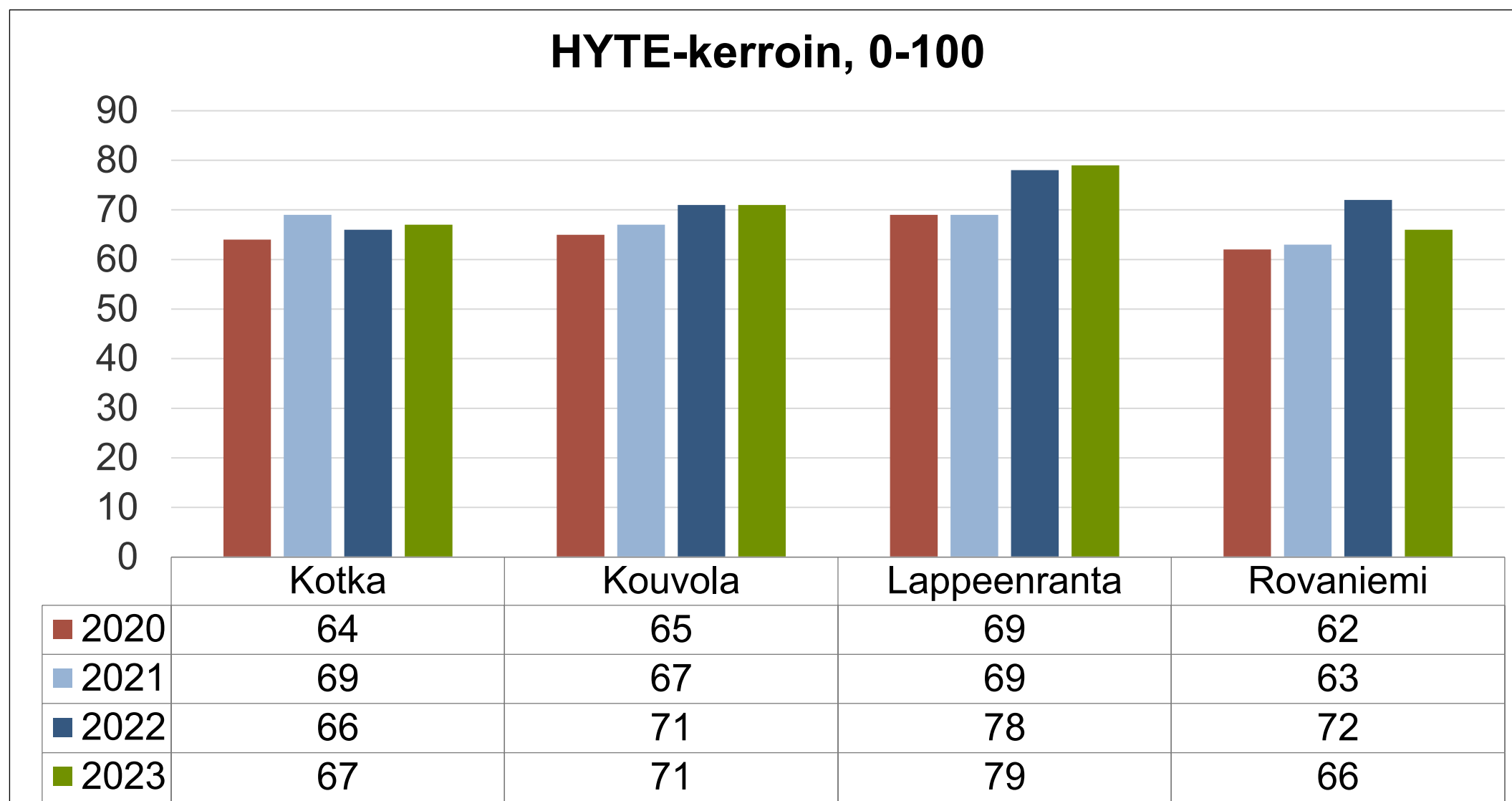
Yrityskanta on kasvanut tasaisesti koko kymmenen vuoden tarkastelujakson ajan lukuun ottamatta viimeisintä mittausta. Se ei kuitenkaan samassa suhteessa kasvata alueen elinvoimaa. Kouvolaan on paljon pieniä yhden hengen toiminimiyrittäjiä eli yrityskannan kasvu ei näy työpaikkojen kasvuna. Kouvolaan työpaikkaomavaraisuus on alhainen, alle 100 %, mikä tarkoittaa, että kaupungissa on vähemmän työpaikkoja kuin työllistä työvoimaa. Työllistävien yritysten sijoittuminen alueelle on keskeisin tavoite elinvoiman vahvistamiseksi.

2. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen – Kymenlaakson hyvinvointialue, tilastotietoa 2023

	Hamina	Kotka	Kouvola	Miehikkälä	Pyhtää	Virolahti	Yhteensä
Lastensuojelun tilastot							
• Avohuollon piirissä lapsia	83	343	340	2	26	8	802
• Huostaanotetut lapset	47	170	219	0	12	4	452
• Avohuollon sijoitukset	16	72	57	1	4	1	151
• Kiireelliset sijoitukset	18	53	52	0	0	0	123
• Sijoitetut lapset vuoden aikana	73	240	278	1	15	5	612
• Laitoshuolto sijoitetut lapset	47	105	150	1	8	1	312
Kotona asuvat 75-v. täyttäneet lkm (%)	2 870 (92,8 %)	6 672 (91,2 %)	10 574 (91,4 %)	323 (93,1 %)	641 (92,9 %)	451 (92,4 %)	21 531 (91,6 %)
Säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11. 75 v. täyttäneet	130	253	593	34	18	29	1 057
Omaishoidettavien määrä 75 v. täyttäneet	135	313	530	21	25	29	1 053
Omaishoitajien määrä	239	556	1 010	32	57	48	1 942
Omaishoidettavien määrä							
• 0–17-vuotiaat	35	90	165	0	14	5	309
• 18–64-vuotiaat	31	64	182	6	13	8	304
• 65 vuotta täyttäneet	174	403	403	26	30	35	1 071
Yhteensä	240	557	1 015	32	57	48	1 949
Nuorten psyk. hoitajaksot (alle 18 v.)	11	42	55	2	3	0	112
Aikuisten psyk. hoitajaksot	56	264	488	5	6	4	823

Kuntien HYTE-kerroin 1/3

HYTE-kerroin, 1 000 euroa

	2020	2021	2022	2023
Kotka	905,2	1 004,3	961,4	952,2
Kouvola	1 446,6	1 546,5	1 616,3	1 586,2
Lappeenranta	1 370,9	1 430,5	1 598,2	1 611,1
Rovaniemi	1 057,2	1 130,7	1 315,6	1 202

HYTE-kerroin eli hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen.

Kuvasta nähdään, että Kouvolan HYTE-kerroin on kasvanut vuosien 2020 ja 2022 välillä ja pysynyt vuoden 2022 lukemassa vuonna 2023 ollen 71. HYTE-kerroin muodostuu kahdenlaisten indikaattorien perusteella: prosessi-indikaattoreiden, joita on 15 ja tulosindikaattoreiden, joita on 6. Indikaattoreiden tiedot ovat saatavissa kaikista Suomen kunnista.

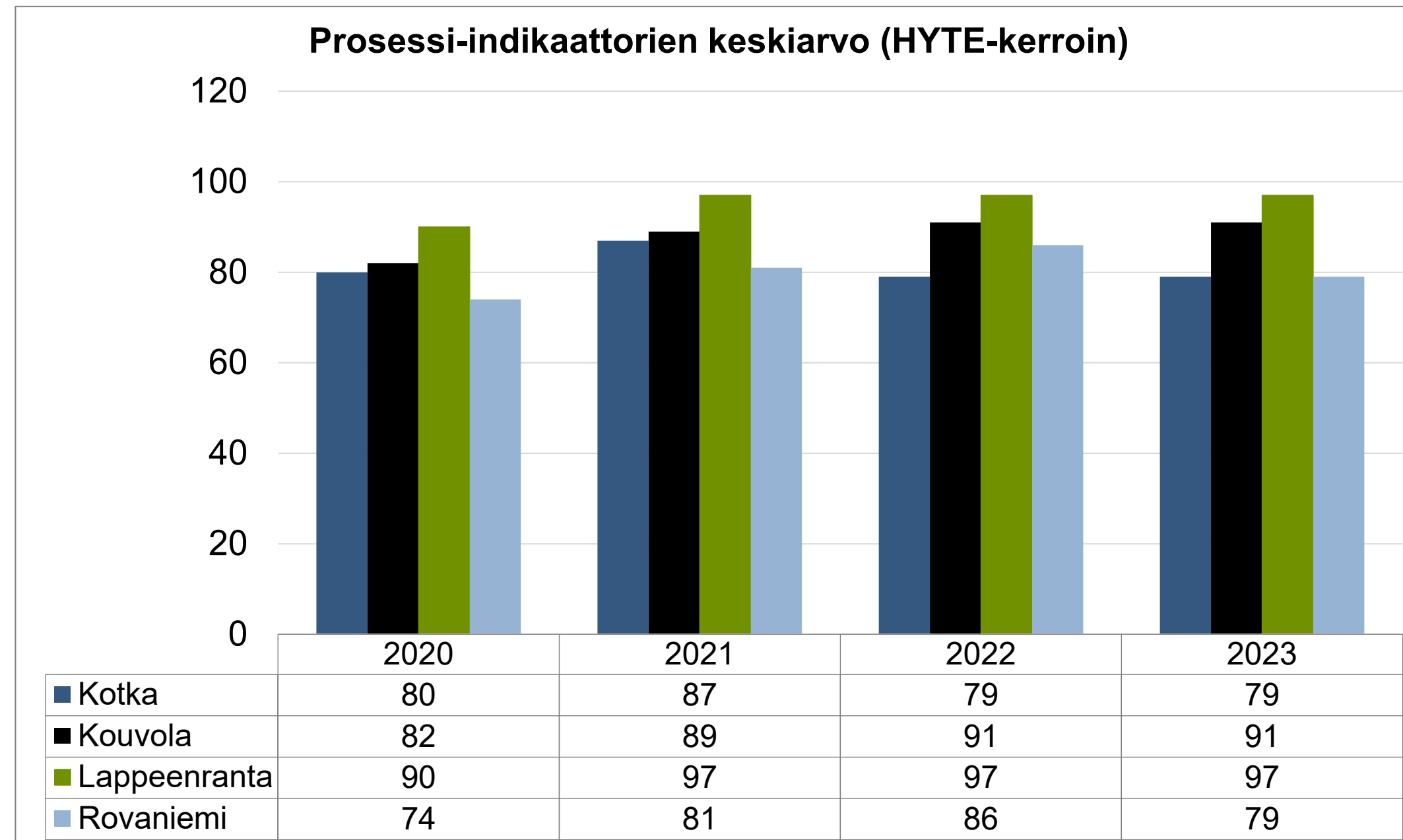
Taulukossa nähdään valtionosuuden lisäosa euroina. Kouvola saa v. 2023 laskelman mukaan 1 586 200 euroa.

Kunnan saama summa lasketaan seuraavasti: hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen perushinta (18,89 euroa) x kunnan asukasluku x kunnan hyte-kerroin / koko maan hyte-kerroin, joka vuonna 2023 oli 67.

Perushinta on kunnille aina sama. Laskelman tekee valtiovarainministeriö, jonne THL toimittaa hyte-kerroin tiedot.

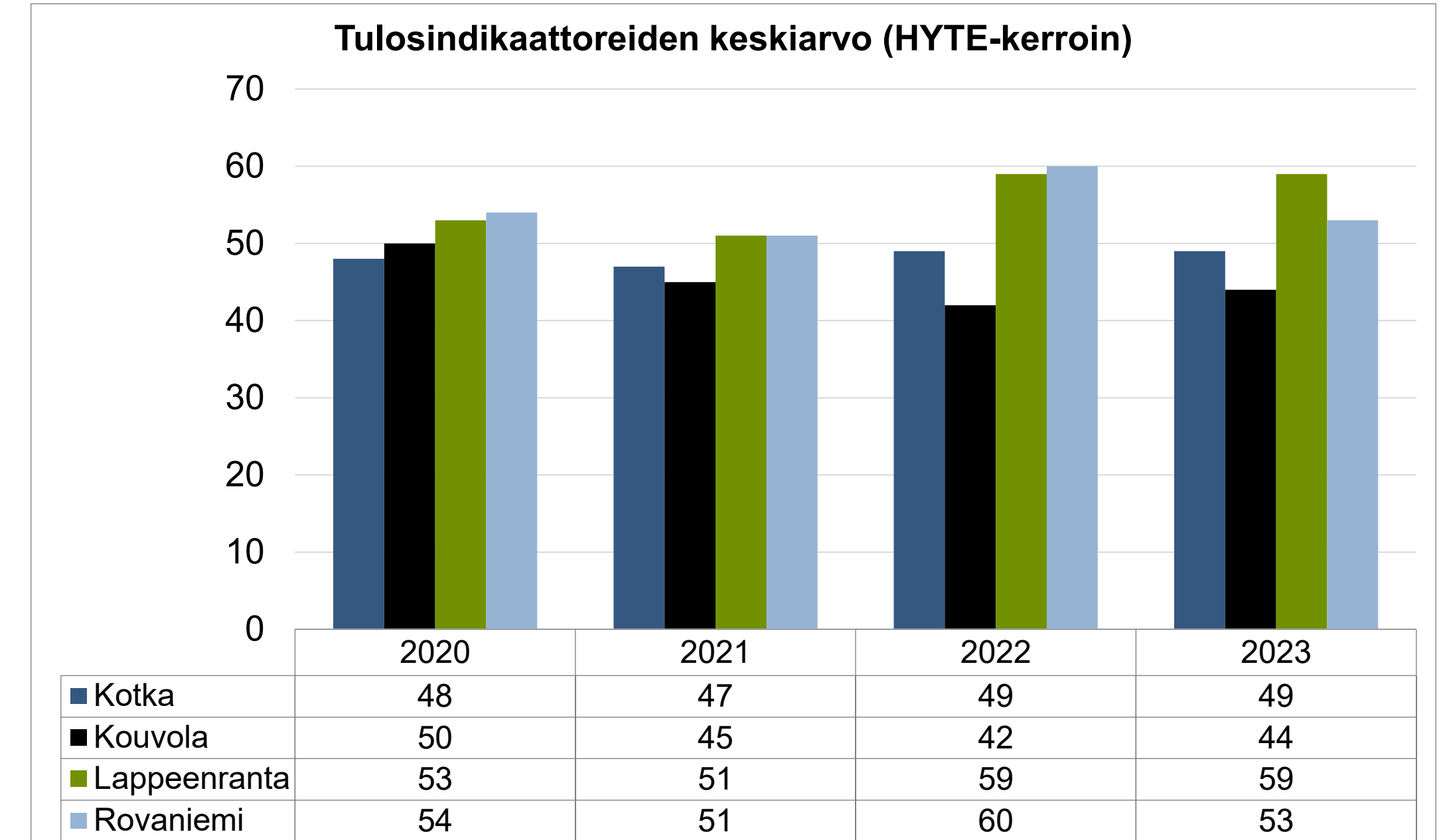
Kunnan HYTE-kerroin = prosessi- ja tulosindikaattoreiden keskiarvo jaettuna sadalla, jolloin kunnan HYTE-kerroin voi saada arvoja väliltä 0–1.

Kuntien HYTE-kerroin 2/3

Kuvassa nähdään, että prosessi-indikaattoreiden keskiarvo on Kouvolaissa 91 vuonna 2023 eli täsmälleen sama kuin edellisenä vuonna.

Prosessi-indikaattorit kuvaavat toimintaa ja nykytilaa. Indikaattorit kuvaavat kuntajohdon, perusopetuksen, liikunnan ja kulttuurin toimintaa, ja ne perustuvat THL:n TEA-viisarin tiedonkeruisiin. Indikaattoreiden määrä (15) on kohtalaisen suuri, jotta toimintaa voidaan arvioida mahdollisimman laajasti.

Kuvan mukaan Kouvolan tulosindikaattoreiden keskiarvo vuonna 2023 on 44 mikä on verrokkikaupunkien alin luku.

Tulosindikaattorit perustuvat tuloksellisuuteen väestötasolla. Indikaattoreilla mitataan väestön hyvinvoinnin muutosta, jonka kunta onnistuu omilla toimillaan aikaansaamaan. Eri ikäryhmät ovat indikaattoreissa edustettuina.

Lähde: Sotkanet, THL

Kuntien HYTE-kerroin 3/3

HYTE-indikaattorit, Kouvola	2020	2021	2022	2023
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä	44	48	45	61
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, 8.–9.lk oppilaat	51	37	37	50
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat	38	55	61	48
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat	49	35	57	52
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat	44	42	49	43
Ylipaino, 8.-9.lk oppilaat	58	55	55	49
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä	85	71	71	
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit	72	78	78	
Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden ja koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus tehdään peruskoulussa kolmen vuoden välein, % kunnan kouluista		41		
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnyksiä	100	100	100	
Kunnan palveluluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja	0	100	100	100
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista	100	100	100	100
Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen	100	100	100	100
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille	100	100	100	
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä	100	100	100	100
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä	100	100	100	
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen	100	100	100	
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa	100	100	100	
Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin	100	100	100	
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa	37	86	86	
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista	100	100	100	100

Taulukossa nähdään kaikki hyte-kerroinindikaattorit. Jokaiselle hyte-kerroinindikaattorille lasketaan kuntakohtainen pistemäärä välille 0–100.

Monet prosessi-indikaattorit (keltainen) saavat Kouvolaassa täydet 100 pistettä.

Tulosindikaattoreissa (sininen) on varaa parantaa. Vuosien 2020 ja 2022 välillä parannusta on tapahtunut tulosindikaattoreissa, joiden painoarvo on prosessi-indikaattoreita suurempi. Vuonna 2023 neljä kuudesta prosessi-indikaattorista on kuitenkin heikentynyt. Kaikkia tulosindikaattoreita seurataan Kouvolan Hyvinvointikertomuksessa ja toimenpiteitä indikaattoreiden parantamiseksi kirjataan Hyvinvointisuunnitelmaan.

Näistä pistemääristä lasketaan kuntakohtaisesti sekä prosessi-indikaattoreiden pistemäärien keskiarvo että tulosindikaattoreiden pistemäärien keskiarvo.

3. Yhteenveto

Positiiviset kehityskulut

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvien 65-vuotiaiden ja vanhempien hoitojaksojen määrä Kouvolassa on koko maan tasoa lähes kolmanneksen alempi ja laskenut vuodesta 2019.

Liikkumisen määrä on lisääntynyt kaikissa lasten ja nuorten ikäryhmissä ja on koko maan keskiarvoa korkeampi.

Kiusaaminen on vähentynyt lukiossa. Yhteisöllisyyttä vahvistavat toimet, panostaminen ryhmäyttämiseen sekä ryhmän ilmapiiriin ja uskallukseen ottaa asioita puheeksi ovat esimerkkejä lukiokoulutuksen opiskelijahyvinvointia vahvistavista toimista.

Negatiiviset kehityskulut

Nuorten pahoinvointi nousee voimakkaasti esille kertomuksessa muun muassa kiusaamista, heikkoa fyysistä toimintakykyä, korkeana terveydentilansa huonoksi kokevien prosenttiosuutena, ylipainoa, ahdistuneisuutta, heikkoa osallisuuden kokemusta ja yksinäisyyttä kuvaavissa indikaattoreissa.

Lasten ja nuorten yksinäisyys, kiusatuksi tuleminen, huoli tulevaisuudesta sekä yhteiskunnallisella että henkilökohtaisella tasolla ovat ahdistukseen vaikuttavia tekijöitä. Ahdistuneisuus voi näkyä jaksamisessa ja muissa mielenterveyden haasteissa. Korona-ajan jälkeinen lähiopetukseen palaaminen ei ole kaikilta sujunut ongelmitta, sosiaaliset tilanteet saattavat ahdistaa. Mielenterveyspalveluiden saatavuudessa ja oikea-aikaisuudessa on ollut haasteita.

Vanhempien pahoinvointi – mielenterveyden haasteet, lisääntynyt päihteidenkäyttö – heijastuu nuoriin ja näkyy muun muassa heikentyneinä vanhemmuustaitoina.

4. Johtopäätökset ja kehittämiskohteet 1/3

Vanhusneuvosto kommentit 6.3.2024

- Kouvolassa **yksinasuvien määrä** on korkea ja asuntokanta vanha. Neuvostoa huolestuttaa ikäihmisten asuminen erityisesti hissillisten kerrostaloasuntojen riittävyyden näkökulmasta.
- **Joukkoliikenteen** rahoitusta on leikattu. Neuvosto huomauttaa, että kaikilla eläkeläisillä ei ole autoa tai läheistä kuljettamassa tapahtumiin, asioimaan tai terveyspalveluihin. Joukkoliikenteen riittävän tason turvaaminen ja erityisesti pääsy terveyspalveluihin Kouvolassa on olennaista. Yli 80-vuotiaiden ilmaisen joukkoliikennekortin saaminen onnistuu vain Kouvolan keskustasta. Tähän toivotaan laajempia mahdollisuuksia saada kortti.
- Ikääntyneiden **kaatumisten määrään** on vaikuttanut viime vuosina nastakenkien käytön yleistyminen. Olisi taloudellisesti järkevää etsiä moninaisia keinoja nastakenkien tai irrotettavien nastojen käytön lisäämiseen.
- Neuvosto muistuttaa **eläkeläisjärjestöjen** olevan aktiivisia toimijoita, jotka tekevät paljon liikunnan ja kulttuurin edistämiseksi. Järjestöjen toimintaedellytykset on turvattava. Yhteistyö kaupungin kanssa ja sen vahvistamista kannustetaan.
- Neuvosto ehdottaa, että verrokkikaupunkien eläkeläisille tarkoitettuja **kulttuuri- ja liikuntalipputuotteita** tarkastellaan ja pohditaan onko niistä hyödyllisiä vaihtoehtoja Kouvolan eläkeläislipuiksi.
- Neuvosto on huolestunut **väkivaltarikollisuuden lisääntymisestä** Kouvolassa. Kouvola on ollut hyvin turvallinen kaupunki. Neuvosto kokee, että turvallisuutta tukisi omat paikkakunnalla asuvat poliisit sen sijaan, että töihin tullaan ulkopaikkakunnalta, jolloin sitoutuminen Kouvolaan vahvistuu.

4. Johtopäätökset ja kehittämiskohteet 2/3

Nuorisovaltuusto kommentit 7.3.2024

Kiusaaminen

- "Koulujen kiusaamisen vastaiset toimet eivät todellisuudessa toimi ja ovat oppilaille etäisiä. Kiusaamisen vastaiset toimet pitäisi tehdä oppilaille konkreettisimmaksi ja helpommin lähestyttäväksi."
- "Kiusaaminen vastaiset toimet usein eivät auta. Nuoret usein eivät edes ajattele kiusaavansa, ja toimet saattavat jopa edesauttaa kiusaamista."
- "Enemmän konkreettisia ja oikeita toimia. Varsinkin nuoremmille lapsille esim. KiVa-kouluhanke ei yllä oikean elämän tasolle."
- "Opettajille pitäisi tehdä koulutuksia, jossa kerrottaisiin, miten kiusaamistilanteissa tulisi puuttua."
- "Kaverisuhteet vaikuttaa – jos ei ole kavereita, jää herkästi kiusatuksi."

Liikkuminen

- "Voi olla myös, että kaiken somen ja pelien takia useammat nuoret ovat mieluummin ruudun ääressä kuin ulkona tai muuten liikkumassa."
- "Miten Kouvolan kaupunki voi parantaa nuorten yleiskuntoa. Pystyisikö Kouvolan kaupunki pitämään kaikkialla Kymenlaaksossa ilmaista / vähäkustanteista harrastetoimintaa matalalla kynnyksellä?"

- "Koululiikunnalla voisi olla isompi merkitys kannustamisessa liikkumiseen. Opettajan esimerkki on tärkeä, hän voisi liikkua ja höntsäillä mukana."

Päihteet

- "Miten Kouvolan kouluissa voisi kertoa enemmän päihteiden vaarallisuudesta ja kiristää kiinni jäämisestä koulussa. Voisiko siitä puhua kouluissa enemmän?"
- "Päihteiden vaarallisuus on varmasti nuorten tiedossa, mutta miksi niiden käyttö on silti niin yleistä?"
- "Omien rajojen harjoittamista pitäisi olla enemmän koska päihteiden kokeiluun vaikuttaa myös ryhmäpaine." "Vapen käytön osasyys voi myös olla ryhmäpaine, kaikki kaverit esim. käyttää ja haluaa olla osa ryhmää."
- "Voisiko koulut ja harrasteseurat yhdessä järjestää tapahtuman tai tempauksen päihteiden käyttöä vastaan?"

4. Johtopäätökset ja kehittämiskohteet 3/3

Maahanmuuttoasioiden neuvoston sekä vammaisneuvoston kommentit

Maahanmuuttoasioiden neuvosto 14.3.2024

- Maahan muuttaneiden nuoria aikuisia ikäluokkia painottava ikärakenne paikkaa voimakasta väestönlaskua Kouvolassa.
- Mikäli kaupungissa toivotaan väestön määrän vahvistamista maahanmuuton avulla, tämä vaatii riittävät resurssit, jotta maahan muuttaneiden pitovoima – kaupunkiin jääminen – vahvistuu.
- Merkittävin pitovoimaa vahvistava asia on työpaikan saaminen alueelta. Työnantajien korkeat kielitaitovaatimukset estävät työllistymistä.

Vammaisneuvosto 21.3.2024

- Vammaisneuvoston mielestä esteettömyyden tulisi olla hyvinvointia kuvaavissa indikaattoreissa vahvemmin mukana. Esteettömyyteen asumisessa tulee kiinnittää huomiota.
- Vammaisneuvostoa huolestaa uimahallien väheneminen ja sen vaikutus terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitoon.
- Neuvosto haluaa nostaa esiin vammaisten henkilöiden kohtaaman väkivallan uhan ja mahdollisuuden joutua viharikoksen kohteeksi. Asemalla koetaan paljon häiriöitä. Turvattomuuden kokemus vähentää vammaisten henkilöiden liikkumista ja lisää yksinäisyyttä.
- Toimiva joukkoliikenne vaikuttaa joukkoliikenteen käyttöön. Kauempaa voi olla haasteellista päästä kouluun.
- Kouvola on melko esteetön. Auraukset ja hiekotukset toimii. Ihmiset ovat oppineet käyttämään nastoja.
- Neuvosto korostaa avustusten merkitystä. Kaupunki säästää liikaa avustuksista, soteavustukset pienentyneet eniten. Se mahdollistaa paljon muutakin hyvinvointia vaikkapa liikkumiseen mahdollisuuden sekä yhteisöllisyyden.

5. Valtuustokäsittely

Kertomuksen laatijat

- Hyvinvointikertomuksen vuosiraportti 2024 on valmisteltu hyvinvoinnin koordinoimana toimialoittain hyvinvointikertomustyöryhmissä. Valmistelun tukena on ollut poikkihallinnollinen hyvinvoinnin työryhmä. Ryhmän puheenjohtajana toimii hyvinvointipäällikkö Sanna-Riitta Junnonen ja sihteerinä kansainvälisen työn koordinaattori Kaisa Spies. Ryhmässä on edustus kaikilta toimialoilta ja laajasti eri palveluista.
- Lisätietoja vuosiraportista:
  - Hyvinvointipäällikkö Sanna-Riitta Junnonen, puh. 020 615 7429, sanna-riitta.junnonen@kouvola.fi
  - Kansainvälisen työn koordinaattori Kaisa Spies puh. 020 615 8530, kaisa.spies@kouvola.fi
  - Kehittämispäällikkö Liisa Kolari, puh. 020 615 8026, liisa.kolari@kouvola.fi

Kertomuksen hyväksyminen

- Hyvinvointikertomuksen vuosiraportti 2024 on hyväksytty Kouvolan kaupunginvaltuustossa x.x.2024.

KOUVOLLA

Kiitos!